Ana-Cristina Popescu

OAMENI ŞI FRUNZE

Editura Sfântul Ierarh Nicolae
2015

ANA-CRISTINA POPESCU

OAMENI ŞI FRUNZE

Descrierea CIP a Bibliotecii Naţionale a României
Popescu, Ana-Cristina
Oameni şi frunze / Ana-Cristina Popescu. - Brăila: Editura Sfântul Ierarh Nicolae, 2015

ISBN

Tehnoredactare computerizată: Ana-Cristina Popescu

Copyright © 2015

Toate drepturile asupra acestei ediţii sunt rezervate autorului.

Editura Sfântul Ierarh Nicolae

Sunt o frunză îngălbenită, care s-a încleştat de ramură şi crede că sfidează iarna. (Valeriu Butulescu)

ARGUMENT

OAMENI ŞI FRUNZE

De ce frunze?

Frunzele sunt atât de complexe. Au atât de multe de spus. Imediat ce primăvara mângâie sufletul naturii, frunzele deschid ochii. Privesc locul în care s-au ivit, stau lipite prin tecă de ramura vieţii şi încep să-şi scrie povestea.

Sunt atât de multe poveşti, câte frunze.

Pe cât sunt de firave, pe atâta măreţie poartă în fiinţa lor.

Fiecare om se poate regăsi într-o frunză. Se poate uita în jur la copacul vieţii şi afirma după un studiu îndelungat: „Acesta e frunza mea.“ Imediat ce şi-a descoperit frunza fiinţei sale îşi poate găsi culcuşul pe limbul ce i se deschide ca o planetă uriaşă, o planetă a vieţii lui, o planetă de-o vară, o vară bogată în lumină şi lacrimi de rouă.

După cum este omul, aşa este şi frunza lui. Unii caută în adâncul fiecărei nervuri seva eternităţii, se lasă cuprinşi de ea şi comunică prin peţiol cu Absolutul. Alţii mai leneşi se lasă purtaţi de vânt în toate părţile, pe urmă arşi de soare şi bătuţi de ploi nu-şi mai găsesc calea, nu înţeleg chemarea sevei către arbore şi se pierd în deşertăciunea unui bob de albastru.

De ce oameni?

Sunt atât de delicaţi şi ascund atâta mister. Se ivesc ca frunzele pe ram. Privesc în zare după colţul vieţii şi atunci când consideră că i-a descoperit lumina aleargă spre el o vară, se-mpiedică-n soare, în lacrimi şi vânt, se usucă de dorul eternităţii văruidu-şi casa sufletului cu otrăvurile toamnei ca mai apoi să se agaţe cu disperare de ultima scâteie prin care poate comunica cu ramura veşnică pentru a învinge clipa întunericului.

Oameni şi frunze, licurici de-o clipă ce încearcă să rupă plasa întunericului pentru a găsi răsăritul eternităţii.

Omul îşi calculează aria frunzei sale, îşi identifică mulţimea punctelor din care fiecare nervură îşi întinde linia, pe urmă se divizează în mai multe pătrate pe care le înmulţeşte cu suprafaţa finită a unui semn. Într-un final încearcă să-şi umple fiecare pătrat cu nectar şi ambrozie, dar niciodată nu reuşeşte să-şi adape sufletul pe deplin, dovadă toamna ce-i muşcă asimetrica fiinţă şi vălul alb ce-i acoperă ochii pentru totdeauna.

Sunt atâţia oameni şi frunze. Cu toţii se lasă purtaţi de braţele vântului acestei vieţi şi vor să ajungă acolo unde lumina sărută ochii întunericului, iar verdele şi-a înălţat tron pe albastrul crinului.

Oameni şi frunze este o carte de publicistică. Iniţial am dorit să o intitulez simplu, *Frunze*, ceva trecător, ceva care gustă frumuseţea unei clipe pe o ramură, de moment ca fiecare material publicat, dar când am adunat toate materialele şi volumul a ajuns la forma finală am privit spre faţa frunzelor şi am descopertit în ele oameni, oameni, pentru că fiecare scânteie de cuvânt reprezintă un suflet.

Textele din acest volum le-am publicat iniţial în ziare, reviste sau antologii. Când le-am adunat copacul şi-a arătat chipul şi s-a materializat într-o carte.

AUTORUL

Ana-Cristina Popescu

CAPTIVI ÎN TOAMNĂ

Adesea suntem înveşmântaţi într-o toamnă atât de adâncă, încât uităm să mai gustăm apa izvorului spre a da voie păsărilor să-şi încerce aripile pentru a trece dincolo de tot ceea ce este ţărână.

Privind la toamna de afară şi la toamna din suflet mi-a venit în gând un vers din poezia lui Tudor Arghezi, *Lumină lină* „Cu aripa-n ţărână şi în vis.“ Ţărâna ne leagă zborul, ne face captivi în propria noastră soartă, în timp ce visul îţi arată calea spre a evada dintr-un destin fără aripi. Oscilând între ţărână, simbolul a tot ceea ce este trecător şi vis, elementul ce te înalţă, ce îţi dă aripi, omul uită adesea să sucuture povara grea a pământului şi să străbată înălţimile, să se înalţe deasupra propriului său destin, aşa cum a făcut albina din poezia argheziană ce a descoperit drumul lin al luminii.

Dureros este momentul în care omul se trezeşte în toamna vieţii fără a-şi fi descoperit „creanga de aur“ a destinului. „O creangă de aur în curte avea / Şi Prinţul, vai, Prinţul nimic nu ştia./ Dar omul cu ochii şireţi într-o zi / Trecu prin grădină pe-ascuns şi-o zări / [...] O creangă de aur? De unde să-ţi dau? / Aşa ceva n-am eu. Nici zeii nu au. / [...] Dar omul răspunde: - De-o aflu cumva / Mi-o dai mie? Bine, să fie a ta! [...] omul ţâşni dintr-odată spre pom, / Urcă şerpuind până-n vârful bătrân / Şi vesel se-ntoarse cu creanga în sân ...“ (*Comoara ascunsă*, Radu Stanca)

„Creanga de aur“ este talentul ascuns al fiecărei persoane. Din păcate există oameni care nu-şi descoperă talentul niciodată. *Creanga lor de aur* rămâne neatinsă iar copacul vieţii lor îmbătrâneşte. Prinţul nătâng din poezia lui Radu Stanca şi-a oferit creanga de aur, talentul, unui om oarecare. L-a oferit, pentru că nici nu-l cunoştea. Copacul vieţii lui a îmbătrânit şi el a privit cu nostalgie spre creanga de aur nedescoperită la timp şi care i-a întors spatele.

Fiecare este prinţul propiei sale existenţe şi fiecare are o creangă de aur în copacul vieţii, are ceva divin. Când omul descoperă ambrozia aceea din care se hrănesc zeii, devine stăpânul propriei sale existenţe.

E adevărat că toamna ne muşcă adesea sufletul şi împiedică păsările să zboare spe soare „Te uiţi cum muşcă toamna din verdele pădurii, / Cum fiecare frunză e-o inimă bolnavă? ... “ (*Toamnă*, Claudia Millian-Minulescu), însă e bine să nu lăsăm toamna să ne lege ochii sufletului, pentru a nu trece prin această viaţă degeabă, fără a-i gusta frumuseţea, fără a bea „sufletul pădurii“ (*Toamnă*, C. M.-M.), indiferent cât de „pătate de toamnă-nsângerată“ (*Toamnă*, C. M.-M.) ne-ar fi „mâinile“ (*Toamnă*, C. M.-M.). Mâinile ar putea să modeleze îngeri din frunze sângerii iar noi să ne adăpăm din raza răsăritului de soare.

Poate că este bine să privim cum verdeaţa pădurii este muşcată de toamnă şi să căutăm în copacul vieţii noastre creanga de aur la timp, înainte ca rugina să-şi presare chipul peste tot ceea ce am fost cândva.

CE MULT CONTEAZĂ AMBALAJUL!

Era o dimineaţă umedă. În copacii bătuţi de toamna ce a trecut mai rătăceau câteva frunze. Erau aşa de triste. Fiecare frunză părea să poarte o poveste, o poveste care va pieri odată cu ele.

Am simţit şi eu un moment tristeţea frunzelor. Aşa umede, arămii, legănate de vânt în toate părţile, păreau nişte umbre rătăcite într-o lume a deşertăciunii.

Teama că vor cădea şi ultimele frunze a început să pună stăpânire pe mine. Nu doream să plece regina culorilor, dar ea a lăsat demult locul anotimpului alb.

Am văzut într-o dimineaţă, copacul din faţa casei, pe jumătate dezbrăcat de frunze şi mă rugam de toamnă să mai rămână. Acum îl văd aproape gol, doar pe alocuri pictat cu câte o frunză ce se clatină asemeni unui dinte ce se pregăteşte să părăsească trupul bătrânului ce s-a încăpăţânat să trăiască prea mult.

În fiecare an mă îndrăgostesc de toamnă. Îi aştept frumuseţea câteva luni şi când o simt în toată fiinţa mea mă cuprinde teama. Mi-e teamă că va pleca cel mai frumos vis şi în urmă va rămâne tristeţea goliciunii. Şi-n acest an s-a întâmplat prea repede acest lucru.

În timp ce priveam chipul toamnei rămase departe, o frunză ce se agăţa cu disperare de copacul din faţa casei a fost smulsă de vânt şi purtată prin văzduh câteva momente ca într-un zbor al eternităţii. Înainte ca frunza să atingă pământul cu lacrima-i, a sărutat umărul unui tânăr dezorientat. Până ce frunza să-l atingă, nici nu l-am observat. Stătea pe banca din faţa casei mele şi răsfoia o revistă banală a presei. Am început să-i studiez fiecare mişcare. Era nesigur în toate. Nici nu cred că ştia ce-şi doreşte. Revista o frământa în mâini fără sens. Îşi mai arunca privirile din când în când peste filele ei necăutând ceva anume. Obosit de frământarea revistei s-a ridicat de pe bancă şi a început să facă câţiva paşi, strângând revista în mâna stângă. Pe urmă s-a întors de unde a plecat şi a început să se răsucească în toate părţile. Făcea trei paşi la dreapta, pe urmă trei paşi la stânga. Poate aştepta pe cineva.

O altă frunză i-a atins de acestă dată fruntea. Ca trezit dintr-un vis, a tresărit. Şi-a aruncat privirile în zare şi a văzut venind spre el o tânără. Îmbrăcămintea fetei era modestă. Nu purta nimic extravagant. Şi ea avea în mână o revistă. Revista fetei era o revistă culturală. S-a apropiat de băiat şi au schimbat câteva vorbe, pe urmă fiecare şi-a văzut de drumul său. Băiatul părea nemulţumit.

Simplitatea frumuseţii ce i-a apărut în cale nu l-a încântat.

Am urmărit cu privirea pe cei doi tineri. Fata s-a pierdut departe, dar tânărul s-a reîntors la locul unde cu câteva minute în urmă a aşteptat ceva. Şi-a reluat frământările. Peste zece minute, o altă tânără părea să schimbe monotonia neliniştii. Această tânără îţi răpea privirea. Hainele de firmă, coafura, mersul ei uşor ce îţi dădea senzaţia că pluteşte, revista de modeling ce o avea în mâna dreaptă, îi dădeau un aer de vedetă. Era o vedetă într-un peisaj şters de zilele posomorâte ale anotimpului rece.

Tânărul a tresărit la vederea încântătoarei prezenţe. Faţa a început să i se lumineze. Au schimbat câteva vorbe, pe urmă s-au pierdut împreună în cafeneaua din zonă. Peste alte zece minute, o altă tânără s-a ivit sub crengile speriate de frig ale copacului. A stat acolo cincisprezece minutea ca să plece dezamăgită.

Am părăsit geamul şi peisajul gri de afară şi mi-am aruncat privirile pe biroul din camera mea. Erau două cărţi. Una dintre cărţi avea o copertă gri, iar liniile şi formele imaginii ce decorau coperta te invitau într-un labirint al cunoaşterii. O altă carte avea coperta plină de culoare şi viaţă. Aceasta a doua carte era o agendă telefonică.

Mi-am amintit că într-o zi am ales dintr-un magazin un pachet de biscuiţi ce aveau un amabalaj ce îţi fura privirea, în defavoarea biscuiţilor pe care-i cunoşteam.

E trist că în viaţă omul se călăuzeşte după imaginea ambalajului ce îţi fură privirea. Face alegeri greşite fără a cerceta profunzimea lucrurilor, faptele grăitoare. Alege prima imagine şi vorba linguşitoare. Adesea lăsăm să ne scape printre degete cele mai valoroase lucruri, furaţi de iluzia ambalajului.

Fata moşneagului din povestea cu acelaşi nume a scriitorului Ion Creangă, o fată modestă, frumoasă şi harnică a ştiut să aleagă cu înţelepciune lada cea mai neînsemnată, dar atât de valoroasă prin conţinutul ei de la Sfânta Duminică, în timp ce fata babei a ales lada cea mai mare şi mai frumoasă dar plină cu balauri. Rănile balaurilor ce se ascund sub coaja deşertăciunii provoacă doar suferinţă.

Copacul trist din faţa casei plângea durerea frunzelor în timp ce eu priveam un tânăr ce a ieşit dintr-o cafenea şi păşea fericit lângă o domnişoară cochetă.

Ana-Cristina Popescu

OBICEIURI ŞI TRADIŢII DE IARNĂ ÎN BANATUL MONTAN

Obiceiurile şi tradiţiile de iarnă în Banatul Montan încep odată cu intrarea în Postul Naşterii Domnului, numit şi Postul Crăciunului, 15 noiembrie şi se finalizează în săptămâna Sfântului Teodor, prima din Posul Paştelui.

Punctele cheie ale obiceiurilor de iarnă sunt *Începutul Postului Naşterii Domnului* când gospodinele de la ţară spălau odinioară vasele cu nisip ca să nu mai rămână nicio urmă de grăsime şi să se poată pregăti, nu doar spiritual, ci şi prin postul alimentar de marea sărbătoare a Naşterii Domnului; *Intrarea Maicii Domnului în biserică*, sărbătoare numită popular în Banat şi *Vegenia* din 21 noiembrie; *Ajunul Sărbătorii Sfâtului Ierah Nicolae* în 5 decembrie; *Sărbătoarea Sfâtului Ierah Nicolae* din 6 decembrie; *Ignatul* când are loc sacrificarea porcului în gospodăriile oamenilor; *Ajunul Crăciunului*, 24 decembrie; *Naşterea Domnului, Crăciunul*, 25 decembrie; ajunul *Anului Nou*, 31 decembrie; *Anul Nou*, *Sfântul Vasile cel Mare, Tăierea împrejur după Trup a Domnului* în 1 ianuarie; *Boboteaza* (Botezul Domnului) din 6 ianuarie, *Soborul Sfântului Prooroc Ioan Botezătorul* în 7 ianuarie şi *Sâmbăta Sfântului Teodor* din prima săptămână a *Postului Sfintelor Paşti*.

Prima mare sărbătoare din *Postul Naşterii Domnului* este *Intrarea Maicii Domnului în biserică* din 21 noiembrie, numită conform tradiţiilor şi obiceiurilor *Vegenia*. La *Vegenie*, seara, fetele îşi află ursitul în funcţie de obiectul ascuns sub un blid (castron). Cum se lasă seara, ele se adună ca la şezătoare, în casa unei bătrâne ce a pregătit obiectele, pentru ca ele să-şi afle sortitul. Fiecare obiect pregătit este acoperit cu un blid. Fata care alege blidul sub care este ascunsă oglinda înseamnă că va avea parte de un soţ frumos, cea care va alege blidul sub care e ascuns un piaptăn va avea norocul de un soţ dinţos, banii anunţă un soţ bogat, cartea, un intelectual etc.

Ajunul Sărbătorii Sfâtului Ierah Nicolae din 5 decembrie aduce bucurie copiilor ce aşteptă darurile Sfântului Nicolae. Sfântul Ierarh Nicolae, arhiepiscopul Mirelor Lichiei este cunoscut ca salvatorul celor săraci, aflaţi în nevoi. Prin darul lui material, dar care a valorat foarte mult spiritual, a salvat viaţa a două tinere, pe care tatăl lor a hotărât să le vândă datorită lipsurilor materiale.

Ajunul Crăciunului aduce cu sine foarte multe obiceiuri şi tradiţii.

În 23 decembrie, seara, piţărăii (copiii) ce au adunat din timp lemne, vreascuri, tulei (coceni) aprind focul. Focul va fi menţinut de piţărăi din seara zilei de 23 decembrie până în zorii *Ajunului Naşterii Domnului*, în 24 decembrie. Focul din noaptea *Ajunului* reprezintă în tradiţia populară focul în jurul căruia au stat ciobanii să se încălzească când au fost vestiţi de către îngeri că s-a născut Mesia.

În *Ajunul Crăciunului*, dimineaţa, copiii ce au vegheat toată noaptea în jurul focului, pornesc din poartă în poartă ca să primească piţărăi (pâini micuţe). În timp ce aleargă de la o poartă (uşă) la alta utilizează strigături specifice evenimentului: „ Dă-mi şi mie un piţărău, / Cât de rău, / Să mă duc cu Dumnezeu.“ Primului piţărău i se dă de către gazdă şi câte o bucată de cârnaţ, cârnaţul simbolizând bogăţia casei „Ne daţi ori nu ne daţi, pâine cu cârnaţi.“, dar şi boabe de porumb etc, simboluri ale bogăţiei unei gospodări.

Seara, în *Ajunul Crăciunului*, se merge cu colindul. „Colinde, colinde / E vremea colindelor.“ (Mihai Eminescu)

Colindele sunt cântece populare ce mărturisesc naşterea Mântuitorului Iisus Hristos. „Când vine iarna geroasă/ […] / La români în orice casă / Se aud iarăşi colinde.“ (*Obiceiuri de Crăciun*, Cornelia Turlea-Chifu)

Tradiţionala colindă „O ce veste minunată“ transmite prin versurile ei bucuria naşterii lui Iisus Hristos şi prezintă secvenţe ale naşterii Mântuitorului „ Că la Bethleem Maria, săvârşind călătoria, / În sărac sălaş, lângă-acel oraş, / Naşte pe Mesia.“

Nu doar colinda „O ce veste minunată“, ci toate colindele transmit bucurie, linişte, pace „Astăzi s-a născut Hristos, / Mesia, chip luminos, / Lăudaţi şi cântaţi / Şi vă bucuraţi.“ Atât cele de pe pământ, cât şi cerul se bucură şi slăvesc naşterea Mântuitorului Iisus Hristos „Cerul şi pământul (bis), în cântec răsună, / Îngeri şi oameni (bis) cântă împreună.“

Colinda „Trei crai“ prezintă secvenţa biblică a venirii magilor. Cei „Trei crai de la Răsărit“, călăuziţi de o stea au mers să-l caute pe Iisus ca să se închine Lui şi să-I ofere daruri.

„Trei păstori“ este colinda ce înfăţişează atât păstorii ce au fost anunţaţi de îngeri că s-a născut Mesia, cât şi pe cei trei magi.

Fiecare colindă are o lumină aparte, bucurie şi linişte „Praznic luminos, strălucind frumos ...“

Colindele sunt şi un îndemn la bunătate, milostenie, dar sufletesc „Scoală gazdă din pătuţ, florile dalbe / Şi ne dă un colăcuţ.“ Ele şoptesc fiecăruia să fie

mai curat sufleteşte „florile dalbe“ spre a se bucura de lumina Naşterii Mântuitorului Iisus Hristos.

„O brad frumos“ este colinda ce înfăţişează un alt obicei, al împodobirii bradului de Crăciun. Bradul îndeamnă la statornicie, la credinţă „Tu eşti copacul credincios / Ce frunza nu şi-o pierde.“

În Ajunul Naşterii Domnului bucuria colindelor este completată de darurile ce le primesc copiii de la Moş Crăciun.

Pluguşorul este un obicei ce se desfăşoară în ajun de An Nou. Versurile lui sunt urări pentru un an bun şi bogat. Acest obicei cu urări de an roditor este continuat în dimineaţa Anului Nou de *Sorcova*.

Un alt obicei ce se desfăşoară în ajunul Anului Nou constă în aşezarea sub pernă de către fete a unui fir de busuioc sfinţit pentru a-şi visa ursitul.

De Bobotează se sfinţeşte de către preot apa. În săptămâna dintre Anul Nou şi Bobotează preotul sfinţeşte cu apă şi casele oamenilor. Fiecare om aşteaptă preotul cu o lumânare aprinsă în mână, dovada că fără lumină şi apă nimeni nu se poate purifica, nimeni nu descoperă calea adevărată.

Obiceiurile de iarnă ajung la final în săptămâna Sfântului Teodor, prima din Posul Paştelui. Această săptămână este marcată şi de prezenţa cailor Sfântului Teodor, începând cu marţi seara, timp de şapte zile. Femeile care muncesc în sâmbăta Sfântului Teodor oferă prilej cailor să le atace. Fetele în apa utilizată pentru a se spăla pe cap, în sâmbăta Sfântului Teodor, pun iederă, grăind „Sân. Teoadere, Sân. Teoadere, / Dă cosiţa fetelor / Ca şi coada iepelor.“ Tot în această săptămână, de *Sfinţii 40 de mucenici*, în curtea casei se face un foc din resturi găsite prin gospodărie, peste care trec toţi din casă ca să fie feriţi de lucruri rele, spunând „Patruzeci de mucenici, / Dau cu boţile în pământ, / Să intre iarna în pământ / Şi să iasă vara afară.“ Cu acel foc gospodina afumă şi prin gospodărie pentru a fi ferită şi gospodăria de tot lucrul rău.

Fără obiceiuri şi tradiţii populare, fiecare dintre noi ar fi mai sărac şi nu ar cunoaşte valorile spirituale ale neamului său.

TIMIŞOARA, UN VEŞNIC RĂSĂRIT DE SOARE

Pentru mine Timişoara este asemenea unui răsărit de soare. Doreşti să-i prezinţi chipul în cuvinte şi de fiecare dată observi alţi muguri şi alţi vlăstari. Niciodată nu poţi spune totul despre Timişoara. În urmă cu cincisprezece ani i-am cunoscut pentru prima dată zâmbetul. Oraşul studenţiei mele m-a luat de mână şi mi-a prezentat o clădire mare, Universitatea de Vest, un loc de unde îmi doream să adun o bobiţă din nectarul divin al înţelepciunii şi aş putea spune acum că am reuşit. Nu departe de Universitatea de Vest am observat o altă clădire ce se înălţa deasupra necunoscutului şi îmi făcea semn să păşesc spre ea. Am pornit la pas. Am traversat podul de peste râul Bega şi am ajuns. Clădirea ce m-a chemat spre ea e centul spiritual al Banatului. Catedrala mi s-a înfăţişat atunci ca o carte, o carte dornică de a se lăsa citită. Cultura, arta şi spiritualitatea se oglindeau în fiecare colţ al ei prin arhitectură, pictură, troparul Ierarhului Iosif cel Nou de la Partoş inscripţionat pe capacul raclei în care se află moaştele sfântului. De la catedrală am păşit spre clădirea în care îşi desfăşoară activitatea Opera Naţională Română Timişoara şi Teatrul Naţional Timişoara. La Opera Naţională Română Timişoara şi-a descoperit aripile pentru a zbura spre înălţimi compozitorul Marius Ţeicu. „Am făcut cunoştinţă cu acest mediu artistic de când eram un bebeluş. Tata şi mama făceau parte din Corul Filamonicii din Timişoara şi, stând azi în braţele unui tenor, mâine în ale unei soprane, pur şi simplu am fost *infestat* de acest *microb*.“[1] De acolo m-am îndreptat spre Piaţa Libertăţii, pe urmă spre Piaţa Unirii. Aceasta din urmă avea o splendoare aparte. Stilul baroc al pieţei, fântâna cu apă minerală, clădirile ce o străjuiau te făceau să te simţi ca într-o cetate. Am vizitat în acea zi şi Domul Romano-Catolic ce părea a guverna acea cetate, Piaţa Unirii. Mai târziu am aflat şi originea numelui pieţii. „Numele de piaţă a Unirii i-a fost dat în 1919, pentru că aici s-au unit trupele române care au intrat în Timişoara.“[2]

A doua zi, după finalizarea celui de-al doilea examen pentru admiterea la facultate, mi-am ales ca obiectiv parcurile. Niciun alt oraş nu cred că poate egala frumuseţea parcurilor din Timişoara. Parcul Botanic mi-a deschis uşa unui adevărat paradis terestru, o oază de meditaţie şi relaxare. Parcul Copiilor a redeschis fereastra spre inocenţa copilăriei. Eu am crescut într-un oraş micuţ, Oţelu Roşu şi nu am putut trăi o bucurie asemănătoare celei pe care fiecare copil o descoperă într-un spaţiu de joacă destinat lui. Leagănele, trenuleţul şi vaporaşul au fost în acea zi o adevărată sărbătoare pentru mine. Peste câţiva ani, în calitatea de profesor şi diriginte, am ales ca destinaţie a primei excursii organizate de mine, Parcul Copiilor din Timişoara. Atâta fericire am putut citi pe chipul fiecărui elev. Un alt parc aflat în vecinătatea Parcului Copiilor mă aştepta să-i cunosc frumuseţea, Parcul Rozelor. Atâta parfum şi culoare nu am mai întâlnit niciodată în vreun parc.

Ziua următoare am trecut pe lângă clădirea în care se află Biblioteca Filialei Timişoara a Academiei Române. Am vizitat Muzeul Banatului. Am

cumpărat câteva bilete de tramvai şi am început să mă plimb prin Timişoara. Am staţionat în apropiere de Pădurea Verde şi am vizitat Muzeul Satului şi Parcul Zoologic.

Prima mea întâlnire cu Timişoara a pătruns adânc în sufletul meu. După acea primă întâlnire vedeam Timişoara ca pe o floare de mac ce încorona verdeaţa câmpiei. Florile de mac mi-au atras atenţia încă din copilărie. Erau pata de viaţă, sângele ce curgea prin verdele câmpiei. Erau fiinţele frumoase şi vii din pardisul ierbii, dar atât de firave la atingerea oricărui vânt, oricărei încercări. Ce ai putea spune despre o asemenea spledoare? Ce ai putea spune despre o floare atât de simplă, atât de plină de viaţă, atât de frumoasă şi totuşi atât de fragilă în faţa sorţii? Ce ai putea spune despre pata roşie ce pătează câmpul devenindu-i rege? Multe, prea multe ai putea spune, atât de multe, încât niciodată nu vei ajunge la o finalitate. Ce ai putea spune despre Timişoara, despre floarea de mac aşezată în Câmpia de Vest a României? Ce ai putea spune despre regele ce a înflorit pe Câmpia de Vest a ţării? Atât de multe ai putea spune, încât petalele-i însângerate ar putea scrie din nou şi din nou alte istorii, mai multă poezie, mai multă pictură, într-un cuvânt mai multă artă atunci când sărută pământul cu alte buze şi cu alţi ochi, vizual aceleaşi buze, aceeaşi ochi, dar spiritual alte buze şi alţi ochi, buze mai vii, ochi mai greu de pătrus, mai dificil de exploarat, ascunşi într-o lumina mai verde, mai albastră, mai solară.

Timişoara este oraşul în care am învăţat să zbor cu adevărat. Până atunci căutam în mine ceva nedefinit şi alergam pe străzi necunoscute asemeni scriitoarei Ana Blandiana în poezia *Călătorie* „Umblu prin mine / Ca printr-un oraş străin / În care nu cunosc pe nimeni. / Seara mi-e teamă pe străzi / Şi-n după-amieze ploioase / Mi-e frig şi urât. / Nicio dorinţa de-a călători, / Când şi numai trecerea drumului / E aventură, / Nicio amintire din alte vieţi / Întrebării / *De ce-am fost adusă aici*?“[3] Scriitoarea încearcă să găsească în interiorul fiinţei ei acel ceva care să dea un înţeles eului prezent. Substantivul „amintire“ însoţit de adjectivul pronominal negativ „nicio“ înfăţişează zădărnicia căutării. Scânteia altei vieţi era invizibilă. Răspunsul la interogaţia din final *De ce-am fost adusă aici*? nu-l poate găsi decât în interiorul fiinţei ei, atunci când va birui seara şi nu-i va mai fi „teamă de străzi“. Eu am biruit seara din mine în lumina Universităţii de Vest din Timişoara. Când spun am biruit seara, nu vorbesc despre o altă fiinţă, un alt eu, ci despre o împlinire. Idealul a reuşit să înflorească, fluturele a găsit floarea din care să-şi culeagă nectarul. „Cine merge înainte / Şi nu întoarce capul / S-a părăsit pe sine în urmă / […] / Ca şi cum umbra / N-ar fi chiar balta de întuneric / Scurs prin venele noastre deschise / Din dorinţa de-a înainta…“ (Ana Blandiana, *Umbra*) Eu am înaintat pe acelaşi drum, dar însoţită de aceeaşi umbră, de aceleaşi vise însă mai vii, mai înflorite, mai strălucitoare.

Nu întâmplător am ales câteva versuri din poeziile scriitoarei Ana Blandiana spre a contura urcuşul meu. Scriitoarea Otilia Coman cu

pseudonimul Ana Blandiana după numele satului natal al mamei sale, Blandiana, judeţul Alba s-a născut în localitatea Timişoara. Este fiică de preot. De mică scriitoarea a iubit şi a preţuit două verbe, a citi şi a scrie. „... verbul a citi a fost mult mai important decât verbul a trăi ...“ mărturiseşte scriitoarea Ana Blandiana în *Autobiografie* şi este firesc să fie aşa. Fără carte viaţa omului nu are nicio valoare. Doar cartea păstrează în ea tainele cele mai adânci ale omenirii şi nu este supusă deşertăciunii. Inima eului interior picură nectarul creaţiei iar făptura îl tălmăceşte, îl traduce prin cuvinte şi aşa ia fiinţă cartea.

Scriitoarea Smaranda Vultur, coordonatoarea lucrării mele de licenţă s-a născut şi ea în localitatea Timişoara. În interviul ce l-a acordat după apariţia cărţii *Memoria Salvată II „ Cine salvează o viaţă, salvează lumea întreagă“* a mărturisit că motivul care a determinat-o să lanseze acest proiect, despre evreii din Banat a fost „Teama de timpul care trece şi ia cu el memoria vieţii unei comunităţi azi mult diminunate în România, care a contribuit esenţial la a face din Banat o regiune înfloritoare economic şi îmbogăţită cultural de diversitatea ei fondatoare şi de experienţa trăitului împreuna cu cei diferiţi.“[4] Iniţiativa Ligii Scriitorilor Români, Filiala Banat-Timişoara de a organiza simpozionul *Timişoara - verigă în lanţul cultural al ţarilor dunărene* este asemănătoare cu proiectul, proiectele de cercetare pe care scriitoarea Smaranda Vultur le face. Astfel de proiecte sunt lăudabile. Ele păstrează valorile culturale ale omenirii în funcţie de zona, comunitatea din care face parte.

Fiecare fiinţă umană ce a cunoscut Timişoara, fie şi măcar pentru a-şi rezolva o problemă, i-a înţeles adevărata valoare. Cu fiecare fiinţă umană ce-i trece pragul Timişoara îşi mai poate întoarce o filă, pentru că este văzută cu alţi ochi, în funcţie de personalitatea celui ce a luat contact cu ea.

Anul acesta am avut bucuria de a mă reîntâlni cu Timişoara printr-o mare familie care m-a primit în mijlocul ei cu braţele deschise, Liga Scriitorilor Români, Filiala Banat-Timişoara.

Timişoara a fost, este şi va rămâne o carte deschisă spre cultură, spre tot ceea ce este nou şi util, un veşnic răsărit de soare pentru fiecare dintre cei care doresc să înveţe să zboare cu adevărat în viaţă. Trebuie doar să-i descoperi muzica şi apoi să înveţi să zbori.

Note:

[1]subiecte.citatepedia.ro/despre.php?s=Timi%BAoara
[2]ro.wikipedia.org/wiki/Piaţa_Unirii_din_Timişoara
[3]http://www.versuri-si-creatii.ro
[4]www.memoria.ro/...smaranda_vultur...cartii..._/2036/

Bibliografie:

1. subiecte.citatepedia.ro/despre.php?s=Timi%BAoara
2. ro.wikipedia.org/wiki/Piaţa_Unirii_din_Timişoara
3. http://www.versuri-si-creatii.ro
4. www.memoria.ro/...smaranda_vultur...cartii..._/2036/

„Când cauţi binele în alţii, descoperi ce e mai bun în tine." Martin Walsh

BUNĂTATEA - CALEA SPRE ADEVĂRATA FERICIRE

Pe 05.09.1858, în urmă cu 156 de ani, s-a născut în localitatea Pelşeşti, astăzi comuna Alexandru Vlahuţă, judeţul Vaslui, poetul şi prozatorul Alexandru Vlahuţă. Printre paginile vieţii sale se numără şi o scrisoare pe care scriitorul a adresat-o fiicei sale, Margareta. Slovele aurite ale scrisorii ar putea să devină un îndemn de viaţă pentru fiecare dintre noi.„Să trăieşti Mimilică dragă, şi să fii bună, să fii bună pentru ca să poţi fi fericită.“ (Alexandru Vlahuţă)

Nimic nu îţi poate aduce mai multă linişte, mulţumire în viaţă ca bunătatea. Ea te împacă cu tine însuţi, îţi aduce pe chip acel zâmbet de împlinire. O gândire pozitivă, un suflet senin, o faptă săvârşită cu dăruire fără să aştepţi o răsplată aduce după sine fericirea. Toată starea de bine, fericirea, poate să fie tulburată de opusul bunătăţii, de răutate. Răutatea se naşte din invidie, din egoism şi aduce după sine suferinţa şi nefericirea. „Cei răi nu pot fi fericiţi. Ei pot avea satisfacţii, plăceri, noroc chiar, dar fericire nu. Nu, pentru că, mai întâi cei răi nu pot fi iubiţi, şi-al doilea, ... al doilea ... de! norocul şi celelalte „pere mălăieţe“, care se aseamănă cu el, vin de-afară, de la oameni, de la împrejurări, asupra cărora n-ai nicio stăpânire şi nicio putere, pe când fericirea, adevărata fericire în tine răsare şi-n tine-nfloreşte şi leagă rod, când ţi-ai pregătit sufletul pentru ea. Şi pregătirea este o operă de fiecare clipă când pierzi răbdarea împrăştii tot ce ai înşirat şi iar trebuie s-o iei de la început. De aceea şi vezi aşa de puţini oameni fericiţi ... Atâţi câţi merită...“ (Alexandru Vlahuţă)

Bunătatea aduce după sine înţelepciunea. „Bunătatea este un fel de inteligenţă superioară.“ (Ramon Edner)**.** Cel bun se descoperă pe sine treptat, cu înţelepciune şi răbdare. Nu loveşte pe cel ce greşeşte, pentru că la rândul lui nu este perfect. Încearcă să îndrepte, să ajute. Ce folos ar avea să loveşti pe cel care a pus o cărămidă greşit în zid din nepricepere? Nici tu nu te-ai născut învăţat. Mai bine îi arăţi cum să nu mai greşească devenindu-i învăţător. Cu timpul roadele vor deveni înmiite. Fără răbdare te pierzi atât pe tine, cât şi pe cei din jur, iar bunătatea îşi are rădăcinile ancorate în răbdare.

O prietenie adevărată nu se poate lega decât cu multă răbdare, dăruire şi bunătate. „Nu pot să mă joc cu tine, zise vulpea. Nu sunt îmblânzită. Dacă tu mă îmblânzeşti, viaţa mi se va însenina. Voi cunoaşte sunetul unor paşi

deosebiţi de-ai tuturora. Paşii altora mă fac să intru sub pământ. Ai tăi mă vor chema din vizuină ca o melodie... Nu cunoaştem decât ceea ce îmblânzim." (Antoin de Saint Exupery, *Micul prinţ*) Ca să îmblânzeşti pe cineva trebuie să faci acest lucru treptat, cu perseverenţă şi răbdare. Când vei ajunge să cunoşti ceea ce ai îmblânzit totul îţi va părea un zâmbet, o mângâiere, o melodie. Vei păşi pe drum şi sufletul tău va lumina atât de puternic, încât îţi vor surâde florile şi frunzele copacilor vor fredona imnuri ca în basme. Bunătatea nu o simte doar omul, ci şi necuvântătoarele şi natura, căci „Bunătatea este limbajul pe care surdul îl poate auzi şi orbul îl poate vedea" (Mark Twain). Şi toată transformarea spre bunătate, îmblânzirea, va trebui să o începi cu tine însuţi, pentru că „adevărata fericire în tine răsare şi-n tine-nfloreşte şi leagă rod, când ţi-ai pregătit sufletul pentru ea." (Alexandru Vlahuţă)

Atunci când sufletul fiecăruia e deschis spre bunătate începe să aducă rod treptat asemenea pomilor care înţeleg chemarea primăverii şi lasă mugurii să zâmbească la soare. Pomii ce nu mai zăresc chipul soarelui, umbriţi de alte griji, se usucă. Pomul bun şi la bătrâneţe face vlăstari, pe când cel rău nu zăreşte lumina şi se ofileşte fără rod.

Ca să te poţi bucura de roadele fericirii trebuie să te cunoşti pe tine însuţi. Acest lucru e necesar să îl faci cu răbdare, pricepere, pentru ca mai târziu să-ţi defineşti opera zidită cu trudă clipă de clipă. Cel mai aspru critic al tău trebuie să devi tu însuţi şi vei reuşi acest lucru eliminând acea iubire de sine care aduce după sine răutăţi. Abia după ce ţi-ai cercetat fiinţa poţi să dăruieşti cu adevărat din roadele bunătăţii şi celor din jur, iar fericirea nu va întârzia să apară. „A, dacă nu ne-am iubi pe noi aşa fără de măsură, dacă n-am face atâta caz de persoana noastră şi dacă ne-am dojeni de câte ori am minţit sau ne-am surprins asupra unei răutăţi ori asupra unei fapte urâte, dacă, în sfârşit ne-am examina mai des şi mai cu nepărtinire (lesne-i de zis!), am ajunge să răzuim din noi partea aceea de prostie fudulă, de răutate şi de necinste murdară, din care se îngraşă dobitocul ce se lăfăieşte în nobila noastră făptură . Se ştie că durerea e un minunat sfătuitor. Cine-i mai deschis la minte trage învăţătură şi din durerile altora." (Alexandru Vlahuţă)

De mare învăţătură e tot ceea ce se întâmplă în jurul nostru. Câtă mulţumire sufletească ai la finalul unei zile dacă reuşeşti să alini durerea cuiva! Ce pildă de bunătate, de dăruire, sunt părinţii! Ei se sacrifică pentru binele copiilor şi acest lucru îi face foarte fericiţi.

„Eu am mare încredere în voinţa ta. […] Doamne, ce bine-mi pare c-ai

început să te observi, să-ţi faci singură mustrări şi să-ţi cauţi singură drumul cel adevărat!“ (Alexandru Vlahuţă) Drumul cel adevărat este drumul bunătăţii. El aduce după sine mulţumirea şi fericirea. Acest drum adevărat este înfăţişat în tot ceea ce înseamnă artă dar eu o să mă opresc pentru un mic şi semnificativ exemplu la o operă literară, mai precis la o poveste *Fata babei şi fata moşneagului* a scriitorului Ion Creangă. Fata moşnegului era înzestrată cu toate calităţile datorită bunătăţii, pentru că bunătatea te îndeamnă să fii harnic, ascultător, plăcut, frumos. Fata babei, fiind invidioasă, leneşă, mincinoasă, lacomă, egoistă etc. era rea la inimă şi urâtă. O să mă abat puţin de la firul poveştii, deoarece mi-am amintit că am auzit adesea vorbe ce afirmau că nu contează înfăţişarea unui om, ci sufletul. În urmă cu zece, cincisprezece ani şi eu credeam acest lucru, însă cu timpul am înţeles că oamenii buni sunt şi frumoşi, iar oamenii urâţi au multă şi ascunsă răutate. Defectele aduc după sine complexe de inferioritate şi în majoritatea cazurilor acestea explodează în prefăcătorie, invidie, egoism, cu alte cuvinte în răutate. Fata moşnegului a fost alungată de acasă, prin viclenie, de mama vitregă şi astfel şi-a urmat adevăratul drum în viaţă. Mergând pe acest drum a ajuns în final la Sfânta Duminică unde a slujit cum se cuvine şi nefiind lacomă a ales darul ce părea cel mai mic dar care avea în interior o adevărată comoară. Aşa e şi sufletul plin de bunătate, asemenea darului ales de fata moşneagului. Întoarsă la casa părintească a adus cu sine mulţumire în viaţa tatălui său dar şi a ei, pentru că a putut să fie de folos. Fata babei când a plecat de acasă nu a ales drumul cel adevărat şi nu a muncit cu dăruire iar plata a fost pe măsura lăcomiei, o ladă mare şi frumoasă plină de balauri. Cei necinstiţi ajung să fie victime ale propriei răutăţi şi să se înece în nefericire. „Aşa, Mimilică dragă, ceartă-te de câte ori te simţi egoistă, de câte ori te muşcă de inimă şarpele răutăţii, al invidiei sau al minciunii. Fii aspră cu tine, dreaptă cu prietenii şi suflet larg cu cei răi. Fă-te mică, fă-te neînsemnată de câte ori deşertăciunea te îndeamnă să strigi: „Uitaţi-Vă la mine!“ Dar mai ales aş vrea să scriu de-a dreptul în sufletul tău aceasta: Să nu faci nicio faptă, a cărei amintire te-ar putea face vreodată să roşeşti. Nu e triumf pe lume, nici sprijin mai puternic, nici mulţumire mai deplină, ca o conştiinţă curată. Păstrează scrisoarea asta. Când vei fi de 50 de ani ai s-o înţelegi mai bine. Să dea Dumnezeu s-o citeşti şi atunci cu sufletul senin de azi.“ (Alexandru Vlahuţă)

„*Lumea este o carte, iar cei care nu călătoresc nu pot citi decât o singură pagină*."
Sfântul Augustin

CÂT MAI VALOREAZĂ O CARTE?

În urmă cu câteva zile, în timp ce mă întorceam grăbită spre casă de la serviciu, am observat pe trotuarul din apropierea locuinţei mele o carte. Zăcea aruncată pe beton. Probabil, de la zdruncinătură, coperta cărţii s-a deschis lăsând să se vadă foaia de titlu. Era un volum al scriitorului Duiliu Zamfirescu „Viaţa la ţară / Tănase Scatiu", publicat la Editura Minerva în 1983.

M-am oprit o clipă şi am privit cartea. Nu-mi venea să cred că o valoare culturală zace aruncată pe trotuar ca o frunză obosită şi alungată de toamnă. Nu îmi permiteam să ridic cartea, pentru că nu era a mea. Probabil a fost pierdută de cineva şi acel cineva când îi va observa absenţa va porni în căutarea ei cu speranţa să o regăsească. Nu mi se părea corect să-mi însuşesc ceva ce nu-mi aparţine.

M-am aşezat pe o bancă în apropierea cărţii abandonate. Nu mă mai grăbeam. Timpul părea că s-a oprit în jurul acelei cărţi pierdute. Eu o priveam de la distanţă înţelegându-i zbuciumul. Trecătorii nu-i aruncau nicio privire. Alergau pe lângă ea nepăsători. Un om al străzii ce scotocea prin coşurile pline de gunoi menajer şi aduna în căuciorul ce-l târa zilnic după el pe străzile oraşului şi cel din urmă cui ruginit ivit în cale-i i-a aruncat o privire, a dorit o clipă să se aplece spre ea dar în următorul moment i-a întors spatele dispreţuitor. Nu-mi venea să cred cât de nevaloroasă a ajuns o carte. Omul străzii a preferat să-şi arunce în căruţul lui învechit câteva ziare ale supermarketurilor din localitate.

Câteva lacrimi mi-au umezit ochii. Probabil oamenii sunt prea obosiţi de stresul zilnic şi li s-au închis ochii ce-i aveau deschişi în trecut spre cultură.

Am început să aştept. Nu ştiam ce aştept, un elev ce a rătăcit o carte, un tânăr care să preţuiască învăţătura. Cartea suspina asemenea unui copil abandonat, asemenea unui bătrân părăsit de toţi.

Clipele treceau greu. Un grup de tineri, băieţi şi fete, foarte veseli, au avut şi ei drrum pe lângă carte. Pentru un moment am crezut că nici nu o observă, pe urmă, unul dintre băieţi a întrebat pe una din domnişoarele din grup dacă nu-şi doreşte o carte. Atitudinea fetei faţă de carte a fost de nepăsare. Ea l-a

apostrofat că nu i-a făcut cadou bluza ce şi-a dorit-o şi că o confundă cu Larisa care se mulţumeşe cu o floare culeasă de pe marginea drumului.

Eu aşteptam în continuare ... Doi elevi de gimnaziu au trecut în grabă pe lângă carte şi au lovit-o cu piciorul ca pe o minge revoltaţi, că nici pe stradă nu scapă de carte. Cartea s-a izbit de copacul din apropiere şi în cădere a îmbrăţişat cu filele pământul.

Indiferenţa faţă de carte mi-a amărât sufletul. Câţiva stropi de ploaie au alunecat din văzduh, pe solul uscat. Păreau lacrimile cărţii abandonate pe stradă. Din scara blocului au ieşit două femei care la vederea cărţii au fost surprinse. Una dintre ele i-a povestit celeilalte că a făcut ordine în casă şi a aruncat lucrurile inutile, printre care şi câteva cărţi care-i prăfuiau un raft dintr-un dulap degeaba. I-a mai explicat că nu le vedea nici estetice şi mai erau şi grele, îi puteau deteriora mobila. În timp ce a cărat cărţile spre tomberon se pare că a pierdut volumul autorului Duiliu Zamfirescu. Cu răceală au trecut pe lângă cartea salvată de la înecul în tomberon concluzionând că o va lua probabil măturătorii străzii mâine în zori.

Foarte dezamăgită m-am apropiat de carte. Am atins-o cu sfială. Am ridicat-o din locul unde zăcea pradă indiferenţei şi mi-am îndreptat paşii spre casă. În drum spre casă mi-am amintit de cuvintele Sfântului Augustin: „*Lumea este o carte, iar cei care nu călătoresc nu pot citi decât o singură pagină*.“ Fără o călătorie prin lumea cărţii, a înţelepciunii, omul trăieşte degeaba, se îneacă în propria lui filă.

Pentru ca omul să fie desăvârşit trebuie să călătorească. Primii paşi spre călătorie îi face când îşi începe propria viaţă, pe urmă e necesar să cunoască drumul pe care va merge, fie va urma drumul înţelepciunii, drumul drept asemenea emirului din *Noapte de decemvrie* a scriitorului Alexandru Macedonski, fie va îmbrăţişa drumul ocolit al neîmplinirii.

Drumul cel drept e asemenea unei plimbări cu trenul printre culorile anotimpurilor, e asemenea iniţierii eroilor din basme, e drumul cunoaşterii, a devenirii. Eşti tu însuţi un Gheorghiţă Lipan din romanul *Baltagul* al scriitorului Mihail Sadoveanu care povăţuit de mama sa parcurge drumul maturităţii. Îndrumat de carte fiecare va descoperi adevărata cale a vieţii. Dante Alighieri, la jumătatea vieţii „s-a regăsit într-o pădure obscură.“ (Divina Comedie) Pentru a depăşi pădurea vieţii lui va face o călătorie prin Infern şi Purgatoriu însoţit de poetul Vergiliu, pe urmă va ajunge în Paradis însoţit de Beatrice. Călătoria lui a fost o metodă de cunoaştere, definire a sinelui, iar

cărţile sunt chei spre descoperirea identităţii personale. „E destul să mă gândesc cât din ceea ce am se datorează cărţilor şi cât experienţelor mele nemijlocite ...“ (Ana Blandiana, *Autoportret cu palimpest*)

A doua zi am înregistrat cartea la biblioteca şcolii unde profesez. În curând, pe 30 octombrie, se împlinesc 156 de ani de la naşterea scriitorului Duiliu Zamfirescu, în 1858.

Poate vreun elev va găsi acea dorinţă de a citi noul volum înregistrat la bibliotecă. Acest volum îi va înfăţişa o altă lume, lumea ultimelor decenii ale secolului al XIX, când boierimea era în decădere, neştiind să se adapteze schimbării, economiei de piaţă. Lumea de astăzi este alta, dar faţa ei este aceeaşi, iar cărţile sunt pline de poveţe.

„Fiecare zi este o călătorie, iar însăşi călătoria este casa noastră“ Matsuo Basho. Ziua ce a trecut m-a adus faţă în faţă cu o carte, o comoară a literaturii române. Micul prinţ, personajul operei cu acelaşi nume a scriitorului Antoin de Saint Exupery, în călătoria sa prin univers cunoaşte valoarea prieteniei datorită vulpii „Nu pot să mă joc cu tine, zise vulpea. Nu sunt îmblânzită. Dacă tu mă îmblânzeşti viaţa mi se va însenina. Voi cunoaşte sunetul unor paşi deosebit de-ai tuturora. Paşii altora mă fac să intru sub pământ. Ai tăi mă vor chema din vizuină ca o melodie... Nu cunoaştem decât ceea ce îmblânzim.“ şi totul se face cu multă răbdare şi perseverenţă, treptat. „Trebuie să ai multă răbdare, răspunse vulpea.“ Cartea este prietena cea mai bună a omului, ea îi deschide sufletul spre cunoaştere, îl mângâie, îl încălzeşte. „Ce poate fi norocul în acestă lume, nu născută, ci scrisă, ce poate fi fericirea decât o carte ...“ (Ana Blandiana, *Autoportret cu palimpest*)

Nici Micul Prinţ nu a cunoscut iniţial valoarea prieteniei, după cum trecătorii nu au cunoscut valoarea cărţii „Florile sunt atât de ciudate! Dar eram prea tânăr ca să ştiu s-o iubesc.“ a mărturisit acesta despre floarea lui.

„Cărţile sunt avioane, şi trenuri, şi drumuri. Ele sunt destinaţia şi călătoria. Ele sunt casa noastră“ Anna Quindlen, însă după experienţa tristă trăită cu o zi în urmă am ajuns să mă întreb „Cât mai valorează o carte?“

NU TE-NTRISTA!

Zilele trecute, pe face-book, am citit câteva versuri scrise de Petru Brumă, după structura poeziei „Bătrânii“ de Octavian Goga. E dureros cât adevăr se regăseşte în versurile lui Petru Brumă „De ce mi-aţi cumpărat ghiozdan, / De ce m-aţi dat la carte, / Când cei cu studii de maidan / Sunt azi aşa departe? / De nu m-aţi fi supus din greu / La zeci de teste grilă, / Aş fi luat un bac şi eu / Cu trei fiţuici şi-o pilă. / Apoi, de n-aţi fi insistat / Să-mi văd de carieră, / Mi-aş fi făcut neapărat / Palat prin vreo Piperă. / Dar iată-aveţi un fiu acum, / Trecut prin multă şcoală, / De minte plin, pe propriul drum / Mergând cu burta goală.“ E plânsul intelectualului marginalizat, lovit, umilit, într-o societate în care mass-media pune accentul pe non-valori şi le promovează.

Când eşti copil ai tendinţa să copiezi ceea ce ţi se prezintă ca model.

Îmi amintesc campionatele de gimnastică din copilărie, făcute seara, pe uliţă. Fiecare îşi dorea să execute roata ţiganului cât mai corect, asemeni Nadiei Comăneci. Atunci când ne plictiseam de gimnastică, organizam un concurs de muzică uşoară şi fiecare dintre noi îşi alegea numele unor solişti precum Corina Chiriac, Angela Similia, Mirabela Dauer, Dan Spătaru etc.

Copiii de astăzi au tendinţa de a îmbrăţişa lucrurile materiale, nu spirituale. Le face o plăcere deosebită să urmărească emisiunile la care participă îmbogăţiţi ce-şi spală hainele murdare în public. Mass-media prezintă copiilor de astăzi ca model banul obţinut cât mai repede, cât mai uşor, indiferent de mijloace.

Anul acesta am tipărit o culegere de creaţie literară *Colaj*. Îmi doream să stimulez creativitatea elevilor, gustul pentru lectură. Am fost foarte dezamăgită de indiferenţa ce au arătat-o unii elevi faţă de o cartea în care se afla publicată o compunere personală. În urmă cu şase ani, în 2009, o altă culegere de creaţie literară, *Îndrăgostiţi de poezie*, a avut un succes răsunător în rândul elevilor. Unii au afirmat că e cea mai frumoasă carte pe care au citit-o vreodată. În timp unii din micuţii creatori de atunci au continuat să scrie, îndrăgostiţi de arta cuvântului. Nici culegerea publicată în acest an, nu pot spune că în totalitate nu a avut succes în rândul elevilor, din pricină că unii au fost foarte fericiţi că au publicaţii. Aceştia se vedeau ca nişte micuţi scriitori. Alţii au ales în locul cărţii o tabletă de ciocolată sau un suc. Ideea cu ciocolata şi sucul mi-a venit în momentul în care un băiat a luat cartea cu indiferenţă, afirmând că este bună, dacă e gratis. I-am spus acelui elev că poate alege între carte şi o tabletă de ciocolată ce o aveam întâmplător în poşetă. A ales tableta de ciocolată în timp ce a fost mustrat de o colegă ce îl sfătuia să aleaga cartea ca amintire. La o viitoare culegere selecţia micilor creatori va fi mult mai drastică. Cei care au etalon lucrurile materiale, educaţie primită greşit în familie şi prin intermediul mass-mediei, nu vor preţui niciodată cu adevărat valorile vieţii, oricât de mult te-ai strădui să-i impulsionezi. Poate o vor face pe moment, pe urmă se vor întoarce în propria mocirlă.

Am rugat o vecină într-o zi de joi să-mi cumpere şi mie ziarul *Caraş Severin în şapte zile*, de vreme ce avea drum în oraş, dar m-a refuzat menţionând că ea nu se face de râs cumpărând ziare, pentru că ele sunt

distribuite gratuit de Lidle, Kaufland etc. I-am explicat că nu este un ziar comercial, ci un ziar cultural şi de informaţie. Răspunsul ei a fost tot negativ. A precizat că poate afla ştirile la televizor iar în ceea ce priveşte cultura, aceasta nu-i ţine de foame. E trist, chiar foarte dureros ce se întâmplă. Mulţi nu apreciază deloc arta, ştiinţa, adevărata valoare a vieţii. Totuşi am avut o nespusă bucurie să descopăr mulţi cititori ai ziarului printre cunoştinţele mele, oameni ce apreciază tot ce este de preţ.

După cum spuneam în primul paragraf, versurile lui Petru Brumă mi-au adus în suflet încă o lacrimă amară a realităţii. „De ce mi-aţi cumpărat ghiozdan?“ se tânguieşte eul liric încă din titlul poeziei.

Munca intelectuală este foarte prost plătită. Intelectualii trebuie să-şi chiverniseacă foarte bine banii. Adesea sunt nevoiţi să renunţe la a-şi cumpăra o haină nouă, din cauză că cea veche s-a uzat demult, pentru a-şi cumpăra o pâine şi nu o dată renunţă la pâine pentru a-şi achiziţiona o carte. Cu toate acestea sunt mulţumiţi şi fericiţi în propria lor lume. Sunt convinsă că şi autorul poeziei „De ce mi-aţi cumpărat ghiozdan?“ e fericit că a ales ghiozdanul. Intelectualul nu se întristează când face sacrificii în favoarea ştiinţei, nici nu regretă drumul pe care care păşeşte în viaţă. Ştiinţa îl împlineşte şi nu lucrurile trecătoare ale vieţii.

Ridicolul situaţiei e diferenţa dintre cel care ştie să escaladeze înălţimile şi cel care se târăşte pentru a câştiga un loc confortabil în societate. „- Eu te privesc de sus, furnică, / Şi-mi pari atât de mica! / Te văd cum jos munceşti / Din greu, / Ca să trăieşti; / Când eu / Stau sus, stau sus ca Dumnezeu, / Pe frunza-naltului copac / Pe care trupu-mi se răsfaţă. / Stau sus: atâta numai fac / Ca să câştig comoda-mi viaţă! / Furnica e de obicei / Cam prea modestă (treaba ei!); / Dar socoti ca d-asta dată / Din cale-afară e prea lată / […] / Eu merg, nu mă târasc ca tine! / Stai sus pe-o frunză cocoţată / Ce mâine va muri uscată, / Când toată seva-i vei fi supt; / Dar eu, d-aici de dedesubt, / […] / Îti strig, omidă parvenită, / Că eşti o parazită! / Când eu trăiesc prin mine însămi, / Tu îţi furi hrana de la alţii, / Şi doar târându-te te-nalţi!“ (*Omida şi furnica*, George Ranetti)

E tristă realitatea dar cel care iubeşte ştiinţa nu ar alege niciodată frunza omidei, ciocolata sau vila. Nu ar alege niciodată drumul ocolit în viaţă, ci drumul cel drept asemenea emirului din *Noapte de decemvrie* a lui Alexandru Macedonski. Dispreţuieşte pe cei asemenea personajului slut, pocit din poemul *Noapte de decemvrie*, care aleg drumul ocolit spre a se bucura de fericirea pământească trecătoare.

Toamna usucă verdele naturii „Nu te-ntrista c-ai pierdut ce-ai pierdut, / Totul trece ca o trâmbă de nori, / Vine vântul şi o destramă, / Vântul care scutură flori.“ (Nu te-ntrista, Zaharia Stancu)

Viaţa usucă bogăţiile lumii. Cei bogaţi dacă nu au avut nimic spiritual în ei trec asemenea unei picături de ploaie şi nici nu ştiu pentru ce au trăit. Iubitorii de frumos „Lasă steaua să cadă chiar / Dacă nu e de foc, ci de gheaţă.“ (Nu te-ntrista, Zaharia Stancu) şi nu se întristează că au pierdut bogăţiile lumeşti.

Ana-Cristina Popescu

„ŞI TOTUL A ÎNCEPUT CU O FLOARE“

Joi, 02. 10. 2014, în Sala „Corneliu Baba“ de la parterul Casei de Cultură „George Suru“din municipiul Caransebeş a avut loc expoziţia de acuarelă şi grafică a artistei plastice Manuela Ionescu.

Artista plastică s-a aflat la cea de-a treia expoziţie personală.

Cuvântul de început la vernisajul expoziţiei de acuarelă şi grafică a artistei plastice Manuela Ionescu a fost rostit de Ioan Cojocariu, directorul Casei de Cultură „George Suru“, Caransebeş.

Prezentarea lucrărilor a fost făcută prof. Eleonora Bunea.

Printr-o propoziţie simplă „A venit toamna.“, profesoara Eleonora Bunea a început prezentarea lucrărilor de acuarelă şi grafică a Manuelei Ionescu.

Atât afară, cât şi în tumultul cotidian e toamnă. Toamna cântată prin cuvinte de mulţi scriitori a acoperit totul. „Mi-e toamnă în cer / şi în mine / şi frunzele-mi cad murmurând / ... / şi cântecele-mi vin dintr-o frunză în zbor.“ spune poetul Leonid Iacob în poezia *Mi-e toamnă, iubito*, publicată în volumul *Ultima santinelă*.

Într-o frumoasă zi de toamnă, artista plastică Manuela Ionescu a chemat pe toţi iubitorii de frumos să ia parte la vernisajul expoziţiei de acuarelă şi grafică, să-şi îmbogăţească sufletul cu jocul luminii şi a umbrei în natura moartă. Şi totuşi, natura moartă este începutul creaţiei după cum avea să mărturisească în final artista Manuela Ionescu prin cuvintele „Şi totul a început cu o floare.“ Prin jocul luminii şi a umbrei, prin grafică şi acuarelă, floarea ce a zâmbit într-o frântură a vieţii poate să guste eternitatea.

Citând câteva versuri din poezia „Emoţie de toamnă“ a scriitorului Nichita Stănescu „A venit toamna, acoperă-mi inima cu ceva, / cu umbra unui copac sau mai bine cu umbra ta.“ profesoara Eleonora Bunea a subliniat că artista plastică Manuela Ionescu, în acest frumos început de octombrie, nu ne acoperă cu umbra, ci cu sufletul ei.

Profesoara Eleonora Bunea a precizat că artista Manuela Ionescu a utilizat grafica în tuş şi acril (cărbune) pentru a realiza tablourile.

Tematica expoziţiei după cum bine a observat atât profesoara Eleonora Bunea, cât şi profesorul Nicolae Borlovan, doctor în literatură este clasică, impresionistă, predominând ideea de frumos.

Cadrul rustic a fost redat în tablouri precum *Casa de sub deal*, *Casa cu troiţă*, *Ferestre*.

Foarte mult a impresionat pe cei prezenţi tabloul *Ferestre*. Ferestrele deschise sunt mereu o portiţă spre soare, spre armonie, în timp ce ferestrele închise sunt un simbol al tristeţii.

Artista plastică Manuela Ionescu a dovedit o atracţie spre lumea veche prin cadrul rustic redat cu o deosebită măiestrie în picturile sale.

Tabloul *Chilia* în care este prezentată o mică încăpere în miniatură pe a cărei masă se află o biblie face legătura cu sacrul. Frumosul şi sacrul nu pot să

fie decât împreună.

Un alt tablou, intitulat metaforic *Copaci bătrâni în doi* avea să arate celor ce-i pătrund dincolo de formă şi culoare câtă eternitate se regăseşte în tot ceea ce punem suflet cu adevărat.

Corabia în apus este un alt tablou ce ar putea înfăţişa viaţa omului pe acest pământ şi de ce nu, într-un apus, într-o toamnă.

Florile sunt şi ele o altă latură a tematicii expoziţiei. Macii sunt după opinia profesoarei Eleonora Bunea o capodoperă a expoziţiei. Ea asociază macul cu un evantai.

Tabloul *Maci întunecaţi* e de o deosebită fineţe şi profunzime. Floarea plăpândă, macul, este un simbol al vieţii efemere.

Flori de câmp este o pictură plină de eleganţă, în timp ce *Trandafirul roz* se bucură de o transparenţă deosebită.

La prezentarea lucrărilor a mai luat cuvântul şi profesorul Brătescu afirmând că orice pictură de toamnă este o speranţă spre primăvară, dar şi profesorul Ioan Jorj care a vorbit despre o îndrăzneală cromatică a artistei.

Tablourile artistei au fost însoţite de versuri deosebit de grăitoare, ca de exemplu *Lacul albastru* s-a bucurat de versurile eminesciene „Lacul codrilor albastru ...“ Combinaţia vizual cuvânt nu a făcut altceva decât să scoată în relief sufletul sensibil şi iubitor de frumos al Manuelei Ionescu.

Manuela Ionescu nu este doar o artistă plastică, ci şi o prozatoare desăvârşită. La finalul vernisajului a oferit şi câte o carte scrisă de ea celor prezenţi.

Tablourile Manuelei Ionescu pot să fie admirate timp de o lună în Sala „Corneliu Baba“ de la parterul Casei de Cultură „George Suru“din municipiul Caransebeş.

Şi printr-o floare moartă, printr-o floare aflată în prag de toamnă, poţi găsi primăvara, pentru că totul începe în viaţă şi în artă „cu o floare“.

LUMINA DARULUI

În Galeria „Corneliu Baba" a Casei de Cultură „George Suru" din Caransebeş a fost organizată în perioada 3-19 decembrie o *Campanie umanitară de strângere de fonduri* pentru Şerban Corneanu, cetăţean de onoare al Municipiului Caransebeş şi profesor de fizică la şcoala din Petroşniţa şi Borlova.

Şerban Corneanu este omul care a reuşit să cucerească în iunie 2011, cu bicicleta, împreună cu Dan Melinte, vârful muntelui Ararat din Turcia. Expediţia „Cu bicicletele, de pe Gugu pe Ararat", deşi s-a desfăşurat în condiţii foarte dificile, pe un vânt de aproximativ 100 km/h s-a dovedit un real succes. Muntele biblic pe care a ancorat corabia lui Noe dupa încetarea potopului şi retragerea treptată a apelor a fost învins de ambiţia şi osteneala celor doi români.

Şerban Corneanu s-a dovedit a fi un iubitor al sportului, practicând atletismul, ciclismul, culturismul. Locurile preferate de el pentru a practica sportul au fost Corcana şi Ţarcu. Prin urmare a fost mereu un iubitor al înălţimilor. Aşadar în viaţă nu s-a limitat doar la lucrurile simple, ci a luptat pentru a birui înălţimile.

Din păcate acest om al înălţimilor se află momentan în suferinţă şi are posibilitatea să facă un tratament foarte costisitor în Turcia, cu mari şanse de reuşită.

În seara zilei de 8 decembrie a fost organizat în vedera strângerii de fonduri pentru Şerban Corneanu la Galeria „Corneliu Baba" a Casei de Cultură „George Suru" un concert de chitară, în 12 decembrie, la ora 17 un concert de pian, urmând ca în 18 decembrie să fie organizat un târg de oferte educaţionale.

Totodată, Galeria „Corneliu Baba" a Casei de Cultură „George Suru", este şi gazda unei expoziţii cu vânzare de tablouri în perioada 3-19 decembrie. Artiştii Manuela Ionescu, Ion Jacota şi Daniela Haidău s-au dovedit receptivi la *Campania umanitară de strângere de fonduri*, oferind din sufletul lor un dar de mare ajutor pentru un om deosebit şi un foarte bun sportiv, Şerban Corneanu.

Exponatul „Urşii în pădure" a pictorului Ion Jacotă mi s-a părut foatre semnificativ pentru starea în care se află sportivul Şerban Corneanu. Cele trei trunchiuri frânte de copaci de care se agaţă câte un urs ar putea să fie asociate cu încercarea grea prin care trece în acest moment sportivul şi familia lui, în timp ce trunchiurile copacilor înalţi din apropiere ar putea să fie chipul speranţei, al înălţimilor pe care sportivul le-a cucerit cândva şi spre care încă aspiră.

Acţiunea umanitară din seara zilei de 12 decembrie a debutat cu un concert de colinde susţinut de Corul Ecumenica de la Colegiul Naţional Traian Doda.

Colindele ne îndeamnă în fiecare an să fim mai buni, mai darnici, mai milostivi. Ne îndeamnă să lăsăm căldura sufletească să se reverse în jur ca o energie şi să-i ajutăm pe cei aflaţi în suferinţă. Ne şoptesc să fim şi noi dabi, luminoşi, cu cei de lângă noi ca odinioară Mântuitorul Iisus Hristos, după cum spune colindul „Pe cerul cu flori albastre, / Florile dalbe / Pe creştini să-i adunăm / Florile dalbe."

„Sus e cerul, jos ninsori, clopote în sărbători." suna foarte melodios un alt vers dintr-un colind. Fiecare om, din căldura lui sufletească ar putea să facă nisorile de jos luminoase şi liniştite.

Colinde au mai interpretat şi elevii Alexia Ioniţă şi Turnea Fabian. Constantin a interpretat colindul Ave Maria.

Concertul de colinde a fost urmat de un concert de pian susţinut de elevii de la Şcoala de Muzică şi Colegiul Naţional C.D. Loga din Caransebeş. Turnea Fabian din clasa I, Jurj Ana din clasa a III-a, Lala Monica din clasa a VIII-a, Moldovan Patricia din clasa a II-a, Pui Alin şi Pui Sorin din clasa a IX-a au interpretat cu mult talent piese compuse de Robert Schumann, A. M. Bach, L. v. Beethoven, B. Bartók, Friedrich Burgmüller, Kuhlau, J. Haydn, Georg Friedrich Händel, C. Czerny, C. P. Basacopol, Johann Pachelbel şi Rodica Şutzu. Eleva Jurj Ana din clasa a III-a a obţinut anul acesta, în noiembrie, la Festivalul de folclor „Grai şi cântec din străbuni" desfăşurat la Colegiul Naţional de Artă „Ion Vidu" din Timişoara, Locul I la cântec şi la costum popular.

Pe o masă din Galeria „Corneliu Baba" a Casei de Cultură „George Suru" se aflau nişte pâini aduse ca donaţie pentru Şerban Corneanu şi care au fost împărţite la final celor prezenţi.

O bucurie imensă îţi aduce în suflet darul oferit celor aflaţi în neputinţă. Cei care au răspuns invitaţiei şi participat la Campania umanitară de strângere de fonduri pentru Şerban Corneanu au reuşit să simtă în sufletul lor lumina darului.

ADEVĂRATA FAŢĂ A ETERNITĂŢII

Nu o dată s-a întâmplat să caut eternitatea în lucrurile mărunte şi cred că majoritatea oamenilor au făcut la fel.

Mereu m-au atras florile de câmp. Au atâta sălbatică frumuseţe, încât ar putea scrie o istorie a esteticii. Adesea alergam vara, în copilărie, prin fânul auriu şi mă prindeam în horă cu florile.

Poeta Ana Blandiana mărturiseşte în poezia *Hotarul* o încercare de a înţelege limitele oricărui lucru „...Căutam în copilărie marginile ploii. / Dar întotdeauna ploaia înceta înainte / De a-i descoperi hotarul". Picăturile de ploaie brăzdează văzduhul şi se izbesc de pământ. Renunţând la forma de lacrimă îşi întind trupul înt-o mare umedă. În nori ploaia nu poate avea hotar, căci aceştia se pierd dizolvaţi de soare. Pe pământ hotarul e absorbit de solul însetat. Atunci care ar putea să fie hotarul ploii? „Şi reîncepea înainte de a şti până unde-i seninul." mai spunea poeta în aceeaşi poezie.

În fiecare clipă am încercat să înţeleg până unde-i seninul vieţii mele spre a-mi depăşi hotarul şi a gusta eternitatea, dar atunci, când reuşeam să-i culeg fructele, ploaia începea să-mi inunde făptura.

Am fost atrasă într-un timp de farmecul pădurii. Pădurea era o provocare pentru mine. Cu cât era mai deasă, cu atât mai mult mă străduiam să-i biruiesc labirintul, până într-un târziu când m-a vrăjit luciul apei. Oglinda apei mă ajuta să privesc dincolo de lumina învelişului protector.

M-am îndrăgostit cândva de florile de mac. Călătoream cu trenul şi florile de mac se frângeau în imagini. Am coborât în prima gară şi am alergat pe câmp să le întâmpin. Aşteptam să îmi zâmbească răspunzându-mi la salut, dar ele nu-şi clinteau dreapta tulpină. Petalele sângerii păreau preocupate de povara unui vânt călduţ ce le pieptăna cartea deschisă şi gata să îmbrăţişeze pământul în orice moment cu demnitate.

Am încercat să găsesc eternitatea în rădăcini până ce plopul din grădina cu meri a fost învins de apă. Încerca să-şi ţină unghile rădăcinilor cât mai adânc ancorate în pământ, dar apa le-a răpit ca să le poarte cu ea.

Am renunţat la rădăcini şi am ales munţii dar şi aceştia s-au arătat învinşi de ploile ce le cunoştea adâncul.

Am ales într-un târziu pietrele, dar nici ele nu s-au dovedit statornice, au fost roase de ape.

Când am început să înţeleg şi flori, şi ploaie, şi rădăcini, şi munte şi pietre, am ales cuvintele, iar ele mi-au arătat adevărata faţă a eternităţii.

O BUCURIE CULTURAL - LITERARĂ

Sâmbătă, 29.11.2014, a avut loc lansarea *Anuarului Nr. 5 al Asociaţiei „Liga scriitorilor", filiala Timişoara - Banat* în cadrul întâlnirii literare a membrilor filialei desfăşurate la Liceul Teoretic „Vlad Ţepeş" Timişoara.

Datorită ostenelii unor iubitori de cultură şi frumos, profesoara Doina Drăgan, inginerul Florin-Gheorghe Brie-Bonchiş şi Prep. Univ. Andreia-Elena Lampinen-Ancuţa, a fost posibilă apariţia Anuarului Nr. 5 al Asociaţiei „Liga scriitorilor", filiala Timişoara Banat.

După cum mărturiseşte preşedintele Ligii Scriitorilor Români, Al. Florin Ţene în *Predoslovenie pentru bilanţul unei activităţi în slujba culturii* „A intrat, deja, în tradiţia Filialei Timişoara Banat a Ligii Scriitorilor Români ca la fiecare sfârşit de an să publice un Anuar, ce reprezintă bilanţul trudei scriitorilor bănăţeni pe *ogorul* culturii noaste." (pag. 3)

În *Argument*, coordonatorii Anuarului Nr. 5, menţionaţi mai sus, au precizat că, începând cu Anuarul Nr. 1 / 2011, s-au respectat în structura publicaţiei anuale câteva capitole în care membrii LSR „au prezentat cronici literare, materiale document care au fost prezentate la diferite simpozioane, conferinţe, dezbateri, mese rotunde."

Tot în *Argument* au fost felicitaţi autorii care au editat în anul 2014 cărţi: Bude Ioan, Tiberiu Ciobanu, Cionchin Ionel, Caia Ana, Doina Drăgan, Ana Ghiaur, Daniel Luca, Mihai Leonte, Dănuţ Deşliu, Andruşa Vatuiu, Lucica Popa, Ana-Cristina Popescu, Gheorgheosu Ion, Constantin Brătescu, Tako Genoveva, Rădulescu Mihai, Sperlea Maria, Strungă Mariana, Strungă Alexandru, Zilbuţ Ana, Ion Turnea, dar şi cei care au participat la diferite concursuri de creaţie literară şi au obţinut premii: Ana Ghiaur, Ana-Cristina Popescu, Melania Rusu Caragioiu.

Structurat pe nouă capitole, 172 de pagini, *Anuarului Nr. 5 al Asociaţiei „Liga scriitorilor", filiala Timişoara Banat* cuprinde bogata activitate cultural - literară a membrilor filialei.

În capitolul I au fost publicate cronici literare prezentate cu prilejul întâlnirilor literare lunare ale membrilor *Asociaţiei „Liga scriitorilor", filiala Timişoara Banat*, publicate pe site-ul LSR şi revistele culturale.

Capitolul al II-lea cuprinde lucrările mai multor membri LSR, prezentate în cadrul unor conferinţe internaţionale, simpozioane internaţionale şi naţionale, comunicări şi parteneriate. Tot în acest capitol au fost publicate şi lucrările despre localitatea Timişoara susţinute în cadrul Simpozionului internaţional *Timişoara văzută prin ochii vizitatorilor străini* din 25.05.2014.

Capitolul al III-lea a fost dedicat limbii române. Acest capitol cuprinde materiale publicate în revista „Creşterea Limbii Române" şi susţinute de ziua limbii române, în 31.08.2014.

Şi Nr. 5 al Anuarului LSR Timişoara Banat are un întreg capitol, capitolul al IV-lea, dedicat călătoriilor documentare şi pelerinajelor.

Capitolul al V-lea prezintă datele biografice ale noilor membri ale

Asociaţiei „Liga scriitorilor", filiala Timişoara Banat şi câteva din creţiile literare ale acestora.

Asociaţiei „Liga scriitorilor", filiala Timişoara Banat este parteneră în proiectul european „Personal Town Tours". Activitatea LSR în cadrul acestui proiect este prezentată în capitolul al VI-lea al volumului. Pe coperta a II-a a *Anuarului* sunt câteva fotografii cu participanţii la acest proiect, fotografii făcute în Ljublana, dar şi fotografii în care se pot vedea covoraşele de lână create de oamenii ţărilor dunărene în cadrul proiectului „Dunărea dorită", proiect prezentat în capitolul al VII-lea al *Anuarului Nr. 5*.

În capitolul al VIII-lea intitulat *DANUBE NETWORKERS FOR EUROPE (DANETE)* este menţionat că *Asociaţia „Liga scriitorilor", filiala Timişoara Banat* este membru fondator al Asciaţiei Europene Danube Networkers for Europe începând cu 14 martie 2014, când prof. „Doina Drăgan, preşedintele Ligii scriitorilor Filiala Timişoara Banat, împreună cu Ana Zilbuţ, prim-vicepreşedinte al filialei, au fost în Ulm-Germania, pentru constriurea Asociaţiei Europene Danube Networkers for Europe *(DANETE)*, unde filiala noastră este membru fondator." (pag. 154) Este prezentat în acest capitol al VIII-lea *Istoricul Formării şi Fondării Asociaţiei, Argumentul, Premisele*.

Ultimul capitol, al IX-lea, intitulat „*La ceas aniversar. Din creţiile scriitorilor*." înfăţişează creaţii ale scriitorilor, membrii ai LSR.

„Ce e viaţa pe pământ? / Viaţa e un labirint / În care ne trezim mergând / Şi tu şi eu şi al meu gând." concluzionează scriitorul Deşliu Dănuţ în poezia *Viaţa e un labirint*, publicată la pag. 160 în *Anuar*.

Acest labirint plin de suişuri şi coborâşuri, viaţa, dacă îl jertfim pe altarul culturii, vom simţi o împăcare cu noi înşine şi acea adiere mângâietoare a fericirii. Cu acestă dorinţă să luăm fiecare cuvintele, asemenea scriitorului Deşliu Dănuţ şi să le facem „şirag" al nemuririi „Cuvintele le fac şirag, / Le pun covor pe-al cărţii prag" (*Cuvintele*, pag. 161).

Anuarului Nr. 5 al Asociaţiei „Liga scriitorilor", filiala Timişoara Banat a fost prezentat în cadrul întâlnirii literare din 29.11.2014 de către preşedinta Ligii Scriitorilor Filiala Timişoara Banat, prof. Doina Drăgan şi de criticul literar Mariana Strungă. Au mai luat cuvântul pr. Horia Ţâru şi prof. Ana Ghiaur.

Anuarul Nr. 5 s-a dovedit a fi încă o nestemată pe scara culturală a literaturii române, o mare bucurie în sufletele iubitorilor de literatură.

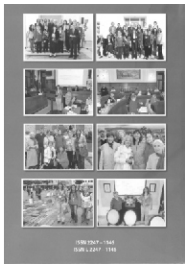

REVISTA SLOVA CREŞTINĂ, O BINECUVÂNTARE CULTURALĂ ŞI SPIRITUALĂ

Carte este un lucru de mare preţ pe lumea aceasta. Viaţa cea adevărată o găseşti în filele îngălbenite de vreme ale cărţii. O carte bună este un factor principal în evoluţia unei limbi. Slovele adunate din eul artiştilor, înşirate pe hârtie, devin comori nepreţuite. Cea mai mare contribuţie în evoluţia unei limbi a avut-o cartea. Cronicarii au fost primii care au elogiat-o şi prin ea au ajutat la dezvoltarea limbii noastre. Marii scriitori, fie măcar o singură dată în viaţă, nu s-au dat înapoi când eul lor creator i-a îndemnat să elogieze cartea.

Ziarele şi revistele de cultură sunt şi ele, de asemenea, cărţi vii, păstrătoare de tradiţii, izvoare de înţelepciune. O astfel de revistă, carte vie de înţelepciune, este şi Slova Creştină, o revistă de creaţie, atitudine şi cultură fondată de pr. şi scriitorul Radu Botiş.

Titlul revistei alcătuit dintr-un substantiv „Slova“ şi un adjectiv „creştină“ are misiunea să transmită un mesaj spre toţi iubitorii artei cuvântului, mesaj ce nu este altceva decât o invitaţie de a participa la ţesătura aurită de cântecul cuvintelor cu fărâme din sufletele lor. Niciun titlu nu ar fi fost mai potrivit decât cel pe care-l poartă. „Slova“ deschide porţile frumosului iar „creştină“ porţile vieţii.

Cuvântul este începutul a toate câte există în univers. „La început era Cuvântul şi Cuvântul era la Dumnezeu şi Dumnezeu era Cuvântul... Toate prin El s-au făcut; şi fără de El nimic nu s-a făcut din ce s-a făcut.“ (Ioan c.1, v.1-3) Orice cuvânt ascunde în făptura lui izvoare de înţelepciune. Pr. Radu Botiş prin revista Slova creştină a deschis, după cum însuşi mărturiseşte, uşa, pentru toţi iubitorii de cuvânt şi Divinitate.

Fără cuvânt şi Divin universul ar fi trist şi totul ar pieri treptat după cum mărturiseşte scriitoarea Elena Trifan în poezia Tristeţea universului, publicată în revista Slova creştină „A murit lumina-n îngeri / Si în ceruri este frig. / Se scufunda-n întuneric / Bolta cerului plângând.“ Fără Dumnezeu şi fără cuvântul cel adevărat lumina apune iar neştiinţa, tot ce este deşertăciune „scufundă lumea-n bezna “

Iubitorii de cuvânt şi Divin înţeleg taina răsăritului de soare şi reuşesc să preţuiască fiecare clipă a vieţii.

Revista Slova creştină este o binecuvântare culturală şi spirituală.

Ana-Cristina Popescu

NATURA - ARTĂ ŞI VIAŢĂ

Razele naturii sunt cele care au crescut viaţa din spatele umbrei. După ce lumina a biruit întunericul dintru început prin cuvântul divin, natura a primit să-şi modeleze cu talentul unui sculptor perfect toate formele de viaţă şi apoi să le picteze întru eternitate. Grădina Edenului a fost prima ei faţă dar omul nu a înţeles-o şi a fost nevoit să îşi măsoare existenţa în paradisul terestru. Aici natura îşi scrie poezia în funcţie de climă, zonă, anotimp.

În *Istoria poporului evreu*, omul este predestinat să muncească în sudoarea frunţii sale pământul, să îngrijească natura pentru ca aceasta la rândul ei să-i ofere roadele necesare vieţii.

În mitologie majoritatea zeilor aveau corespondent într-un element al naturii, Poseidon era zeul apelor, Demetra era zeiţa holdelor, etc.

Natura şi viaţa se împletesc şi se completează unele pe altele. Mircea Eliade în nuvela *Les trois Grâces* încearcă o metodă de a scăpa de moarte printr-un experiment făcut de personajul Aurelian Tătaru, medic, pe trei paciente bolnave de cancer, metodă ce are ca scop o veşnică tinereţe. În urma experimentului făcut de medicul Aurelian Tătaru, una dintre paciente, Euphrosyna Mincu (Frusinel) îşi împarte viaţa între tinereţe şi bătrâneţe, primăvara era tânără, fericită, îşi trăia viaţa profitând din plin de tinereţea şi frumuseţea ei, nesimţind nicio boală în trup, iar când natura se veştejea îmbătrânea şi ea, trecea din rai cum ar veni în infern asemeni Corei Pesefora, soţia zeului morţii, Hades şi fiica Demetrei, zeiţa holdelor, ce îşi împărţea viaţa între pământ, simbolul vieţii, pentru a sta cu mama ei şi infern, simbolul morţii, pentru a sta cu soţul ei.

Între natură şi om este o permanentă comuniune. Natura este simbolul eternităţii, trece dincolo de moarte şi păstrează în sânul ei viaţa „Şi-l îngroapă-n sânu-i mut / Veşnica Natură.“[1]

Arta naturii este glasul perfecţiunii. Literatura populară prin balada *Mioriţa* înfăţişează permanenta comuniune a omului cu natura. Balada *Mioriţa* abordează tema filosofică a morţii prin atitudinea ciobanului moldovean în faţa acesteia. El nu fuge de moarte, o acceptă ca pe un final firesc al vieţii, ba mai mult o vede ca pe o nuntă, motivul alegoriei moarte nuntă, la care participă toate elementele naturii, cele cosmice având ranguri mai înalte, soarele şi luna, naşi, cele terestre, brazi, păltinaşi, de simpli nuntaşi, munţii au rolul de preoţi, păsărelele lăutari. Toată viaţa ciobănelul a trăit în armonie cu natura. Elementele naturii i-au fost prietene, l-au ajutat şi completat. După moarte îşi doreşte să devină un tot cu acestea şi să trăiască veşnic prin ele.

Frumuseţea naturii a fost înfăţişată de către iubitorii de artă în culoare, cuvânt sau formă. Răpindu-i forma în obiecte mninuscule, sculptorii au eternizat clipe ale chipului vieţii ei. Îmbinând culoarea pictorii i-au creat sufletul. Cuvântul însă, cel care a creat totul dintru început „Şi a zis Dumnezeu“ (Facere 1, 3) a presărat natura ca pe un praf de lumină solară în operele literare.

Scriitorii români au iubit natura. Tema naturii a fost nedezlipită de operele lor. Poeţi precum Vasile Alecsandri, Ion Pillat au scris pasteluri realizând un adevărat calendar în versuri.

Scriitorul Mihai Eminescu şi-a petrecut copilăria în sânul naturii, dovadă

poezia *Fiind băiet păduri cutreieram*. Ea i-a fost sursă de inspiraţie în poeziile lui de mai târziu.

În poezia testament, *Mai am un singur dor*, Eminescu, asemenea ciobănelului mioritic şi asemenea filozofului Emil Cioran vede moartea ca pe o contopire cu universul, cu Eternitatea.

Faptul că eul fiecăruia caută o evadare spre o altă lume, o lume veşnică fericită, îi determină pe filozofi şi pe scriitori să alerge de la vis la vremelnicia acestei vieţi, de la viaţă, la încercarea de a da un sens morţii: „Când ai murit lumii, ţi-e dor de tine însuţi şi-ţi consumi ce-ţi mai rămâne de trăit într-o nostalgie neîmplinită. Dumnezeu este un vecin faţă de exilul eului nostru, care ne face să ne căutăm pe alte tărâmuri şi să nu murim niciodată în apropierea noastră, prin soartă inaccesibilă nouă.“[2] spune filozoful Emil Cioran.

George Bacovia este un poet simbolit. El a prezentat natura în simboluri. Poeţii simbolişti folosesc în operele lor simbolurile printr-un limbaj sugestiv, prin muzicalitatea cuvintelor, prin tonul emoţional, repetiţii, ritm, versul alb. Bacovia cultivă simbolul ca modalitate de surprindere a corespondentelor eului liric cu lumea, natura, universul. El este un poet pesimist şi din această cauză se opreşte în opera lui asupra temei morţii şi o asociază pe acesta naturii, ploaia, decorul de doliu. În opera sa totul are culoarea cenuşie a plumbului, oamenii, decorul, în suflet predomină oboseala, peste tot domină tristeţea, dezgustul faţă de o lume stăpânită de forţe obscure, descompunerea. Şi-ar dori mereu o natură vie şi o viaţă eternă, verde şi în antiteză cu acestă viaţă pictează totul în gri, natura şi viaţa după căderea omului în păcat în grădina Edenului, un paradis terestru trist ce nu ar mai trebui să se descompună, ci să-şi găsească verdeaţa perfecţiunii absolute.

Anotimpurile se completează între ele, primăvara este simbolul vieţii ce mereu îşi arată zâmbetul, vara deplinătatea, maturitatea, toamna bătrâneţea încărcată de roade, iarna, puritatea finalului unui cerc al vieţii.

Fără natură universul ar fi orb şi nu ar găsi viaţa şi lumina artei. Omul este dator să păstreze viu sâmburele naturii, atât în ceea ce priveşte mediul înconjurător, cât şi în artă.

Note:

[1]George Topârceanu, Poezii, Balada morţii, Editura Hera, 2002.

[2]Emil Cioran, *Amurgul Gândurilor*, Editura Humanitas, Bucureşti, 2008, p. 50.

Bibliografie:

1. Bacovia, George, *Opera poetică*, Editura Cartier, Chişinău, 2007.
2. Cioran, Emil, *Amurgul Gândurilor*, Editura Humanitas, Bucureşti
3. Eminescu, Mihai, *Poezii*, Editura Tineretului, Bucureşti, 1965.
4. Eliade, Mircea, *Proza fantastică*, volumul I şi II, Editura Tana, Bucureşti, 2007.
5. Mitru, Alexandru, *Din marile legende ale lumii*, Editura Junimea, Iaşi, 1976.
6. Topârceanu, George, Poezii, Editura Hera, 2002.
7. *Sfânta Scriptură*, Editura Institutului Biblic şi de Misiune al B.O.R., Bucureşti, 1994.
8. Culegere de *Balade populare Mioriţa* Editura Herra, 2007.

DESCOPERIREA SINELUI

Până a-ţi înţelege propria-ţi fiinţă trebuie să te înarmezi cu multă răbdare.

„Sufletul meu ... Iată ceea ce mă tulbură. Nu-l pot aduce la lumină. Aş vrea să-mi găsesc sufletul […] Să-l măsor, să-l cântăresc şi să-l preţuiesc în valori […] Pentru că sunt zile când voinţa mi-e sigură şi mintea limpede . Atunci lucrez cu sârg […] " mărturiseşte scriitorul Mircea Eliade în *Romanul adolescentului miop*.

Paşii spre descoperirea identităţii personale sunt cei mai grei. Eul tău personal este acelaşi, fie că ieri „Era o vreme când căutam în iarbă / trifoiul cu patru foi." (*Era o vreme*, Simona Popescu), fie că astăzi, după ce odinioară „De-a baba oarba ne jucam acum / Soseşte dragostea la ochi legată." (*Sfârşitul copilăriei*, Iliana Mălăncioiu) Este mai greu să percepi că eşti acelaşi. După cum îţi era jocul, aşa îţi este şi fiinţa. Între timp înţelepciunea îşi picură mierea şi idealul îţi stă în faţă cu ochi de vultur dar făptura ta a rămas aceeaşi. Copilul milos când devine adult îşi foloseşte înţelepciunea spre a revărsa darul în jur. Egoistul devenind adult se înrăieşte luptând pentru a-şi alimenta patima.

Scriitorul Mircea Eliade încearcă în *Romanul adolescentului miop* să-şi ducă sufletul spre lumină pentru a-i cunoaşte toate feţele înfăţişate prin verbele la modul conjunctiv *să măsor, să cântăresc, să preţuiesc*. Un prim pas în descoperirea identităţii personale este dorinţa „Aş vrea să ştiu cine sunt şi nu ştiu." (Mircea Eliade, *Romanul adolescentului miop*) După ce doreşti a-ţi măsura, a-ţi cântări şi a-ţi preţui sufletul trebuie să ai voinţă nestrămutată. După voinţă urmează munca. „Atunci lucrez cu sârg." (Mircea Eliade, *Romanul adolescentului miop*) Fără muncă nu poţi ajunge la desăvârşire. Prin muncă reuşeşti să-ţi descoperi trăirile interioare. Odată ce ţi-ai descoperit chemarea, chiar dacă cazi, şti să te ridici. Sinele descoperit suportă înfrângerea şi reuşeşte s-o ia de la capăt cu răbdare. „Dacă m-aş cunoaşte ... Atunci aş fi atât de sigur de mine însumi şi de viaţă ... Aş spune: aşa mi-e sufletul şi aşa vreau eu. […]" (Mircea Eliade, *Romanul adolescentului miop*)

Pentru a reuşi să îţi cunoşti eul interior trebuie să priveşti în tine însuţi (însăţi) „Mă privesc. Privesc în mine" (Mircea Eliade, *Romanul adolescentului miop*)

Din momentul în care priveşti în tine începe adevărata luptă cu viaţa. „M-a prins în ghearele lui calde / Un fluture crepuscular / Alături mie, copilandre / Torc mierea lumii din mărar " (Emil Brumaru, *Mierea lumii*) Devenirea eului este calea cea mai frumoasă şi mai înţeleaptă, e acea miere a lumii toarsă din mărar.

Adesea pentru a putea ajunge la propria-ţi formă trebuie să te descoperi pe tine prin ceva aidoma ţie, printr-un model „Shakespeare! Adesea te gândesc cu jale, / prieten blând al sufletului meu; […] Căci tot ce simţi, de este rău sau bine, / Destul că simt - tot ţie-ţi mulţumesc." (Mihai Eminescu, *Cărţile*)

Drumul sinelui este o pădure deasă, atât de deasă, că uneori ai senzaţia că te

înăbuşi. Nu ai cum să te rătăceşti în pădurea vieţii tale dar poţi obosi. Atunci te aşezi între arbori şi te leneveşti şi timpul trece iar visul tău staţionează. Când nu eşti obosit se întâmplă să te frământe ideea că toată pădurea vieţii tale este ceva banal, că niciodată nu poate cânta la fel de armonios ca pădurea model ce te-a inspirat spre desăvârşire, ţi-a arătat adevărata faţă a sinelui tău. Aceste complexe, frustrări sunt cât se poate de fireşti în descoperirea identităţii personale. Cel mai bun critic al tău devi tu însuţi.

Eu m-am descoperit pe mine însămi prin cuvânt. Alţii se pot descoperi prin imagine. Adesea am fost încercată de neîncredere, dezamăgire. Când urcam o treaptă priveam atât de critic spre mine însămi, încât nu-mi dădeam nicio şansă în viitor. Atunci moleşeala îmi surprindea sinele şi mă leneveam până la o altă scânteie ce plângea să o eliberez.

Nu o dată mi s-a întâmplat să scriu şi s-o iau de la început. Când muzica cuvântului îţi arată fiinţa aşa cum este ea, atunci eul tău critic acceptă să o lase să zboare. Până nu devi cel mai exigent critic al eului tău, nu te cunoşti cu adevărat.

Uneori în dorinţa de a da glas sinelui ajungi să crezi că timpul nu-ţi mai ajunge. Te împarţi între servici, familie şi pentru tine timpul e calculat în secunde. Se întâmplă să foloseşti noaptea pentru nevoia sinelui dar după multă oboseală şi stres îţi oboseşti fiinţa şi aceasta începe din nou să te întrebe de ce faci acest lucru. Nici munca fără odihnă nu este bună. În toate trebuie să existe un echilibru.

„Sufletul este inima inimii.“ spune Valeria Mahok. Ce poate să fie mai pătrunzător decât inima inimii? Inima inimii este sinele pe care ţi-l modelezi în timp, prin multă muncă, voinţă şi dorinţă. Talentul dă roade prin foarte multă muncă. Fără muncă este asemenea unui om ce a intrat în moarte cerebrală. Aş putea spune că în viaţă talentul este o mică parte a sinelui, 99 % este muncă, o muncă neobosită, o sete de înţelepciune şi de viaţă.

„La ce e bun poetul / în vreme de secetă? (Octavian Paler, *Scrisoarea d-lui Horderlin* în vol. *Scrisori imaginare*) Poetul este cel care picură apă vie peste cuvinte. „adevăratul curaj al poeziei nu este probabil să cânte ploile / când toată lumea le vede / adevăratul curaj e să vadă / cerul pârjolit şi să spere […] “ (Octavian Paler, *Scrisoarea d-lui Horderlin* în vol. *Scrisori imaginare*) Destinul poetului este acela de a vedea ploaia din spatele ploii şi de a spera apa vie din norii cei sterpi. Când reuşeşti să-ţi priveşti imaginea din spatele trupului te vei descoperi pe tine însuţi (însăţi).

„Aşa cum aici se vede sufletul prin trup, tot aşa acolo, în viaţa viitoare, se va vedea trupul prin suflet.“ (Sfântul Grigorie Palama) Un mare adevăr grăieşte sfântul prin aceste cuvinte, pentru că trupul este oglinda sufletului.

Sunt oameni de care te poţi apropia în viaţă, oameni aidoma ţie şi oameni pe care sinele tău îi respinge fără ca să fi avut vreun contact cu ei. prietenii nu poţi să-i alegi altfel, decât prin tine. Ei nu pot să fie diferiţi de ceea ce eşti tu. „Prietenia înseamnă un suflet în două trupuri, o inimă în două suflete.“ (

Aristotel) Lângă prietenul adevărat uiţi ce înseamnă singurătatea şi descoperi adevărata frumuseţe a vieţii, devi mai puternic, încrezător în tine însuţi şi nu te mai leneveşti criticându-ţi fiecare gest neîndemânatic.

Tragic este când doar unul dintre prieteni se sacrifică. „Habar n-aveţi că prietenia vă onorează, tocmai când pretinde jumătate din sângele vostru. În acel moment ea se integrează în categoria celor ce pot da totul, până la ultima picătură, fără a cere ceva în schimb. Această prietenie este la fel ca rădăcina care dă copacului sevă şi respiră prin ramurile lui“ (Panait Istrati, Ultimele cuvinte) Eu aş adăuga că acea prietenie devine o piatră, o piatră ce îţi deschide uşa spre eternitate. Acea piatră te lasă să urci pe ea, te înalţă, te aruncă în lumină şi de ea însăşi uită să-şi mai ridice trupul obosit şi legat de pământ. De fapt nici nu mai are timp, pentru că de câte ori încearcă să-şi devină sieşi tulpină, tulpina deja formată, tulpina în care a pus atâta lumină, nu o lasă cerându-i în lăcomia ei şi mai multă lumină.

Eu însă cred că, dacă există astfel de pietre, de rădăcini, cărora oricât de dureros le-ar fi să se despartă de dragostea luminii celei dintâi, o vor face. La început mai greu, stângaci, dar în timp, odată recâştigat echilibrul interior, asemenea unui vulcan. În prietenie trebuie să şi primeşti florile luminii. Atunci când doar le oferi, te pierzi devenind piatră, rădăcină, altar de jertfă.

Dacă rădăcina reuşeşte să-şi elibereze sinele, e bine să o facă demn, fără a trăda. A fost rădăcina încrederii, aşa trebuie să rămână, dar să se depărteze de energia străină fără a privi o clipă la ce a lăsat în urmă şi să-şi înalţe o altă tulpină roditoare. Trebuie să fie capabilă să rostească *Eu sunt*. Să spună acest lucru şi pentru ea, nu doar pentru prieteni.

Există în viaţă trei categorii de oameni, o mică categorie sunt cei cărora le eşti indiferent, cei mai mulţi sunt oamenii interesului personal şi categoria extrem de rară sunt adevăraţii oameni, adevăraţii prieteni, cei care se sacrifică până la nivelui de rădăcină şi mai departe de aceasta.

Trupul şi sufletul le-aş putea asemăna literaturii. Trupul e acel real care împreună cu imaginarul, ficţiunea conturează sinele. „Nu se coboară, de pildă Făt Frumos în *cealaltă lume*, pentru a-şi măsura puterile cu zmeii?“ (Ştefan Augustin Doinaş, *Intersecţia*) Dacă nu te cobori în tine însuţi nu-ţi descoperi visul ce stă să izvorască. „Sufletul înseamnă vocea intereselor trupului.“ (George Santayana) Dacă trupul iubeşte dansul, sufletul îi învaţă arta. „Realitatea şi irealitatea coexistă pararel.“ (Ana Blandiana, *Pe pământ şi în aer*) Trupul te ţine legat de pământ dar sufletul te înalţă spre cer.

Odată ce îţi descoperi adevăratul foc lăuntric, el nu te va mai lăsa o clipă în pace. Îţi va cere să lupţi, să te înţelepţeşti şi să trăieşti. „Sufletul e ceea ce spada nu poate răni, focul nu poate mistui, apele nu pot eroda, vântul nu poate risipi.“ (Mahabharata)

CARTEA, O POARTĂ DESCHISĂ SPRE ÎNŢELEPCIUNE

Cartea este cel mai de preţ lucru pe lumea aceasta. Viaţa cea adevărată o găseşti în filele îngălbenite de vreme ale cărţii.

Marii scriitori, fie măcar o singură dată în viaţă, nu s-au dat înapoi când eul lor creator i-a îndemnat să elogieze cartea. Fiecare a prezentat cartea în stilul lui caracteristic dar mesajul a fost acelaşi de fiecare dată. Cartea este cea mai de preţ comoară a vieţii omeneşti. „Păstrează cu scumpătate învăţătura şi nu o lăsa, păstreaz-o, căci ea este frumuseţea cea mai aleasă, avere ascunsă şi tăinuită.“ spunea Mihail Sadoveanu. Cartea este uşa deschidă spre înţelepciune. În ea musteşte învăţătura pe care Sadoveanu ne îndeamnă să o păstrăm „cu scumpătate“. Fiecare e dator lui însuşi să-i pătrundă fiecare literă zugrăvită pe foaie, s-o treacă prin filtrul minţii şi să devină mai bogat cu fiecare clipă oferită lecturii.

Omul însuşi este o carte. Fiecare om are propriul univers. Cartea însă te poartă în infinite universuri în funcţie de învăţăturile ce le transmite, în funcţie de eul creator a fiecărui autor. Scriitorul Tudor Arghezi afirmă că de-a lungul timpului omul s-a confruntat cu multe suferinţe iar rezultatul acestora a fost cartea. Cartea a reuşit să-l salveze pe om din întunericul necazurilor şi să-l ajutate, să descopere acea linişte de care avea nevoie. „Trăind în strâmtorare şi hulă, omul a izbutit să se răscumpere şi să se depăşească, născocind graiul scris şi, în sfârşit, cartea ...“

Tot scriitorul Tudor Arghezi în poezia *Ex libris* vede cartea ca pe o muzică. Fiecare părticică a marelui univers îşi are propria-i muzică, cu atât mai mult o carte. O carte este muzica infinitelor universuri. „Eşti ca vioara singură ce cântă.“

Cartea te hrăneşte spiritual, îţi oferă apa vieţii pe care au căutat-o eroii din basme. Tu trebuie doar să şti „Să sorbi ca dintr-un izvor / Seninul atâtor ape.“ spune poeta Ioana Voicilă Dobre în poezia *Când deschizi o carte*. Atâtea ape, atâtea vieţi şi de fapt o singură carte pe care fiecare dintre noi o adună de-a lungul vieţii din miile de alte cărţi ce scânteiază la fiecare atingere. „Când deschizi o carte / Pătrunzi ca într-o rază,“ mai spune poeta. Şi cum nu ai pătrunde ca într-o rază când fiecare carte este aducătoare de lumină, fiecare carte îţi mai constuieşte un drum universului tău.

Dacă eu citesc un vers sau un rând dintr-o carte îl înţeleg în felul meu, dacă altcineva citeşte acelaşi vers, acelaşi rând, poate avea o opinie total diferită de cea pe care am avut-o eu. Astfel fiecare carte are infinite vieţi şi acestea în mare măsură total diferite de viaţa eul creator.

Atât de magică, nemuritoare şi bogată este o carte, încât se naşte din nou cu fiecare cititor şi trăieşte alături de toţi cei care i-au ascultat inima. Ea este casa după cum metaforic o descrie poeta Ana Blandiana în poezia *Definiţie* „... zidită din litere pe stâlpi de silabe," ea este acea „Magică bijuterie / De cuvinte / Şi imagini." după cum frumos spune scriitorul Ion Minulescu.

„Citeşte şi-ai să mă iubeşti!" sună îndemnul lui Charles Baudelaire în *Epitaf pentru o carte osândită*. Nu poţi arunca o carte până nu-i pătrunzi miezul. E ca şi cum ai arunca un fruct a cărui coajă s-a copt prea mult umbrită de prea mult soare, prea multe ploi şi prea mult vânt. Se poate întâmpla adesea să arunci ceva în care se ascunde de fapt propria ta viaţă.

Scriitorul Nichita Stănescu în *Despre cuvinte şi limbaj* se vede un savant atomist într-un laborator în care „Nucleul şi electronii se oglindeau în propoziţii prin subiect şi predicat." Fiecare scriitor are laboratorul lui. El ştie să aleagă cuvintele şi să înfăţişeze viaţa. El ştie să creeze. Ia cuvintele şi le ajută să înflorească.

Scriitorul Mircea Cărtărescu în *Care-i faza cu cititul?, A patra inimă* vede cartea ca pe un flutur „Cărţile sunt asemenea unor fluturi. De obicei stau cu aripile lipite, aşa cum se odihnesc fluturii pe câte-o frunză, când îşi desfăşoară trompa filiformă ca să soarbă apă dintr-un bob de rouă. Când deschizi o carte, ea zboară. Şi tu odată cu ea, ca şi când ai călători pe gâtul cu pene fine al unui flutur uriaş (…)" O carte aşteaptă ca tu să-i deschizi aripile pentru a zbura odată cu tine „Căci fluturele pe care zbori eşti întotdeauna tu însuţi ..."

Cartea îţi descoperă eul tău interior, androginul. Acest adevăr îl prezintă şi Lucian Blaga în poezia *Stihuitorul*. „Chiar şi atunci când scriu stihuri originale / nu fac decât să tălmăcesc / [...] / Numai astfel stihul are un temei / să semplinească şi să fie floare. / [...] / Traduc întotdeauna. / [...] / un cântec pe care inima mea ..."

Inima eului liric picură nectarul creaţiei iar făptura îl tălmăceşte, îl traduce prin cuvinte.

„... verbul a citi a fost mult mai important decât verbul a trăi ..." mărturiseşte scriitoarea Ana Blandiana în *Autobiografie* şi este firesc să fie aşa. Fără carte viaţa omului nu are nicio valoare. Doar cartea păstrează în ea tainele cele mai adânci ale omenirii şi nu este supusă deşertăciunii. ...

APARIŢII EDITORIALE, STARPRESS 2015

În luna ianuarie 2015 iubitorii de literatură s-au putut bucura de apariţia volumelor *ANTOLOGIA „IARNA SCRIITORILOR“ STARPRESS 2015* şi *ANTOLOGIA „SCRIITORILOR ROMÂNI CONTEMPORANI DIN ÎNTREAGA LUME“ STARPRESS 2015*, antologie bilingvă, română-spaniolă, volume editate de Ligya Diaconescu, director general al S.C. Starpress SRL Râmnicu Vâlcea şi al Asociaţiei Internaţionale de Cultură şi Turism, STARPRESS.

Scriitoarea şi jurnalista Ligya Diaconescu prin antologiile ce le editează, revista STARPRESS, concursurile de creaţie literară şi manifestările cultural-literare contribuie la dezvoltarea culturii şi literaturii române.

Oricare carte ce transmite cititorului informaţii valoroase ce pot să fie fructificate constituie „lada de zestre a culturii neamului românesc“ (Al. Florin Ţene, Preşedintele Naţional al LSR, în *Predoslovie pentru „Iarna Scriitorilor“ Starpress 2015*, pag. 5), fiindcă „Cultura poporului fără cărţi pentru dânsul nu se poate. Şi fără cultura poporului, orice alcătuire economic, orice formă politică n-au nicio valoare.“ (Nicolae Iorga)

Antologiile apărute în luna ianuarie 2015 şi menţionate mai sus au adunat în paginile lor creaţii ale scriitorilor români din întreaga lume.

„Când primăvara vine, totul prinde viaţă şi ne îndeamnă să fim veseli şi plini de exeuberanţă.“ spune Tudosia Lazăr în *Povestea lăcrămioarei*, pag. 115, *ANTOLOGIA „IARNA SCRIITORILOR“ STARPRESS 2015*.

Fiecare scriitor ce simte în sufletul său focul creator începe să facă mlădiţe, cu alte cuvinte, să prindă viaţă. Cu timpul soarele creator va îngriji o grădină bogată „Violeta avea o grădină cu flori de tot felul. Nu conta că este primăvară sau toamnă târzie. Florile erau cele care îi mângâiau privirea zi de zi.“ (Tudosia Lazăr)

Cărţile sunt cele care mângâie privirea scriitorilor şi cititorilor. Ele sunt flori vii, ivite în primăvara vieţii şi care nu se vor ofili niciodată, indiferent de anotimp.

Mădălina Iuliana Muşat în proza „A doua şansă“, pag. 164 165, *ANTOLOGIA „SCRIITORILOR ROMÂNI CONTEMPORANI DIN ÎNTREAGA LUME“ STARPRESS 2015* îndeamnă pe cititor să nu-şi risipească viaţa, ci să fructifice fiecare clipă a existenţei sale „Maşina se oprise în faţa unei porţi vechi. Castanul bătrân căzuse peste gard, iar poarta era aproape distrusă. […] Avea aproape 85 de ani […] Nu se căsătorise niciodată. Iubise de câteva ori, dar abandonase de fiecare dată când lucrurile deveniseră cu adevărat serioase. […] A fost un vis? se întrebă cu vocea tremurând. Şi dacă am visat înseamnă că… […] Nu se terminase, încă mai avea timp.“

Cel care îşi face timp pentru a se îmbogăţii spiritual va simţi la finalul vieţii că nu a trăit degeaba.

Orice apariţie editorială ce transmite prin osteneala autorului experienţe de viaţă contribuie la dezvoltarea culturală şi spirituală a unui popor.

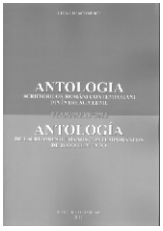

Ana-Cristina Popescu

ALCHIMIA PRIMĂVERII

Luna martie aduce cu ea de fiecare dată atâta bucurie de viaţă, încât nu cred să existe vietate care să nu trăiască miracolul renaşterii. Tot ce a uscat vântul toamnei apuse şi a îngheţat bătrâna iarnă se transformă animat de prea mult dor de viaţă. Nimic nu se pierde, energia vieţii se ascunde atât în ramura dezbrăcată odinioară de frunze, cât şi în pământul amorţit de ger şi precipitaţii. Cu fiecare mugur, cu fiecare ghiocel, viaţa îşi arată zâmbetul şi începe sărbătoarea primăverii, seninul vieţii.

Conform planificării, elevii din clasa a V-a au studiat zilele acestea personificarea, un procedeu artistic prin care li se atribuie lucrurilor, animalelor sau fenomenelor din natură însuşiri omeneşti şi au primit ca temă să alcătuiască o compunere în care să personifice elemente ale naturii într-o zi de primăvară. Câteva din compunerile lor mi-au atras atenţia în mod deosebit. Un elev a prezentat natura primăvara ca pe o imensă sală de bal. Toate elementele naturii sărbătoreau viaţa dansând, copacii dansau, asemenea şi primele flori ivite printre firicelele de iarbă, firicele de iarbă ce se grăbeau să-şi găsească verdeaţa. Era multă veselie în tot acel dans al naturii. O elevă a găsit un ghiocel bucuros de venirea primăverii, la fel de bucuros ca ea şi s-au împrietenit. Alt elev s-a împrietenit cu o pasăre migratoare, prima zburătoare ce şi-a făcut cuibul pe hornul unei clădiri înalte din apropierea casei sale. Acea pasăre, cocostârcul, i-a vorbit despre magia primăverii simţită şi de văzduh, pentru că odată cu primăvara stelele îşi aniversează sărbătoarea aşteptând serile senine fără nori.

Ghiocelul, miracolul vieţii, a însufleţit majoritatea compunerilor. Un băiat a mers într-o grădină plină de ghiocei pentru a alege mamei sale un micuţ simbol al iubirii sale. Şi-a aruncat privirea peste zăpada primăverii şi a ales o floare. Când a încercat să o culeagă, ceilalţi ghiocei au început să se laude cu frumuseţea lor. Fiecare afirma că este mai frumos ca altul. Băiatul dezgustat a părăsit grădina. Mama sa merita mai mult decât un ghiocel lăudăros. O fetiţă a găsit un ghiocel singuratic. El era trist din pricina singurătăţii. Fetiţa ascultându-i oful l-a luat din locul singurătăţii şi l-a plantat lângă alţi ghiocei. Acea fetiţă nu şi-a cunoscut niciodată părinţii. De când a fost de câteva luni a fost încredinţată unei familii spre creştere şi educaţie. Poate ghiocelul din compunere era ea. Se simţea singură şi îşi dorea lângă sine părinţii.

Cea mai tristă istorioară a fost a unui băieţel. Băiatul a rugat un ghiocel în compunerea sa să se sacrifice, să-şi sacrifice viaţa pentru a-l dărui mamei sale şi ghiocelul a acceptat să-i îndeplinească dorinţa. Băiatul a cules ghiocelul şi l-a dus mamei sale la cimitir. Acel băiat nu şi-a cunoscut mama. Mama lui a murit când el a fost mic. O ştie din poveştile bunicilor în grija cărora se află. Când a citit compunerea câteva lacrimi i-au umezit ochii.

Nimic nu poate egala dragostea unei mame. Dragostea mamei este ca o apă vie, ca nectarul şi ambrozia ce o consumau zeii. Doar dragostea mamei te face nemuritor. Nu ştiu pentru câte lucruri poţi rămâne întru eternitate, poate pentru o operă celebră, poate pentru o descoperire ştiinţifică, însă un lucru este sigur, fiecare gustă eternitatea prin dragostea maternă. Atât de infinită este iubirea unei mame, încât te însoţeşte pretutindeni şi nu apune niciodată.

Mama, ghiocelul, primăvara, luna lui mărţişor simbolizează viaţa, începutul bucuriei. Geto-dacii aveau doar două anotimpuri, vara şi iarna, iar anotimpul bucuriei, a soarelui, a vieţii începea în prima zi a lunii martie, atunci serbau şi începerea unui nou an.

Primăvara este anotimpul în care viaţa îşi arată lumina, iar omul simte transformarea naturii până în universul lui interior. Mama este izvorul dragostei, al vieţii şi primăverii veşnice. Luna martie este în fiecare an imaginea bucuriei. Ea arată fiecăruia că nimic nu piere în acest univers infinit, ci totul se transformă.

CUGETĂRI

Scriitorul pr. Ion Turnea prin „Cugetări“, apărut anul acesta la Editura Sfântul Ierarh Nicolae din Brăila, a ajuns la cel de-al nouălea volum publicat.

Proza „Viaţă de adolescent“ structurată pe cincisprezece capitole deschide volumul „Cugetări“. Partea a doua a volumului „Cugetări“ este destinată publicisticii şi cuprinde douăzeci şi unu de materiale ce au fost publicate iniţial într-un ziar sau revistă.

Titlul volumului înfăţişează ideea că materialele publicate au fost scrise datorită unor trăiri, a unor împrejurări corespunzătoare unui anumit moment din viaţa scriitorului.

„Lupta pentru existenţă“ de exemplu a luat fiinţă într-o toamnă în urma unei experienţe trăite de scriitor în timp ce se afla cu albinele în pastoral între localităţile Ciuta şi Iaz. În apropierea pavilionului apicol al scriitorului, la aproximativ 100 de metri, un alt apicultor a amplasat stupina, deşi a fost sfătuit să nu facă acest lucru. Greşeala de a fixa vatra stupinei în apropierea alteia a adus după sine furtişagul. Albinele din vecinătate au atacat stupina sciitorului spre a fura miere. Albinele atacate au început o adevărată luptă care putea aduce după sine pierderea stupinei în cazul în care apicultorul nu ar fi intervenit. „Chiar în faţa mea o albină a prins de picior pe altă albină, pe urmă de o aripă. La intrare într-un urdiniş, o albină hoaţă a venit deghizată, cu polen pe picioare, ca să poată pătrunde nestingherită în stup.“

„Radiera“ a prins contur în timp ce scriitorul a acoperit cu var „coaja scorţuroasă“ a copacilor din grădină. Varul acoperea orice imperfecţiune şi l-a trimis pe scriitor cu gândul în trecut când era elev la şcoala primară şi utiliza radiera pentru a corecta orice greşeală. Morala acestui material constă în faptul că scriitorul sfătuieşte pe cei din jur să-şi corecteze greşelile, indiferent de gravitatea lor „Orice greşeală se poate corecta dacă există voinţă.“

„Furnica“ surprinde munca istovitoare a unei fiinţe firave, aproape neînsemnată. Şi acest material, asemenea celorlalte are o morală. Prin acest material sunt condamnaţi cei care trec nepăsători pe lângă exemplele de muncă şi răbdare din zilele noatre. Aceşti nepăsători care iubesc lucrurile inutile ale vieţii „Pe un canal de televiziune era Nicolae Guţă, pe altul o dispută ca între Lenuţa şi Veta la piaţă, pe un alt canal de televiziune se difuza o ştire despre Andreea Tonciu care şi-a făcut operaţie estetică de micşorare a nasului.“ vor constata la finalul vieţii ca au trăit degeaba. Fermecaţi de nimicurile vieţii ei nu observă munca furnicii spre a urma exemplul ei „Despre furnică va vorbi în viitor munca ei.“

Un alt material ce are ca titlu un proverb popular „Cine sapă groapa altuia cade singur în ea.“ îndeamnă printr-o istorioară pe cei din jur să săvârşească binele pentru a a se bucura la rândul lor de roadele binelui. Dacă cei din jur vor proceda ca personajul din istorioara relatată şi vor face rău, vor sfârşi prin a cădea în propria groapă, în capcana întinsă altora.

Printre materialele publicate se află şi câteva cronici pe care scriitorul le-a făcut în urma apariţiei unor volume „O antologie de poezie şi proză, *Limba noastră cea română*“, „Să ningă peste inimi bucurii“.

„Viaţă de adolescent“, proza de început a volumului „Cugetări“ prezintă frământările unui liceean aflat la început de drum. „E dimineaţă. Mihai se îmbracă în grabă. E prima lui zi de liceean. Uniforma îmbracată nu-l definea deloc. El prefera îmbrăcămintea sport. Costumul acela sobru ascundea ştrengarul, elevul plin de viaţă, adolescenul dornic să exploareze tot ceea ce este nou. După absolvirea gimnaziului Mihai a dat examen la liceul mecanic şi a reuşit. [...] Mihai şi-ar fi dorit altceva. I-ar fi plăcut să urmeze cursurile unui liceu sportiv.“

Aşadar personajul principal ajunge să urmeze cursurile unui liceu care nu-l definea deloc, datorită faptului că părinţii săi, agricultori din localitatea Maciova, îl doreau aproape de casă pentru a avea un ajutor în gospodărie.

Mihai se integrează foarte bine în rândurile liceenilor şi ajunge să fie respectat de aceştia încă din prima zi de şcoală, când reuşeşte să-l înfrunte pe Piticu, un elev mai mare, de care se temeau cu toţii.

Primul prieten al personajului principal este însuşi directorul liceului.

Sunt relatate diferite întâmplări prin care trece personajul pe parcursul anilor de liceu, dar şi primii fiori ai iubirii.

Foarte important de precizat este faptul că Mihai nu ratează niciun concurs sportiv. Obţine numeroase trofee şi în anul al treilea de liceu, în luna decembrie, reuşeşte să obţină transferul la un liceu sportiv datorită Locului I obţinut pe judeţ la Olimpiada sportului, Campionatul de box.

„Viaţă de adolescent“ este o proză ce o să fie lecturată cu plăcere nu doar de adolescenţi, ci de oricare persoană, pentru că în fiecare om se ascunde adolescentul de ieri, sau în cazul elevilor de gimnaziu, adolescentul de mâine.

Prin volumul „Cugetări“ scriitorul pr. Ion Turnea îndeamnă pe cititor să urmeze calea cea dreaptă în viaţă, să corecteze ceea ce este greşit şi să lupte asemenea lui Mihai sau furnicii pentru a-şi împlini visul.

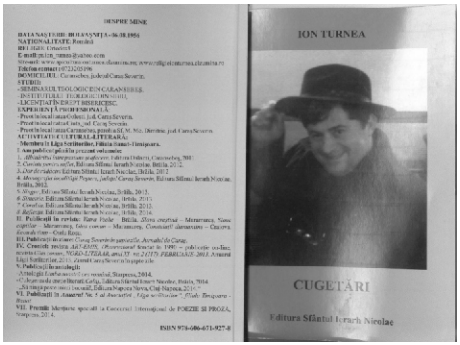

RĂTĂCITĂ

Într-o dimineaţă răcoroasă de toamnă o rândunică s-a aşezat pe pervazul de la fereastra camerei mele. Pentru un moment am avut impresia că mă urmăreşte cu privirea dar m-am înşelat. Rândunica era dezorientată. Nu ştia ce să facă.

Din teiul bătrân s-a desprins o frunză palidă ce a atins în căderea-i rândunica. Aceasta şi-a scuturat aripile ca şi cum ar fi dorit să alunge ceva care i-ar îngreuna şi mai mult existenţa. Dacă frunza ar fi putut plânge, cu siguranţă şi-ar fi doinit durerea alături de rândunica ce nu-şi găsea drumul.

Am început să urmăresc cu atenţie toate mişcările rândunicii. Micuţa vietate era speriată. Probabil era la fel de pierdută ca o frunză ce aştepta clipa fatală a existenţei sale. Ochii trişti ai păsării căutau ceva. Probabil căutau stolul de care s-a pierdut. E posibil ca din cauza oboselii rândunica să fi aţipit o clipă iar familia ei, fără să-i observe absenţa să-şi fi continuat călătoria spre ţări mai călduroase.

M-am apropiat de fereastreă cu teamă, pentru a nu se speria rândunica. Spre surprinderea mea rândunica era atât de stresată, încât nici nu mi-a simţit prezenţa.

Probabil este rănită, mi-am spus. Acest gând mi-a fost spulberat în clipa următoare, când rândunica a zburat pe una din crengile teiului.

Am înţeles. Rândunica s-a rătăcit şi nu mai găseşte calea spre a ieşi la lumină. Singură nu ştie drumul spre ţările calde sau chiar dacă l-ar cunoaşte, nu poate supravieţui cu tristeţea singurătăţii. E obosită, rătăcită şi parcă aşteaptă să dispară.

Am mai aşteptat-o câteva clipe, pe urmă mi-am aruncat privirea spre caietul meu plin de notiţe şi am început să scriu povestea unei rândunici rătăcite.

DUNĂREA, O PILDĂ DE RĂBDARE, STATORNICIE, DRAGOSTE ŞI ÎNŢELEPCIUNE

Dunărea, fluviul ce nu-şi uită niciodată drumul, fluviul ce a avut răbdare să asculte ani şi ani lacrimile şi zâmbetele oamenilor a fost mereu o pildă în păstrarea învăţăturilor strămoşeşti, a tradiţiilor fără de care omul s-ar asemăna unui copac fără rădăcini, unui copac ce se ofileşte cu prima rafală de vânt, a unui copac ce nu are un nume care să-i definească originea.

Dumitru Radu Popescu în nuvela „Duios Anastasia trecea“ insistă asupra importanţei păstrării obiceiurilor, tradiţiilor şi credinţelor strămoşeşti. Locul în care se desfăşoară acţiunea în nuvelă este un sat din judeţul Mehedinţi prin care trecea Dunărea. Anastasia, personajul principal al operei, o păstrătoare a credinţelor strămoşeşti, îngropă un partizan sârb respectând tradiţia din bătrâni. Partizanul sârb a fost omorât de nemţi şi abandonat la o răscruce de drumuri ca pildă pentru alţi răzvrătiţi. Pentru curajul ei de a păstra credinţa strămoşească Anastasia a plătit cu viaţa, pentru că nemţii au omorât-o înecând-o în closetele ocupanţilor. Criticul Vladimir Streinu afirmă că „tiranul visează să interzică […] străvechile rânduieli ale sufletului românesc.“ Prin dramaticul final al Anastasiei nemţii nu au reuşit să interzică credinţele româneşti, mai mult decât atât i-a încurajat pe români să nu-şi uite neamul. O pildă în păstrarea valorilor strămoşeşti putea să le fie şi fluviul ce scălda faţa satului lor şi nu uita să zâmbească fiecărui răsărit de soare sau să plângă cu fiecare tunet. Cred că Anastasia a înţeles nu doar valoarea credinţelor strămoşeşti, ci şi îndemnul apei ce merge neclintită pe drumul ei.

În nuvela lui Gala Galaction „De la noi la Cladova“ Dunărea are rolul de a separa doi oameni ce puteau cădea în păcat, unul prin cădera în păcat, Popa Tonea ar fi întors spatele învăţăturilor moral-religioase şi familiei, celălalt personaj doar căminului său.

Scriitorul Nicolae Labiş în poezia „Dunărea“ ne invită la o călătorie imaginară spre a înţelege taina apei ce ani de-a rândul a ascultat, a răbdat şi a purtat cu ea mai departe mesajul oamenilor. „Prieteni dragi, acum porni-vom / Pe malul Dunării cel clar / Şi vom porni nu pe o navă / Ci pe-un vapor imaginar.“ Înainte ca Dunărea să înveţe ca să păşească prin lume îşi adapă fiinţa din izvorul munţilor, aşa cum pruncul se plămădeşte în pântecele mamei lui. „Cum fierbe apa în cazane / Şi sar dintr-însa stropi mărunţi/ Aşa-i şi Dunărea când fierbe / În marele cazan din munţi.“ În drumul său Dunărea nu uită să-şi adune fiii lângă ea, râurile ce o îmbrăţişează cu drag spre a cunoaşte

împreună marea. „Pe malul drept şi stâng curg râuri / […] / Căci Dunărea-i ca şi o mamă/ Ce lângă ea îşi cheamă fiii.“ Dunărea este fluviul „Ce ştie şi apuse chinuri / Şi bucuria de acum.“ mai spune poetul.

Poetul George Coşbuc în „Dunărea şi Oltul“ sublinează importanţa libertăţii ce aduce cu sine păstrarea graiului strămoşesc. Oltul, afluentul Dunării, este întrebat de fluviul mamă „Tu, copile drag al meu, Zbuciumat tu vii la vale/ Tulbure mereu./ Plouă mult la voi la munte, / Sate şi câmpii de-neci, / Ori ţi-e firea ta de-a rupe / Maluri pe unde treci?“ E firească grija părintească ce o poartă Dunărea afluenţilor săi, îndemnându-i la pace şi armonie, însă Oltul îi arată mamei sale cauza zbuciumului său: „Nu de asta-s tulburat. / Tu pe unde-alergi prin lume, / Vezi şi ţări şi munţi frumoşi, / Neamuri ce-şi vorbesc ferice / Graiul din strămoşi. / Şi ţi-e dragă ţara asta / De români, căci te iubesc / Dar tu nu cunoşti de-a-ntregul / Neamul românesc. / […] / Eu de unde vin mâhnitul, / […] / Jugul este pus / Sfânta libertate este / Nume gol pe-a lor pământ.“

Folclorul în poeziile şi cântecele populare vorbeşte despre Dunăre ca despre fluviul ce îşi continuă liniştit calea, chiar dacă lacrima norilor vestesc toamna sau raza soarelui verdeaţa verii „Trişti şi negrii rămân norii / Toamna când pleacă cocorii / Tu curgi liniştită-n vale / Şi n-ai nicio supărare.“ („Hai, Dunărea mea“)

Dunărea este apa vie ce a purtat cu ea doina omului simplu, cântecul îndrăgostitului, durerea sufletelor ce s-au sacrificat pentru ţara şi credinţa lor strămoşească. În „Dunăre, apă vioară“ fluviul este rugat de cel înstrăinat să devină cerneală spre a putea trimite prin intermediul ei o scrisoare mamei sale în ţară. În poezia „Valurile Dunării“ scrisă de poetul român Carol Scrob şi pusă pe note de compozitorul Iosif Ivanovici, Dunărea vorbeşte despre dragostea dintre doi tineri. „Povestea lor e-acuma un dans / E melodia unui vals / Ce-l duce Dunărea cântând.“

Dunărea va rămâne pentru românii pe a căror meleaguri trece un izvor nesecat de păstrare a credinţelor şi obiceiurilor strămoşeşti.

CALEA SPRE FERICIRE

Cred că fiecare s-a oprit la un moment dat în viaţă, fie măcar pentru o clipă, din goana sa prin lume, spre a-şi cerceta fiinţa ca să afle dacă a reuşit să guste vreodată fericirea.

Cu siguranţă i-au răspuns prima dată lacrimile şi i-au arătat primul lui contact cu lumea văzută, mai târziu i-au arătat primul suspin din neputinţa de a se face înţeles în absenţa cuvintelor, pe urmă fiecare durere, de la primul pas făcut pe pământ, până la fiecare colţ de stâncă ce-i tăia calea în urcuşul său spre desăvârşire.

Dezamăgit de lacrimile clipei ce i s-au etalat în *casa amintirilor* cred că fiecare a încercat să caute momentele însorite şi le-a descoperit în zâmbetul cald al mamei, în leagănul copilăriei, în surâsul dragostei, în prăjitura pe care o gătea bunica, în fiecare mică sau mare realizare a vieţii, dar a constatat că fericirea aceasta de-o clipă a fost şi ea aşa, doar o tristă umbră câştigată după o muncă istovitoare.

Am citit zilele acestea un material, bine realizat literar, în care un scriitor ce a mers la Biblioteca Melchiori pentru lectură şi a avut neplăcerea de a se ciocni de un om supraponderal, îmbrăcat neglijent, care mirosea urât şi care nu făcea nimic toată ziua decât să stea într-un colţ şi să anunţe închiderea sălii de lectură cu zece minute înaintea orei 18. Deranjat de mirosul acelui angajat neglijent, scriitorul a fost de părere că acest fel de oameni trăiesc degeaba şi ar fi mai bine să moară. La o primă privire de ansamblu asupra situaţiei ai putea să fii de aceeaşi părere. Şi pe mine mă scârbesc oamenii care stau toată ziua pe băncile din faţa locuinţei şi îşi pierd timpul jucând table sau bârfind despre capra vecinului. De câte ori văd aceleaşi persoane, făcând acelaşi lucru mă întreb cum pot să trăiască acei oameni fără a face ceva util în viaţă. Eu când pierd timpul degeaba, de la prea multă oboseală, când se adună prea multe şi am nevoie de o pauză, mă revolt pe mine însămi. Dacă analizezi aceeaşi situaţie ţinând cont de faptul că toţi suntem oameni, însă unii nu au înţeles cum să fie utili asemenea prinţului care nu a ştiut că în copacul din grădina vieţii sale are o creangă de aur, nu a fost educat să descopere acest lucru „O creangă de aur în curte avea / Şi Prinţul, vai, Prinţul nimic nu ştia.“ (*Comoara ascunsă*, Radu Stanca) respingerea ce o simţi faţă de acele persoane inutile se poate transforma în compasiune. În momentul în care reuşeşti să citeşti dincolo de oglinda fiecărui lucru, o să înţelegi că în spatele imaginii, a lăzii vechi alese de Fata Moşneagului din povestea scriitorului Ion Creangă se poate ascunde o comoară. Cei care au citit romanul *Nebunul* a scriitorului Savatie Baştovoi au observat că acel cerşetor nebun, privit cu dispreţ de cei din jur, până şi de alţi cerşetori ce-i furau bucata de pâine primită, nu era altceva decât un sfânt ce a ajutat aproapele. Pe copilul bolnav l-a atins şi acesta s-a vindecat, iar laudele miraculoasei vindecări au fost atribuite altei persoane. Niciodată nu trebuie să

judeci aparenţele. Există posibilitatea ca un om dispreţuit de alţii, care nu rosteşte decât câteva cuvinte, cuvinte prin care anunţă închidera sălii de lectură să vadă dincolo de toate învăţăturile pe care le primeşti citind o carte. Şi cum nu ar vedea dincolo de dispreţul şi loviturile celor din jur, din moment ce ştie să tacă, să se închidă în propria-i suferinţă, să îşi ierte aproapele cu dragoste, iar a doua zi să reuşească să-l privească din nou cum lecturează din înţelepciunea acestei lumi.

Mi s-a întâmplat adesea să mă revolt pe cei care au făcut din cerşetorie o meserie. Eram sigură că pot deosebi oamenii nevoiaşi analizându-le trăsăturile, fiind convinsă că aceştia au demnitatea să nu ceară nimic celor din jur, cu toate că nu au mâncat poate de o săptămână, dar la fel de bine era posibil să mă şi înşel. Spun acest lucru, pentru că am văzut oameni cu o situaţie materială bună scotocind prin gunoiul menajer după pâine. Cine nu-i cunoaşte îi compătimeşte, dar ei adunau pâine pentru animale şi strângeau încă un ban în visteria casei lor. Un timp mi-am interzis să mai ajut pe cineva, până când am observat un om căutând într-un coş situat lângă un magazin alimentar şi consumând alimentele deteriorate aruncate de proprietar. În acel moment o lacrimă mi-a scăldat sufletul şi mi-am spus că nu pot să-i tratez pe toţi cei din jur după aceeaşi reţetă, după cum nici bolile ce vătămează trupul nu au acelaşi leac.

În ziua în care am întâlnit pe acel om nevoiaş mi-am adus aminte de *Prinţul fericit* a scriitorului Oscar Wilde. Prinţul din povestea lui Oscar Wilde, cât timp a fost în viaţă a stat departe de durerile lumii, iar după moarte a văzut suferinţa oamenilor, cu toate că inima din statuia ce i s-a ridicat şi care vedea dincolo de poarta palatului în care a trăit era de plumb. Cu ajutorul unei păsări ce a înţeles valoarea prieteniei şi care a rămas alături de prinţ sacrificându-şi viaţa, a ajutat mulţi oameni aflaţi în suferinţă „Adu-mi cele mai valoroase două lucruri din oraş, i-a poruncit Dumnezeu unuia din îngerii săi; iar îngerul i-a adus inima de plumb şi pasărea moartă. Ai făcut o alegere cum nu se poate mai potrivită, i-a zis Dumnezeu, pentru că micuţa pasăre va cânta pentru totdeuna în a mea grădină a paradisului, iar Prinţul Fericit mă va slăvi mereu în oraşul meu de aur."

În momentul în care înţelegi că dragostea, adevărata prietenie, ajutorul ce-l oferi oamenilor din jur te înţelepţeşte, vei simţi în fiinţa ta o mulţumire, o împăcare cu sine şi vei fi mereu fericit.

VIAŢA ŞI MOARTEA ÎN LITERATURĂ, RELIGIE, FILOSOFIE ŞI CELELALTE ARTE

Problema vieţii şi a morţii a preocupat mereu fiinţa umană, indiferent că acesta a fost abordată de omul simplu şi transformată în superstiţie sau de omul de ştiinţă, filozof, scriitor. Astfel tema vieţii şi a morţii este o temă frecvent întâlnită atât în religie, cât şi filosofie, în literatură, dar şi în toate celelalte arte: pictură, muzică, sculptură.

De la aceste întrebări ale omului despre viaţă şi moarte a luat fiinţă daimonologia morţii.

Pentru daimonologia morţii cea mai semnificativă categorie de strigoi erau morţii strigoi. Erau închipuiţi ca demoni malefici indiferent de provenienţa lor, din oameni-demonici, născuţi strigoi sau din oameni-nedemonici deveniţi strigoi prin moarte.

De obicei un om-strigoi din naştere după moarte se transformă într-un mort-strigoi sau cadavru viu, afară de faptul că a fost destrigoizat. În concepţia mitică mortul-strigoi deţine o putere mult mai mare decât a omului-strigoi.“[1]

Morţii-strigoi îşi conservau fizionomia umană şi erau malefici, făceau rău, se cunoşteau după găurile pe care le aveau la capul lor lângă stâlp (cruce) unde se înfigeau stâlpi (ţăpuşe) spre a le zădărnici ieşirea. Umblau mai ales de Sfântul Vasile, Sfântul Gherghe, Sfântul Andrei.

Oamenii-strigoi se cunoşteau după: al şaptelea fiu, dacă fătul se năştea cu o căiţă pe cap pe care o mânca, şira spinării terminată cu o coadă şi dinţii canini proeminenţi. Copil fiind, omul-strigoi e rău, lucru dovedit şi de plăcerea lui de a chinui animalele.

Oamenii-strigoi pot proveni şi din fraţi lunatici cărora le-a murit perechea.

Matur, omul-strigoi, devine spân cu ochii însângeraţi şi duce o viaţă nocturnă, iar în timpul somnului se dedublează material şi merge în sat, ia înfăţişarea unui animal, (de obicei lup, dar şi în cal, liliac, pasări de noapte) şi face rău.

Având ca sursă de inspiraţie, daimonologia mitică, scriitorul Mircea Eliade prezintă o poveste de dragoste dintre un mort-strigoi şi un tânăr în romanul Domnişoara Christina.

„Romanul Domnişoara Christina, (1936) creşte direct din tradiţia folclorului românesc, este o poveste cu strigoi într-o lume căzută pradă blestemului, pe care un tânăr o salvează ucigând a doua oară strigoiul cu un drug de fier împlântat în inimă, (mortul-strigoi).“[2]

„Senzualitatea imposibilă a Christinei se extinde încă de la început asupra Siminei (omul-strigoi). Fetiţa, neobişnuit de frumoasă este concepută ca o dublă personalitate. Comportarea ei joacă între un registru uman şi unul inuman (diabolic). Dintre toate personajele romanului Simina este singurul

fantastic prin ambiguitatea dublei apariţii. Simina stăpâneşte arta seducţiei la fel ca maestru ei, Christina. Ea este a doua întrupare „metaforică" a Christinei. Întrecerea de forţe cu Simina din grajdiul părăsit îl lasă pe Egor fără vlagă la fel ca şi vizita Christinei din timpul nopţii. Egor o înfruntă din nou în pivniţă unde Simina va muri odată cu strigoaica."[3]

Problematica vieţii ce are punctul culminant în moarte a preocupat omul din cele mai vechi timpuri. Dovadă în această privinţă este cultul morţii la egipteni. Omul din dorinţa veşniciei a încercat să caute soluţii în ceea ce priveşte detaşarea de nefiinţă. Marile religii ale lumii vorbesc despre certitudinea continuării existenţei şi după moartea trupească.

Potrivit mitologiei egiptene omul decedat este luat de zei şi dus în lumea morţiilor.

Conform religiei iudeo-creştine moartea a survenit după căderea omului în păcat în grădina Edenului. După căderea în păcatul neascultării toată creaţia nu a mai vrut să se supună neascultătorului Adam, nici soarele, nici stelele, nici apele, văzându-l dezbrăcat de slava divină şi de aceea Dumnezeu îi promite că îi va trimite un izbăvitor, pe Fiul Său, noul Adam, voind ca toată creaţia să slujească omului stricăcios, deşi a devenit şi ea stricăcioasă şi să îl ridice din moarte la viaţă. „Fiecare din noi este în situaţia lui Adam. Sau poate condiţia noastră e şi mai nenorocită, fiindcă n-avem nimic înapoi, pentru a avea regrete. Totul trebuie început, absolut totul. Noi n-avem de lucrat decât cu viitorul."[4] Aşadar orice om este însetat de cunoaştere, vrea să înţeleagă ce e mai bine de făcut pentru a se uni cu Absolutul, e conştient că e supus stricăciunii şi va cunoaşte moartea. Nu ştie dacă să regrete un paradis pe care l-a cunoscut Adam, dar are un destin istoric: „Destinul istoric al omului nu este altul decât să ducă ideea de Dumnezeu până la capăt. Epuizând toate posibilităţile experienţei divine, complăcându-se în toate formele de Dumnezeu, el va ajunge fatal la scârba de absolut şi la saţietatea de necondiţionat, după care va respira apoi în liberatate."[5]

Scriitorul Mihai Eminescu este şi el preocupat de problema vieţii şi a morţii. Pornind de la naşterea universului şi moartea acestuia în poemul *Scrisoarea I*, pierzându-se în deşertăciunea acestei vieţi în Glossă, până la ideea că toată viaţa este un vis, iar prin vis se poate face trecerea în orice lume şi avem ca exemplu în acest sens nuvela *Sărmanul Dionis*. Personajul Dionis, prin vis face o călătorie în timp, în persoana lui Dan, apoi prin motivul visului în vis, îşi lasă dublul său, adică umbra, pe pământ şi face o călătorie pe lună împreună cu iubita lui.

În poezia testament, *Mai am un singur dor*, Eminescu vede moartea ca pe o contopire cu universul, cu Eternitatea.

Faptul că eul fiecăruia caută o evadare spre o altă lume, o lume veşnică fericită, îi determină pe filozofi şi pe scriitori să alerge de la vis la vremelnicia acestei vieţi, de la viaţă, la încercarea de a da un sens morţii: „Când ai murit lumii, ţi-e dor de tine însuţi şi-ţi consumi ce-ţi mai rămâne de trăit într-o

nostalgie neîmplinită. Dumnezeu este un vecin faţă de exilul eului nostru, care ne face să ne căutăm pe alte tărâmuri şi să nu murim niciodată în apropierea noastră, prin soartă inaccesibilă nouă.“[6] spune filozoful Emil Cioran.

Mircea Eliade în nuvela *Les trois Grâces* încearcă o metodă de a scăpa de moarte printr-un experiment făcut de personajul Aurelian Tătaru, medic, pe trei paciente bolnave de cancer, metodă ce are ca scop o veşnică tinereţe. În urma experimentului făcut de medicul Aurelian Tătaru, una dintre paciente, Euphrosyna Mincu (Frusinel) îşi împarte viaţa între tinereţe şi bătrâneţe, primăvara era tânără, fericită, îşi trăia viaţa profitând din plin de tinereţea şi frumuseţea ei, nesimţind nicio boală în trup, iar când natura se veştejea îmbătrânea şi ea, trecea din rai cum ar veni în infern asemeni Corei Pesefora, soţia zeului morţii, Hades şi fiica Demetrei, zeiţa holdelor, ce îşi împărţea viaţa între pământ, simbolul vieţii, pentru a sta cu mama ei şi infern, simbolul morţii, pentru a sta cu soţul ei, mitologia greacă.

Nuvela lui Eliade, *La ţigănci*, îl pune pe Gavrilescu în postura lui Orfeu, tema dublului, ce îşi caută iubita pierdută. Dacă Orfeu îşi caută iubita, pe Euridice, la Hades, în Infern, Gavrilescu îşi caută iubita, pe Hildegard, La ţigănci, locul dintre viaţă şi moarte.

Omul simplu din popor înţelege şi acceptă moartea ca pe un final firesc al vieţii. Dovadă în acest sens avem balada populară *Mioriţa*. Balada *Mioriţa* abordează tema filozofică a morţii prin atitudinea ciobanului moldovean în faţa acesteia. El nu fuge de moarte, o acceptă ca pe un final firesc al vieţii, ba mai mult o vede ca pe o nuntă, motivul alegoriei moarte nuntă, la care participă toate elementele naturii, cele cosmice având ranguri mai înalte, soarele şi luna, naşi, cele terestre, brazi, păltinaşi, de simpli nuntaşi, păsărelele lăutari.

Şi scriitorul George Topârceanu în *Balada morţii* abordează ideea că viaţa omului îşi continuă veşnicia prin contopire cu natura „Şi-l îngroapă-n sânu-i mut / Veşnica Natură.“[7]

Eroul poemului meu *Dan, căpitan de plai*, răspunde înţelept hanului, filosofând despre viaţă prin metafora firului de iarbă ce pleacă capul în faţa morţii cu demnitate şi smerenie, pentru că la anul următor altă iarbă mai fragedă şi mai puternică îi va lua locul.

George Bacovia este un poet simbolit. El a prezentat moartea şi viaţa în simboluri. Poeţii simbolişti folosesc în operele lor simbolurile printr-un limbaj sugestiv, prin muzicalitatea cuvintelor, prin tonul emoţional, repetiţii, ritm, versul alb. Bacovia cultivă simbolul ca modalitate de surprindere a corespondentelor eului liric cu lumea, natura, universul, viaţa şi moartea. El este un poet pesimist şi din această cauză se opreşte în opera lui asupra temei morţii şi o asociază pe acesta naturii, ploaia, decorul de doliu. În opera sa totul are culoarea cenuşie a plumbului, oamenii, decorul, în suflet predomină oboseala, peste tot domină tristeţea, dezgustul faţă de o lume stăpânită de forţe obscure, descompunerea. Şi-ar dori mereu o natură vie şi o viaţă eternă, verde şi în antiteză cu acestă viaţă pictează totul în gri, natura şi viaţa după căderea

omului în păcat în grădina Edenului, un paradis terestru trist ce nu ar mai trebui să se descompună, ci să-şi găsească verdeaţa perfecţiunii absolute.

Scriitorul contemporan Leonard Ancuţa în volumul *Mega Sutra* abordează tema vieţii şi a morţii, poate şi din cauză că este însetat după apa din care bea curcubeul după cum afirmă scriitorul Lucian Blaga.

Opera scriitorului Leonard Ancuţa este realistă şi tocmai această realitate ascunde multe taine. Fiecare cititor poate percepe enigmele din poeziile scriitorului în felul lui. Eu îmi menţin părerea că tema morţii şi a vieţii defineşte volumul *Mega Sutra*. Unii cititori poate ar spune că tema volumului este dragostea, destinul, dar tocmai aceste teme se regăsec în viaţă şi moarte. „cu alcool şi cu demenţa care te cuprinde şi nu te lasă până nu simţi cu adevărat / că trăieşti / […] / oamenii mor, nu peste multă vreme vom muri şi noi […] să strângi păianjenii de pe simţurile tale neatinse, de pe gândurile rămase pe liniile de fabricaţie...“ (O prelungă defragmentare a minţii) Eul creator până nu se lasă cuprins de acea demenţă, acea beţie a cuvintelor nu poate să trăiască şi să rodească. E prizonier într-o pânză pe care păianjenii au ţesut-o în umbră. Când rupe acele legături poate să se înalţe, să trăiască cu adevărat. „să fii un nebun inegalabil ca un apus de soare în gura unei peşteri.“ Apusul de soare şi peştera care s-a bucurat de ultima secundă de fericire, o metaforă grăitoare, chiar dacă se referă doar la relaţia dintre un bărbat şi o femeie, dar ea are un mesaj mult mai adânc, apusul de soare poate să fie poetul, iar peştera mormântul care îl pândeşte odată cu trecerea timpului. Şi până la urmă pentru cei care se descoperă prin cuvânt „nu există spaţiu, distanţă, moarte. doar interior.“ (Anime morte). Ei au descoperit „sărutul de scorţişoară al morţii / ascuns în spatele umbrelor milostive.“ În spatele fiecărei umbre, fiecărui om acoperit de făţarnica mască „măştile oamenilor“ e o întreagă istorie. Trist este că oamenii care nu reuşesc să rupă pânza păianjenilor, care nu reşesc să îşi pună în mişcare rotiţele, rănesc pe cei care pun suflet în tot ceea ce fac, iar cei care dăruiesc din sufletul lor lumii vor simţi că adevăratul lui prieten rămâne doar cuvântul. El niciodată nu-l trădează.

Poezia *Versuri care ar trebui să dispară* din volumul *Mega Sutra* ar putea să fie o pledoarie împotriva cuvântului. Fără cuvânt, cel care reuşeşte să-şi defragmenteze mintea, va putea găsi o altă metodă de a făuri aripi, fie dragostea, stelele sau iarba. Şi totuşi în Cartea Facerii şi în Evanghelia după Ioan citim că prin cuvânt a luat fiinţă totul. Mesajul poeziei ascunde o nouă ordine a lumii, o altă armonie, o altă lege.

Dacă multe din poeziile volumului *Mega Sutra* după cum spune Felix Nicolau te năucesc, te fac s-o iei razna sau să râzi, poezia *Ultima zi a vieţii tale* îţi poate aduce lacrimi în suflet. Câte ai putea să faci în ultima zi! Şi totuşi viaţa aceasta este atât de scurtă, încât să nu ştii cum să o mai împarţi, este asemeni unei zile, e ziua existenţei tale. Până şi în zâmbetul ce ţi-l aduce pe buze multe poezii din volum poţi zări finalitatea.

Psalm ucigaş este o poezie în care scriitorul Leonard Ancuţa arată că poţi

zări moartea pretutindeni, pentru că orice prunc care se naşte va ajunge să guste într-un final veninul morţii. Viaţa este umbrită de moarte la orice pas.

Foarte bine surprisă e şi cultura şi spiritualitatea altor popoare în Ganesha. La fel de adevărat este că eul creator trăieşte prin opera sa. Ea nu-i întoarce niciodată spatele.

Muzica e arta care deschide drumul dintre viaţă şi moarte. Un ritual foarte vechi de înmormântare e bocetul, ritual săvârşit în folclorul românesc prin cântece de trecere. În balada populară *Mioriţa* acest ritual este pus pe seama celor trei fluiere: de soc, de fag şi de os. Bocetul tradiţional ilustrează în baladă dragostea cibănaşului pentru cântecul popular.

Plânsul este de fapt o muzică a sufletului. Toţi artişti care au arătat că muzica e cea care uneşte viaţa cu moartea au avut dreptate. De pildă, muzica este una din principalele modalităţi simboliste întâlnite şi în lirica bacoviană, deoarece poetul percepe lumea la nivel auditiv, idee susţinută printr-o largă varietate stilistică de sugerare a muziclităţi, folosind instrumente muzicale precum: clavirul, vioara, buciumul, talanga, ţambalul, goarna, flautul, fluierul, lira, harfa, compoziţii muzicale: simfonia, marşul funebru, valsul, zgomote diverse: foşnete, scârţâituri, trosnete, plânsete, gemete, şoapte, plânsete, suspine, oftaturi, tuse, pocnete, ecouri, verbe auditive care exprimă durerea, spaima, starea de nevroză., melancolia interioară a versurilor. De exemplu în poezia *Marş funebru* arată cum plâng trist instrumente muzicale precum clavirul şi violina. Asemenea lui Emil Cioran şi poetul George Bacovia vede trecerea din viaţă la moarte doar prin muzică, o muzică tristă, o muzică asemenea morţii ce te aşteaptă să plăteşti tributul păcatului pentru a te bucura de veşnicie. De altfel şi verbele ce crează imagini auditive în poezia bacoviană, în mare parte la modul gerunziu, simbolizează melancolia: plângând, plouând sau la diateza reflexivă: se prăbuşesc dar şi la modul indicativ: strig, scârţâie, izbeşte, atârnau.

Toată trecerea din viaţă la moarte ar trebui să o descoperim printr-o muzică interioară, o muzică ascunsă în adâncul fiinţei noastre constată filozoful Emil Cioran, afirmând în opera *Lacrimi şi sfinţi* că dacă am înţelege muzica interioară aşa cum au înţeles-o sfinţii, am avea o moarte parfumată, trupul nostru nu ar suferi acea urâtă descompunere ce îl dezgustă nu doar pe filozof, ci pe toţi artişti: „Când melodiile ne copleşesc într-o invazie de fericire dureroasă, am vrea o moarte parfumată. Sfinţii au atâta muzică în ei încât să o opună disoluţiei corpului. Cadavrul lor nu miroase. Voi avea atâta muzică în mine, ca să nu mor niciodată? Sunt momente, după care nu mai poţi putrezi.“[8]

Teama filozofului este că omul, de frica morţii, a inventat pe Dumnezeu, a inventat religia, speranţa că nu totul se sfârşeşte prin moarte. Orice fiinţă raţională doreşte să existe veşnic şi să fie fericit. „Cu cât mă gândesc mai mult la Dumnezeu, cu atât sunt mai puţin. Apropiera de El este moarte creaturii; pierderea în El, suprimarea individualităţii. Cu cât urci mai mult pe o scară divină, cu atât diminuezi în fiinţă, iar în pragul lui Dumnezeu, încetezi a fi.

Astfel, El nu este mai mult decât o proiecţie a setei de repaos.“[9]

Filozoful Emil Cioran îşi doreşte moartea ca pe o dizolvare imaterială a omului în infinit „Umbre suntem, şi jocul nostru supremă amăgire este. Din timp purcedem; în el ne mişcăm şi lui ne închinăm.“[10]

Omul fiind mereu pândit de moarte în pardisul terestru în care a fost alungat după căderе, duce o existenţă nesigură oricât şi-ar dori să se ridice deasupra vieţii. Astfel, din teama de moarte, din incertitudinea că moartea trupului nu e obligatoriu veşnicie, omul de geniu îşi creează Absolutul prin opera sa, operă ce cu siguranţă se supune şi ea deşertăciunii acestei vieţii. Omul de geniu se particularizează prin inteligenţă profundă şi meditativă, sete de cunoaştere cu aspiraţie spre absolut, atitudine obiectivă asupra răutăţii, puterea sacrificiului de sine pentru împlinirea idealurilor, capacitatea de a depăşi limitele condiţiei umane prin cugetare asupra gravelor probleme şi legi care guvernează universul.

Hyperion este prototipul omului de geniu. El trăieşte într-o lume necunoscută oamenilor de rând, oameni care se caracterizează prin mediocritate, neputinţa de a-şi depăşi propria condiţie, sunt limitaţi în toate: „Trăind în cercul vostru strâmt / Norocul vă petrece/ Ci eu în lumea mea mă simt / Nemuritor şi rece.“[11]

Marii înţelepţi ai lumii au scris pentru a-i determina pe oameni să gândească, să găsească un sens existenţei, să-şi metamorfozeze fiinţa în ceva veşnic. „Oamenii au construit paradisul filtrând eternitatea, din esenţă de veşnicie: Acelaşi procedeu aplicat ordinii temporale ne face inteligibilă suferinţa. Căci întradevăr, ce este ea dacă nu esenţă de timp.“[12]

„Rostul gânditorului este să întoarcă viaţa pe toate părţile, să-i proiecteze feţele în toate nuanţele, să revină neîncetat asupra ascunzişurilor ei, să-i bată-n jos şi în sus cărările, de mii de ori, să privească acelaşi aspect, să nu descopere noul decât în ce-a văzut nelămurit, aceleaşi teme să le treacă prin toate membrele, amestecându-şi cugetele în trup să zdrenţuiască astfel viaţa gândind-o până la capăt.“[13]

Note:

[1.] Romolus Vulcănescu, *Mitologie românească*, Editura Academiei Republicii Socialiste România, Bucureşti, 1987, pag. 302.

[2.] Mircea Eliade, *Domnişoara Christina* ● Şarpele, Editura Cartex 2000, Bucureşti, 2006, prefaţă, S. Alexandrescu, pag. 6.

[3.] Idem, Ibidem, pag. 9

[4.] Idem, *Schimbarea la faţă a României*, Editura Humanitas, Bucureşti, 2010, pag. 38.

[5.] Idem, *Lacrimi şi sfinţi*, Editura Humanitas, Bucureşti, 2008, pag. 92.

[6.] Emil Cioran, *Amurgul Gândurilor*, Editura Humanitas, Bucureşti, 2008, pag. 50.

[7.] George Topârceanu, Poezii, Balada morţii, Editura Hera, 2002.

[8.] Emil Cioran, *Lacrimi şi sfinţi*, Editura Humanitas, Bucureşti, 2008, pag. 38.

[9.] Emil Cioran, *Lacrimi şi sfinţi*, Editura Humanitas, Bucureşti, 2008, pag. 77.

[10.] Emil Cioran, *Cartea amăgirilor*, Editura Humanitas, Bucureşti, 2008, pag. 109.

[11.] Mihai Eminescu, *Poezii*, Editura Tineretului, Bucureşti, 1965, pag. 123.

[12.] Emil Cioran, *Amurgul Gândurilor*, EdituraHumanitas, Bucureşti, 2008, pag. 17.

[13.] Emil Cioran, *Amurgul Gândurilor*, Editura Humanitas, Bucureşti, 2008, pag. 27.

BIBLIOGRAFIE:

1. Ancuţa, Leonard, *Mega Sutra*, Editura Paralela 45, Bucureşti, 2015.

2. Bacovia, George, *Opera poetică*, Editura Cartier, Chişinău, 2007.

3. Cioran, Emil, *Amurgul Gândurilor*, Editura Humanitas, Bucureşti, 2008.

4. Cioran, Emil, *Lacrimi şi sfinţi*, Editura Humanitas, Bucureşti, 2008.

5. Cioran, Emil, *Cartea amăgirilor*, Editura Humanitas, Bucureşti, 2008.

6. Eminescu, Mihai, *Poezii*, Editura Tineretului, Bucureşti, 1965.

7. Eliade, Mircea, *Proza fantastică*, volumul I şi II, Editura Tana, Bucureşti, 2007.

8. Eliade, Mircea *Domnişoara Christina* ● Şarpele, Editura Cartex 2000, Bucureşti, 2006, prefaţă, S. Alexandrescu.

9. Mitru, Alexandru, *Din marile legende ale lumii*, Editura Junimea, Iaşi, 1976.

10. Topârceanu, George, Poezii, Editura Hera, 2002.

11. Vulcănescu, Romolus, *Mitologie românească*, Editura Academiei Republicii Socialiste România, Bucureşti, 1987.

12. *Sfânta Scriptură*, Editura Institutului Biblic şi de Misiune al B.O.R., Bucureşti, 1994.

13. Culegere de *Balade populare Mioriţa* Editura Herra, 2007.

MAGII

- SCENETĂ-

Povestitorul:

Cândva, în luna lui Undrea,
Infinitul a născut o stea;
Semn divin a luminat,
S-a născut al cerurilor Împărat.

Într-un staul, în Betleem,
Ca viaţă veşnică s-avem,
S-a născut pruncul Iisus,
Fiul Tatălui de Sus.

De la răsărit trei crai
Care au citit al stelei grai,
Minunea au pornit a căuta
Şi-n drumul lor pe Irod a întreba:

Magul I:

- Împărate mult lăudat,
Ne iertaţi că pe-nserat,
Am îndrăznit să vă deranjăm,
O întrebare să vă adresăm!

Magul II:

Călăuziţi de-o stea am venit,
Să ne-nchinăm Împăratului mărit;
Care astăzi s-a născut
În acest frumos ţinut.

Magul III:

De-aveţi ştire, v-am ruga
Să ne-ndrumaţi spre naşterea sa.

Irod:

Împărat mare a cutezat
Să se nască şi să fie lăudat?

Ştire n-am, dar v-aş ruga,
Pruncul Sfânt de-l veţi afla;
Să mă anunţaţi şi pe mine,
Să mă-nchin cum se cuvine.

Povestitorul:

Magii numai ce-au plecat,
Căci steaua drumul iarăşi le-a luminat,
Spre Betleem i-a îndrumat
Şi-n staul ei au intrat.

Magul I:

Minunea ce-n stele am citit,
În faţă ne-a răsărit.

Magul II:

Ne-nchinăm Ţie, Prunc Sfânt,
Ce te-ai născut pe-acest pământ.

Magul III:

Noi, craii Baltazar, Gaşpar şi Melchior,
Am venit aici după steaua din nor;
Aur, smirnă şi tămâie în dar i-am adus,
Pruncului ce ne-a fost trimis de Sus.

Povestitorul:

Îngerul Domnului crailor s-a arătat
Şi-napoi, pe altă cale au plecat,
Fiindcă Irod căuta,
Viaţa pruncului să ia.

EPIGRAME

Metamorfoză

Fierul până nu este bătut,
Nu dă lama de la plug;
Copilul needucat,
E ca fierul nelucrat.

Oglinda

Astăzi boul e-mpărat
Şi-n sat mulţimea a adunat,
Ca să se simtă iubit,
Dar imaginea sa, dispreţ a suferit.

Venituri

Un gândac cu capul mare,
Prin sat striga foarte tare
Că-i un bogat respectat,
Însă înţelepciunea l-a marginalizat.

Plagiatorul

Maimuţa s-a apucat
Medicina de urmat;
Când pe Ion din Pârlipăţ l-au tăiat
Şi maimuţa a crăpat.

Parvenitul

Ca o râmă se târăşte,
În mocirlă el trăieşte;
Slugă spre-a se înălţa,
Lingău pentru-a prospera.

POEZIE ÎN GRAI BĂNĂŢEAN

1. Negângit

Luţa a lu' baba Floare
A făcut un ospăţ mare,
C-ar fi moşcenit o vilă
De-a lu' Ion a lu' Mieilă.

Răchia a curs o noapce
Ş' muzâcanţ' au dat roage
Argelene ş' ge doi,
Brâuri ca-n Banat la noi.

Când fu ge gimineaţă,
A fost chemat în instanţă
Ge Pătruţ, văr cu Mieilă,
Pentru vila cu prişină.

Amândoi s-au jugecat
Ş' Pătruţ a câşcigat,
Că era rudă ge drept;
Să băcea cu pumnu-n piept.

Luţă fără nişi un act,
Cu promisiunea ălui decedat,
A rămas doar cu ospăţu'
Pă care-a cheltuit tot nutereţu'.

2. Boul emancipat

Circulă vorba prin sat
Că Ion a lu' Bărnat
Şi-a cumpărat cai ş' plug
Să nu mai pună boul în jug;
Fiindcă boul s-a emancipat,
Nu mai vrea la arat,
La oraş vrea să să muce,
Să-ş' lasă oile mulce
Pentru vilă ş' maşână,
Lasă pământ ş' grăgină.

La oraş boul ajuns,
A fost prins, pă urmă pus,
Să care pă domnii bogaţ'
Pe la firmele gin Dorobanţ'
Şi-a muncit un an ge zâle,
Pentr-un ban ca ş'un cânie,
După-un ban făcut uşor a alergat
Ş' slugă el s-a băgat,
Averea gin sat şi-a abandonat
Ş' orăşenii l-au sacrificat.

3. Necugetat

S-a urcat Ion în coşie
Ş-a pornit spre-a lui Mărie,
S-o ajuce-a măşina,
Cucuruz pă moara sa.

Mărie fu bucuroasă,
Că Ion ajunsă s-o sărveascâ,
A doua zî gin nou l-a chemat
Să cosască fânu păntru iernat.

A treia zî gin nou Ion lucra,
În grăgina lu' Măria,
Ba la sapă, ba fân,
Ba în grajgiu făr' stăpân.

În iarnă Ion fu bucuros
C-o ia pă Mărie a lu' Scămos;
Ge nevastă după şi-a munşit,
Gin primăvară până-n toamnă
neomenit.

Dar Mărie s-a măritat
Cu un alt feşior gin sat ...
Ş' Ion toată iarna a răbdat
Ge foame c-a munşit necugetat.

Alchimie

Ca o umbră adormită
Teiul îşi scutură floarea ...
Peste veacurile-apuse,
Peste stelele ascunse;
Căutând lumina care,
Un luceafăr când răsare
Peste flori el o aruncă
Şi pe boltă el le urcă
În cuvinte transformate
Ce străjuiesc zi şi noapte ...

Religie, filosofie,
Istorie, mitologie,
Natura, copilăria,
Timpul şi astronomia,
Natura cu-a sale valuri,
Universul fără maluri,
Satul românesc cel drag,
Pădurea de brad şi fag,
Ca-ntr-o hartă le-a cuprins,
Mihai Eminescu prin scris.

SCRISOARE CĂTRE ELEVII MEI

CLASA A VIII-A A,

Marţi, 09. 06. 2015, după ce aţi terminat cursurile, am intrat la voi în clasă şi am privit o fotografie care v-am făcut-o când eraţi elevi în clasa a V-a şi mi-am spus: „Ce micuţi au fost! Nici nu mi-am dat seama cât de repede a trecut timpul şi ei s-au înălţat sub privirile mele."

După prima întâlnire cu voi în clasa a V-a m-am întrebat dacă o să reuşesc să vă înţeleg vreodată, să vă cunosc cu adevărat, pentru că eraţi foarte speriaţi, timizi, necomunicativi.

Un profesor, dragii mei, nu este doar un bun învăţător, el trebuie să fie şi un bun psiholog, pentru a descifra tainele sufleteşti a fiecărui elev, şi prieten, şi părinte, la nevoie poliţist şi chiar actor.

Treptat am reuşit să vă înţeleg pe fiecare, treptat şi voi aţi reuşit să vă apropiaţi de mine, să-mi mărturisiţi toate bucuriile, frământările, nedumeririle şi necazurile voastre.

Sunteţi a patra mea generaţie de elevi la care am fost dirigintă. Fiecare generaţie este unică şi îţi aminteşti cu drag de ei, de fiecare dată. O generaţie poate să fie unică, pentru că a fost prima ta generaţie, alta pentru că au avut performanţe deosebite, dar voi, voi sunteţi şi vă asigur că aşa veţi rămâne cei mai speciali, generaţia mea de suflet, elevii mei dragi. Sunt convinsă că v-aţi dat seama de lucrul acesta şi fără să vi-l spun eu acum.

Prin voi mă văd pe mine ca-ntr-o oglindă.

Atât de bine am reuşit să vă cunosc pe fiecare, atât de mult v-aţi apropiat de mine, încât aţi reuşit să-mi înţelegeţi personalitatea şi să fiţi asemenea mie.

Fiecare dintre voi este deosebit, atât elevii talentaţi, pentru că sunt foarte mulţi elevi deosebiţi în această clasă care vor lumina şi în viitor, cât şi cei mai năzdrăvani, dar cine nu a făcut năzdrăvănii în copilărie, până şi îndrăgitul scriitor Ion Creangă a nimerit dintr-o năzdrăvănie în alta. Năzdrăvanii mei precum Denis au făcut boacăne din prea multă copilărie, fără niciun sâmbure de răutate şi un bun psiholog ar înţelege deosebirea între un elev care face greşeli cu scopul de a face rău în jur şi a se lăuda cu acest lucru şi un elev care se joacă şi cade din neatenţie cu capul în laţ, pe urmă se uită la tine cu nişte ochi

trişti care-ţi spun: „Am făcut-o şi pe asta.“ Îl cerţi părinteşte, dar în sufletul tău deja l-ai iertat.

Dragii mei, sunteţi nişte copii deosebiţi, atât cei cu rezultate foarte bune la învăţătură, cât şi ceilalţi. Mi-a plăcut că aţi socializat unii cu alţii, că aţi fost cu toţii prieteni, că v-aţi ajutat unii pe ceilalţi, că nu aţi suportat egoismul, minciuna şi aţi condamnat aceste defecte în tăcere asemenea omului înţelept, pentru că înţeleptul se retrage din faţa clevetitorilor, invidiilor, vicleniilor. Înţeleptul nu este egoist, nu este dispreţuitor şi încearcă să facă bine ca să fie mereu pace şi armonie în jur.

Vă sfătuiesc să rămâneţi toată viaţa ca acum, să preţuiţi prietenia adevărată, să iubiţi adevărul, să vă păstraţi felul vostru calm de a privi lucrurile, dar să fiţi energici atunci când trebuie să luptaţi pentru drepturile voastre, idealurile voastre şi mai ales pentru libertate, însă să nu uitaţi nicio clipă să fiţi buni, pentru că doar bunătatea aduce după sine mulţumirea sufletească şi fericirea. Să nu fiţi niciodată orgolioşi, să vă păstraţi acelaşi suflet bun de copil pe care-l aveţi astăzi şi să vorbiţi prin faptele voastre!

În ceea ce priveşte libertatea, îmi amintesc că generaţia mea de elevi, în şcoala gimnazială, nu avea nici gardian, nici profesor de serviciu, nici porţile şcolii nu erau încuiate, iar geamurile erau uşor de escaladat la parter şi cu toate acestea niciun elev nu a înţeles prin această libertate a pleca de la şcoală. Ei ştiau că au venit la şcoală să înveţe. Erau liberi să înveţe şi să se realizeze în viaţă.

Dragii mei, chiar dacă v-am mustrat unori am făcut-o părinteşte, pentru că orice părinte îşi corectează copiii, iar dirigintele este asemenea unui părinte.

Clasa a VIII-a A, să ştiţi că nu-mi iau rămas bun de la voi acum. Vom păstra legătura tot timpul. Voi aţi terminat doar o etapă a vieţii voastre, pentru că fiecare lucru are timpul lui, însă o prietenie adevărată nu se stinge niciodată.

Să nu uitaţi că în mine veţi găsi mereu un prieten de încredere şi mai ales să nu uitaţi că diriginta vă iubeşte!

METAMORFOZĂ

Fiecare frunză îşi are începutul într-un mugur, orice fruct se regăseşte într-o floare, orice zbor îşi descoperă punctul de pornire într-un vis. „Sunt pasărea ce ţipă prin furtună / Cu aripi arciute peste mare“, spune scriitorul Ion Pillat în poezia *Împlinire*.

Copilăria scriitorului Ion Pillat definită prin substantivele „lăstunul“, „cătunul“ în aceeaşi poezie „Copilăria mea era lăstunul / Din cuibul prins sub streşini de colină“ şi-a găsit împlinirea în „valul nesfârşit ce tună / purtând pe spate ceruri schimbătoare“, în pasărea care reuşeşte să biruiască furtuna, greutăţiile vieţii.

Eul liric e acea pasăre ce-şi poartă aripile spre lumină trecând biruitor prin furtunile acestei vieţi.

Totul se supune transformării. Eul liric devine o pasăre şi zboară spre infinit în căutarea albastrului care-l defineşte.

Vivaldi a ascultat murmurul naturii şi l-a modelat pe note muzicale. „Anotimpurile“ lui Vivaldi prin alchimia sunetelor vorbesc despre iarba care creşte sau despre frunza lovită de toamnă şi vânt.

În grafică şi pictură fiecare fir de viaţă a preluat chipul frumosului natural, iar priveliştea de atunci rămâne veşnic tânără, nu mai este afectată de toamna morocănoasă când natura îşi dezvăluie goliciunea îmbătrânită de povara anotimpului canicular ce i-a secat energia.

Frumosul are mai multe etape şi în general presupune multă muncă, mult talent, multă artă, dar mai presus de toate multă dorinţă de a urca tot mai sus pentru a atinge cu vârful aripii apogeul.

Fluturul până să-şi etaleze frumuseţea aripilor a fost o neînsemnată larvă, artistul înainte de a începe să lumineze prin opera sa a fost stagiarul propriului său vis.

Din nimic lumina a prins contur, a devenit energie şi energia a devenit viaţă.

Creatorul nu are nimic sau are cel mult flacăra eternităţii ce-l arde şi atunci făureşte infinitul cu multă trudă, cu migală, dar piscul e atât de atrăgător, încât nu vede spinii ce i se pun înainte şi calcă pe ei ca pe iarba fragedă, fără a pierde o clipă până va sorbi nectarul divin „Din muguri / amari înfloresc potire grele de nectar.“ (Lucian Blaga, *Muguri*)

Fiecare lucru îşi are timpul lui. Primăvara pregăteşte mugurii pentru ca vara să-şi culeagă verdeaţa şi toamna roadele, însă dacă privim cercul anotimpurilor putem observa că fiecare anotimp revine cu aceleaşi elemente caracteristice. Aşa cum păsările migratoare se reîntorc primăvara în acelaşi loc de unde-au plecat toamna, aşa şi arta ce se naşte din sufletul artistului şi e modelată cu mâinile, cu înţelepciunea lui are rolul de a reîntoarce pe beneficiarul acestui miracol în timp pentru a retrăi misterul ce a zămislit scânteia, a trăi emoţia clipei de ieri ce a lăsat după sine roade bogate.

Nu doar materialul este supus transformării, ci şi sufletul omului. Scriitorul Mihăiţă Macoveanu în poezia *Iarna fără tine* arată că absenţa iubitei a adus în toate simţurile lui iarna „Ce frig, de o vreme, se lasă, / În simţuri […] / Şi ninge, cu sloiuri de gheaţă, / Şi tu, doar cu tine-ai plecat.“ Singurătatea izvorâtă din

absenţa iubirii îi înăspreşte iarna eului liric „Ce rele sunt iernile-n mine, / Şi tu ca şi ele îmi eşti.“ Până şi lira creatoare ce i-a fost mereu alături pare a se răzbuna pe singurătatea în care a fost închis poetul şi îl mustră în versurile „Şi câinii mei latră la mine / Nici eu nu mai sunt, cum eram, / Se-aşterne zăpada în mine“. Ideile poetice înfăţişate metaforic prin „câinii mei“ concluzionează în finalul poeziei că dragostea părăseşte tot ceea ce compune universul scriitorului „Din toate îmi pleci, repetat, / Şi tot ce-ai lăsat şi îmi eşti, / E iarna, în care-ai plecat.“ şi tot ceea ce a fost verde s-a închis în iarna când iubirea i-a întors spatele.

În poezia *Crivăţul*, Vasile Alecsandri arată că zbuciumul din natură înfăţişat prin personificarea „Viscolul frământă lumea“ sau prin aliteraţia „vâjâie prin vijelie“ se poate metamorfoza în pacea din casele încălzite şi primitoare „Fericit acel ce noaptea rătăcit în viscolire / Stă, aude-n câmp lătrare şi zăreşte cu uimire / O căsuţă drăgălaşă cu ferestrele lucind / Unde dulcea ospeţie îl întâmpină zâmbind. Nu există fiinţă care să nu-şi dorească a vedea lumina ferestrelor când se află în plin viscol, să transforme tot ceea ce a fost greu până atunci în căldura biruinţei.

În *Balada morţii*, George Topârceanu arată că totul este supus timpului. Drumeţul sărman, un simplu muncitor cu sapa a fost îngropat „Într-un loc aiurea, / Unde drumul către sat / Taie-n lung pădurea.“ Timpul, pe urmă uitarea s-au aşezat peste locul unde a fost îngropat şi cei ce i-au luat locul nu ştiu că a existat şi el cândva, fapt înfăţişat metaforic în versurile „Stă pe-o creangă de arţar / Pasăre străină.“ Cu toate că timpul nu permite lucrurilor văzute sau nevăzute să dăinuiască mult în starea lor primordială, procesul de metamorfoză biruie eternitatea. Muncitorul s-a contopit cu natura cea veşnică „Şi-l îngroapă-n sânu-i mut / Veşnica Natură.“

George Bacovia în poezia *Cuptor* asociază descompunerea cu vremea caniculară, rugându-şi iubita să toarne parfumuri pe covoare spre a nu mai simţi mirosul morţii. Mereu după vară, după caniculă, urmează descompunerea, fie a naturii ce va rugini în toamnă, fie cea prezentată în poezia *Cuptor*. Niciodată „aniversarea frunzelor lovite de ploaie.“ (*Frunzişuri*, Nichita Stănescu) nu uită să-şi facă simţită prezenţa.

În poezia Furnica, Ion Pillat arată că omul ară pământul pentru ca sămânţa să prindă rădăcini şi să rodească, furnica îşi duce şi ea necazul alături de omul ce ară, însă omul nu-i zăreşte truda, după cum niciunul dintre ei nu-l observă în cer pe Dumnezeu „Ce ară, orb ca dânşii, întinsa înserare.“ Pentru ca totul să se transforme şi să dăinuiască veşnic trebuie să se supună unui întreg proces care începe cu aratul locului şi pregătirea acestuia pentru roadele viitoare.

„Revin în toamnă cum revin acasă / Din ţări mai libere şi mai bogate - / Ştiu iarna care vine, ştiu bruma care cade / [...] / Mi-e frică de-ntuneric şi totuşi vin, şi vin / Din nesfârşite veri stălucitoare, / Unde tânjesc spre fericitul chin / Al boabei ce apune-n vin şi moare.“ (*Revin în toamnă*, Ana Blandiana) Aşa cum scriitoarea revine-n toamnă şi la ea acasă unde regăseşte fericirea indiferent de greutăţi, tot aşa lucrurile de sub soare revin în acelaşi loc, chiar dacă au apus în vin şi au murit, dar cu alt chip.

CONFUZ

Luni am făcut o călătorie la Timişoara. Prima imagine ce mi-a atras atenţia a fost a unui călător rătăcit pe peronul gării din Timişoara Est. Trenul a sataţionat câteva minute bune în gara Timişoara Est până să se hotărască a-şi târî trupul împovărat de călători spre gara Timişoara Nord.

Străinul rătăcit pe peronul gării părea dezorientat. Stătea câteva momente într-un loc, pe urmă făcea câţiva paşi la dreapta ca să se răzgândească brusc şi să facă tot pe atâţia paşi la stânga. Din când în când se întorcea pe loc aruncându-şi privirea în toate părţile ca şi cum ar aştepta pe cineva care nu se îndura să ajungă mai repede. În mână strângea un ziar.

Trenul a plecat şi a lăsat în urmă imaginea străinului ce nu-şi găsea locul, a străinului ce aştepta ceva nedefinit, a străinului ce strângea în mână un ziar ca şi cum ziarul acela ar fi fost o comoară de mare preţ.

Când am ajuns în gara Timişoara Nord am coborât în grabă din tren şi am pornit să-mi rezolv obictivele călătoriei.

Mult timp nu am dat atenţie agitaţiei din jur. Fiecare îşi vedea de treburile lui, dar fiindcă timpul s-a dovedit în acea zi îndurător, în cele din urmă mi-am permis să observ forfota ce se rotea ca un cerc nedefinit, cuprinzând ca într-o plasă de paianjen totul.

Furnicarul de oameni alerga haotic. Doreau ceva, dar nu înţelegeau ce doreau. Unii oameni intrau în clădiri uriaşe şi după câteva clipe se întorceau descumpăniţi. Alţii păreau a face cumpărături, căci plimbau sacoşele prin magazine. Unde şi unde câte un trecător se sprijinea de vreo bancă pentru a-şi aduna gândurile zăpăcite de prea multe informaţii. Bulversaţi de încărcătura unei zile de muncă, funcţionarii publici îşi purtau servietele şi se refugiau tăcuţi într-un mijloc de transport.

Totul părea să îmbrace acel iz care l-a dus pe Gavrilescu „La ţigănci". Derutat, personajul lui Mircea Eliade fuge într-un loc straniu şi caută ceva, probabil nemţoaica pe care o refuză, pentru că i-ar fi amintit de Hildegard, de adevărata dragoste. Probabil roiul din jurul meu căuta „nemţoaica" şi n-o găsea în încercarea de a ghici ţiganca.

Am intrat câteva clipe în catedrală. Interiorul catedralei era dominat de semiîntuneric. De multe ori am intrat în catedrala din Timişoara şi am simţit multă pace. În acea zi o răceală nedesluşită părea să sfideze căldura luminii de altă dată. Din catedrală păşeam de fiecare dată luminată de energie spre rezolvarea oricăror năzuinţe. În acea zi am intrat în catedrală după ce am rezolvat obiectivele călătoriei, am intrat pentru a aduna linişte în suflet şi a spune un mulţumesc, dar semiîntunericul, răcoarea dintre ziduri total opusă căldurii de afară m-a încurcat şi mai mult.

La finalul zilei am concluzionat că trăiesc într-o lume confuză, o lume ce nu mai deosebeşte lumina de întuneric, o lume ce roieşte, dar nu-şi găseşte scorbura, esenţa vieţii, o lume ce refuză să găsească „nemţoaica", pe „Hildegard" pentru a putea fi fericită, o lume nemulţumită, egoistă, rătăcită în labirintul proprilor probleme, o lume ce nu acceptă să vadă lumina de pe chipul dragostei, pentru că doar dragostea rezolvă orice nelămurire. „Există o forţă extrem de puternică, pentru care, cel puţin până în prezent, ştiinţa nu a găsit o explicaţie formală. Este forţa care include şi guvernează totul, este chiar în spatele oricărui fenomen care are loc în univers şi încă nu a fost identificată de noi. Această forţă universală este iubirea. […] Iubirea este Lumina, care îi luminează pe cei ce o oferă şi o primesc. Iubirea este gravitaţie, deoarece îi face pe unii oameni să se simtă atraşi de alţii. Iubirea e putere, deoarece multiplică tot ce avem mai bun şi oferă umanităţii şansa de a nu pieri în propriul egoism orb. […] Această forţă explică totul şi oferă sens vieţii." (Albert Einstein)

Până ce omul nu este de acord să descopere „nemţoaica", iubirea, nu poate trece dincolo de zid şi rătăceşte confuz prin labirintul vieţii.

„Cel mai mare păcat faţă de oameni nu este ura, ci indiferenţa faţă de ei.“
(George Bernard Shaw)

INDIFERENŢA

Era o noapte magică. Luna plină părea să guverneze tot universul. În jurul cetăţii ei lumina galben-roşiatică stătea de strajă. Noaptea a fost biruită de lumină, dar de această dată nu de lumina solară din zori, ci de astrul nopţii. Am urmărit până după miezul nopţii cum un pictor nevăzut se joacă cu aurul cerului. O sferă uriaşă era aruncată în noapte şi în jurul ei luau fiinţă aureole, pe urmă pete roşii, pete gălbui, pătau haina norilor. Când mâna cea nevăzută a artistului obosea, din ochii norilor părea să cadă câte o lacrimă de citrin.

În jurul orei 14 un strigăt disperat a alungat orice vrajă a întunericului guvernat de lună. O tânără, nu cred că avea optsprezece ani, apărută de undeva, din spatele blocului meu, răcnea implorând un bărbat trecut de treizeci de ani să nu o abandoneze. Tânăra plângea şi striga „Nu mă lăsa aici,“ în timp ce bărbatul o alunga spre casa părintească unde ea nu îndrăznea să se întoarcă. Din discuţia celor doi am descoperit că fata aflată la un pas de o depresie era însărcinată. La un moment dat bărbatul a pus mâna pe scândura unei bănci ce de câteva zile abia se mai ţinea într-un şurub datorită unor „binevoitori“, a smuls-o şi a lovit cu ea picioarele fetei care a căzut ca secerată pe banca aflată în apropiere.

Fericit că a scăpat de tânăra ce-l urmărea ca o umbră în lumina nopţii, bărbatul a aruncat scândura şi a plecat grăbit. Abandonată în faţa unui bloc, pe o bancă a cărui spătar a fost rupt, cu picioarele rănite, o fată plângea disperată. Nimeni nu o auzea, nimeni nu se apropia de ea să-i ridice moralul, să-i explice că viaţa aceasta are multe cărări, unele mai grele, altele pline de lumină, iar pietricica pe care a călcat acum şi i-a zgâriat talpa piciorului nu merită să fie luată ca cea mai mare dramă a destinului. De-a lungul existenţei sunt pietre mult mai mari ce necesită biruinţa şi cu toate acestea viaţa merită trăită, iar un copil este mereu o binecuvântare.

Nu cred că plânsul disperat al fetei, strigătele ei după cel ce o părăsea, să nu fi pătruns în locuinţele celor din zonă.

Suferinţa ei a adus multe umbre pe aureola lunii, pentru că natura, spre deosebire de oameni, i-a simţit zbuciumul şi a început să-şi reverse energia

caldă peste durerea copilei spre a-i videca rănile, domolindu-i cât de cât suspinul.

La un moment dat s-a deschis o fereastră. Se pare că o fiinţă omenească a auzit plânsul fetei şi poate o ajută să-şi găsească liniştea pierdută. Imediat ce fereastra a fost deschisă, o voce groasă de bărbat a răsunat în singurătatea nopţii, o voce ce o mustra pe copilă, alungând-o „Dacă mai deranjezi liniştea publică, o să chem poliţia! Nu poate omul să se odihnească de voi.“

Copila şi-a înăbuşit plânsul, s-a ridicat de pe bancă şi a pornit şchiopătând prin noapte, probabil spre casa părintească, pentru că orice părinte îşi iubeşte şi îşi iartă copilul, probabil pe un drum necunoscut ce-i va aduce mai multe lacrimi şi picioare frânte.

Nimeni nu a avut curajul să o îndemne pe drumul cel bun, spre casa părintească unde „fiul risipitor“ e primit cu braţele deschise. „Indiferenţa nu-i decât laşitate“, spune Lev Tolstoi. Până şi eu, atinsă de teama că agresorul copilei se va întoarce, nu am abandonat cetatea protectoare, zidurile locuinţei mele, pentru a încuraja o fiinţă abandonată, căreia viaţa îi părea în acel moment lipsită de sens, să păşească cu încredere înainte, să aleagă un drum corect şi liniştit şi să uite pe acela care i-a provocat suferinţă şi nu merită dragostea ei pură.

Cât timp indiferenţa paralizează suflete, vom observa în jurul nostru doar oameni blonavi. „Indiferenţa este paralizia sufletului, o moarte prematură.“ (Cehov)

Oamenii prin indiferenţa lor ucid suflete. Unii fac acest lucru din laşitate, alţii din egoism, din prea multă răutate „Indiferenţa este cea mai puternică forţă din univers. Ea face tot ce atinge lipsit de sens. Iubirea şi ura nu au nicio şansă împotriva ei.“ (Joan Vinge)

CUVINTELE

Cuvintele se nasc în suflet, în sufletele celor care au ceva de spus, a celor ce simt trăirile fiecărui lucru, pulsul oricărei vieţi „Aici e casa mea. Dincolo soarele şi / grădină cu stupi. / Voi treceţi pe drum, vă uitaţi printre gratii de poartă / şi aşteptaţi să vobesc. De unde să-ncep?“ spune scriitorul Lucian Blaga în opera litarară „Către cititori“. Fiecare scriitor poate lăsa sufletul să vorbească despre ceea ce-l reprezintă, să dea glas sufletului prin cuvânt, să îi ofere libertatea să plângă şi să râdă prin artă „Dar cuvintele sunt lacrimile celor ce ar fi voit / aşa de mult să plângă şi n-au putut.“ („Către cititori“, Lucian Blaga)

Cu ajutorul cuvintelor poţi să descoperi lumea aşa cum nici nu ai avut curajul să ţi-o imaginezi vreodată. Lucian Blaga în poezia „Către cititori“ făcând apel la credinţa cititorului se adresează acestuia spre a-l face să înţeleagă că prin cuvânt poţi „să vorbeşti cât vrei: / despre soartă şi despre şarpele binelui, / despre arhanghelii cari ară cu plugul / grădinile omului, / despre cerul sub care creştem, despre ură şi cădere, tristeţe şi răstignire / şi înainte de toate despre marea / trecere.“

Iubitorii de cuvânt înţeleg cum să dea glas fiecărui sentiment, fiecărui lucru, fiecărui eveniment. De acest adevăr se va convinge fiecare iubitor de lectură ce îşi va face timp să studieze opera pictorilor de litere şi sunete, sculptorilor de cuvinte, ce îşi va face timp să pătrundă în universul altui suflet.

Fiecare artist este unic. Universul sufletului de artist este asemeni unei flori. Ascunde atâta nectar şi polen, atâta parfum şi culoare şi îl invită pe cititor să-l cunoască, să guste nectarul eternităţii prin cuvânt.

Oricare om poate să fie un artist desăvârşit, trebuie doar să pătrundă în sufletul său, să-i asculte glasul şi să scrie despre frământările lui de-o viaţă, să nu obosească niciodată în a aduna nectarul sufletesc şi a-l prelucra pentru a fructifica mierea din cuvinte. Doar prin multă muncă şi cunoaştere de sine va crea o operă literară valoroasă ce va birui timpul „Trebuie să moi pana în inima mea, / Să scriu despre toamna din gândurile mele.“ (G. Lesnea, „Nu ştiu“)

Adesea gândurile sunt bătute de vânt ca frunzele toamna. Deşi aurii rătăcesc fără ţintă până când vei reuşi să le prinzi de aripi şi să le înţelegi zborul. Atunci auriul lor va depăna istorii şi sufletul va prinde glas înşirând „Cuvinte de foc pe zăpada hârtiei.“ (G. Lesnea) Sufletul va cânta atunci despre tot ceea ce-l înconjoară, despre oameni, despre viaţă şi moarte, despre cer şi pământ, despre apă şi foc.

Scriitorii vor gusta eternitatea prin cuvinte, prin acele bobiţe de ambrozie şi nectar ce se nasc în sufletele celor ce au ceva de spus, în fiinţa celor ce doresc să împărtăşească şi altora din tainele vieţii lor. „Trebuie ceva adânc şi puternic să spun / Înainte de a intra în cripta veciei [...] Să-mi ridic sufletul de lângă pământ / Să-l fac să-nvie-n poeme.“

HAIDEŢI SĂ NE JUCĂM ... !

„Am legat copacii la ochi, / Cu-o basma verde / Şi le-am spus să mă găsească. / Şi copacii m-au găsit imediat / Cu un hohot de frunze.“ (Marin Sorescu, „Am legat ...“) Cândva am legat şi eu ochii primăverii să observ dacă mai reuşeşte să zămislească muguri, dar primăvara nu a dat greş. Cu ochii închişi primăvara şi-a întins braţele peste natură şi a alungat iarna ce lega pământul spre nerodire. Când am văzut miracolul am încercat şi eu să mă joc de-a primăvara. Eram în clasa a V-a când m-am jucat de-a primăvara şi am presărat pe versuri muguri de cuvinte. Au trecut ani şi ani, dar jocul de-a primăvara din copilărie mi-a pătruns în fiecare colţ al sufletului, devenise viaţa mea. Credeam că o să scap şi eu asemeni scriitorului Marin Sorescu, dacă o să leg la ochi „toate lucrurile / şi toate sentimentele.“, însă m-am înşelat, aşa cum păsările l-au găsit pe scriitor „cu un cântec“, iar soarele l-a observat „După timpul acela“ şi primăvara cuvintelor mă zăreşte rătăcită printre umbre, printre frunze şi printre flori. Nu poţi fugi de tine însuţi. Când începi să te cunoşti, totul îşi pare o joacă. Chiar eşti atras de joc. Eu m-am jucat de-a primăvara în copilărie şi sufletul meu s-a îmbolnăvit de durerea mugurilor. Oricât aş încerca să scap de vraja primăverii, mugurii mei strigă după mine, sunt vii, trăiesc prin fiinţa mea.

Trebuie să fiţi atenţi ce joc alegeţi în viaţă. Ion Creangă în jocul lui din „Amintiri din copilărie“ a dărmat casa Irinucăi din Broşteni şi i-a omorât o capră. Andronic, omul-şarpe, din opera literară „Şarpele“ a scriitorului Mircea Eliade, prin jocul gajului din pădure, un joc iniţiatic care-l determină să o aleagă pe Dorina şi să o considere pe Liza o intrusă, schimbă firescul lucrurilor şi-i atrage pe eroi într-o practică magică ce are la bază un descântec popular de dragoste.

Se spune că jocul are nişte limite ce nu trebuie să le depăşeşti, depăşirea acestor limite atrage după sine o pedeapsă sau moartea. Eu sunt de părere că odată ce ai început jocul nu te mai poţi opri. E ca *Ciuleandra*, întâi e lin, pe urmă creşte în intensitate. Singurul secret este să ştii a-ţi alege jocul.

Jocul unora este arta. Odată ce au început acest joc nu se mai pot opri, sunt asemenea albinei din poezia lui Tudor Arghezi „Lumină lină“, îşi ascultă

„sarcina chemării“ şi vântul nu reuşeşte să le amorţească elanul, chiar dacă vor oferi în schimbul jocului spremul preţ. Sunt asemenea lui Manole din balada populară „Monastirea Argeşului“ sau drama lui Lucian Blaga „Meşterul Manole“. Dacă în baladă jocul este înlocuit cu verbul „să glumim“, în drama „Meşterul Manole“ tema jocului este evidentă. Mira, ce ia locul Anei, este predispusă spre joc. Acceptă sacrificiul suprem pentru idealul de creaţie „un joc de albă vrajă şi întunecată magie.“ Sunt asemenea emirului din „Noapte de decemvrie“ a lui Al. Macedonski ce alege drumul cel drept în viaţă spre a ajunge la Meka sau prinţului din „Mistreţul cu colţi de argint“ a scriitorului Ştefan Augustin Doinaş.

Orice joc are un preţ. Poţi să câştigi jocul sau poţi să-l pierzi. Trebuie să te analizezi cu atenţie şi să îţi înţelegi sufletul. Nu e bine să alegi un joc doar de dragul jocului asemenea copilului Ion Barbu din poemul „După melci“, pentru că jocul de-o clipă ce a dus la moartea melcului ce a ascultat descântecul de primăvară şi a îngheţat, nu aduce după sine împlinire. E bine să cauţi jocul în frunze, în umbre, în fluturi, în flori, în păsări, în pământ, în aer, în apă, în soare şi lună, iar când l-ai găsit să-l joci atât de bine, încât să nu te învingă nici vântul, nici ploaia, nici focul, nici stânca, ci să te înalţi deasupra lui, pentru că omul după cum mărturiseşte scriitorul Nichita Stănescu în poezia „Laudă omului“ este „o emoţie copleşitoare“ sau „din punct de vedere al aerului, / Oamenii sunt păsări nemaiîntâlnite, / cu aripile crescute înlăuntru, / care bat, plutind, planând, / într-un aer mai curat care e gândul!“

SINGURĂTATEA

Am ieşit într-o seară pe geam şi am zărit singurătatea. Oamenii treceau grăbit spre casă. Teii îşi legănau plictisiţi frunzele şi eu priveam din lumea mea o altă lume. Eram atât de singură în mijlocul unei lumi atât de pline de viaţă. Fiecare îşi vedea de problemele lui, iar pe mine mă ofilea singurătatea. E greu, când înconjurat de atâta viaţă, să te afli singur. Am privit cu coada ochiului spre cuvinte şi ele mi-au făcut semn să pătrund în lumea lor. Ele s-au dovedit un bun tovarăş, indiferent de situaţie. Am coborât în interiorul fiinţei mele şi-am început să scriu, dar de această dată despre singurătate.

O să privesc pentru început, preţ de o clipă, singurătatea ca pe o posibilitate de a-ţi înţelege sufletul „*Singurătatea este o operă de convertire la tine însuţi*." (Emil Cioran)

Pentru a-ţi înţelege fiinţa trebuie să te înarmezi cu foarte multă răbdare, să priveşti obiectiv spre abilităţile tale, să ai încredere în tine. Doar aşa vei reuşi să parcurgi drumul vieţii tale şi să-ţi vezi visul încununat de razele desăvârşirii. Până să reuşeşti a-ţi înţelege fiecare particulă a fiinţei e necesar să te detaşezi de tot ceea ce este în jurul tău, să te detaşezi nu izolându-te de oameni, ci de tot ceea ce este stereotip, mai exact să ştii a te folosi de singurătate. „Foloseşte singurătatea, dar nu fi folosit de ea." (Paulo Coelho)

Atunci când te izolezi de tot ceea ce este banal vei înţelege glasul eului tău interior şi fiecare element ce alcătuieşte cercul existenţei tale va prinde glas. Rădăcinile te vor îndruma spre statornicie, oricare ar fi intemperiile. Crengile, mugurii şi frunzele vor plânge o vreme, dar când florile vor prinde rod lumina le va bucura chipul. Tăcerea stâncii îţi va grăi despre încrederea în tine, iar unda izvorului îţi va călăuzii paşii spre „*Pomul Vieţii*". „Începi să ştii ce e singurătatea atunci când auzi tăcerea lucrurilor." spune filosoful Emil Cioran.

Dacă citim cu atenţie poezia „Singurătate" a scriitorului George Topârceanu descoperim prin tăcerea naturii sufletul omului ce aşteaptă să vadă primăvara. „Prin luminişul crângului tăcut, / De-atâta vreme nimeni n-a trecut." Am putea asocia luminişul unei fiinţe tăcute, unui suflet ce aşteaptă să fie modelat, ce aşteaptă un îndemn spre muguri, spre hărnicie şi roade bogate. Iarna i-a amorţit simţurile şi aşteaptă să fie redescoperit. „Copacii goi, în lunga nemişcare. / Pe umbra lor ce stă-nălţată în picioare. / Arar ajunge până-aici / O pasăre cu aripile mici. / Şi glasul ei răsună în linişte prea tare." Pasărea ar putea să fie simbolul înălţării, al creaţiei ce înţelege şi biruie singurătatea, ideile ce se nasc în suflet şi prind glas. Umbra e doar o filă pe care copacii, nişte cuvinte ce aşteaptă cântecul păsării, îşi imprimă chipul. Cea care înţelege singurătatea luminişului, a crengilor fără de muguri este primăvara „Dar Primăvara, care ştie tot, / Va risipi prin iarba dimprejur / Scântei de-azur/ […] / Vor creşte ciucuri albi de mărgărit." Primăvara e cea care dă glas mugurilor, e fiinţa descoperită după o iarnă lungă.

Mihai Eminescu în poezia „Singurătate" se izolează în cameră, o cameră ce

ar putea reprezenta universul interior al scriitorului şi afirmă că omul de geniu pentru a arde are nevoie de singurătate „Ah! De câte ori voit-am / Ca să spânzur lira-n cui / Şi un capăt poeziei / Şi pustiului să pui."

George Bacovia, poet simbolist, în lirica sa abordează sentimentul singurătăţii. În „Plumb" stă „singur în cavou", în propria carapace, în timp ce toate care păreau cândva vii, înflorite, i-au întors spatele „Dormea întors amorul meu de plumb, / Pe flori de plumb şi-am început să-l strig." Florile verii au devenit de plumb şi tot ceea ce-i anima sufletul cu surâsul dragostei într-o lume a deşertăciunii s-a năruit. Poetul, deşi stă lângă acea imagine a trecutului, îşi descoperă focul lăuntric „Stam singur lângă mort ... şi era frig ..." Frigul, teama de tot ce s-a pierdut, de moarte, dă glas singurătăţii. „Singurătatea ... / Ochiul tău / Priveşte îngheţat / În ochiul gândului / Neîmpărtăşit." (George Bacovia, *Singurătate, nu te-am voit*) George Bacovia se simte prizonierul singurătăţii, într-o oarecare măsură şi aş putea afirma că împărtăşeşte aceeaşi convingere a scriitorului Mihai Eminescu ce afirmă că soarta celor care au ceva de spus e sinonimă cu singurătatea.

Şi scriitoarea Gina Zaharia a observat că cel mai bine te descoperi pe tine în singurătate. Ea a fugit de singurătate, dar s-a identificat prin aceasta „Am fugit de singurătate / apoi am bătut / în propriul meu suflet / ca-ntr-o uşă închisă."

Any Drăgoiu în „Bolnavă de singurătate" ucide floarea de altă dată ce i-a adus durere „Rup florile / şi le calc în picioare."

Scriitorul Vasile Voiculescu asociază singurătatea nopţii. Personificată „Singurătatea se scoală-ngândurată / şi umblă, visătoare, pe streşini de-nălţime. / [...] / Dă drumul unei pietre şi-ascultă, -ncremenită / Cum bubuie-n adâncuri pân nu se mai aude," în timp ce Bucegii dorm „adânc" Noaptea, singurătatea, tăcerea, pe urmă căderea pietrei în adâncuri te duc toate cu gândul la moarte.

Moartea aduce după sine frica, nesiguranţa şi astfel am putea privi singurătatea nu doar ca pe o descoperire a sinelui, ci ca pe un curaj sau ca pe o teamă de nefiinţă. „Mi-e groază de singurătate, păstraţi-mi, vă rog, un loc în groapa comună." spune Vasile Ghica, iar Charles Caleb Colton afirmă că „Să îndrăzneşti să trăieşti singur este un curaj foarte rar, mulţi ar prefera să-şi întâlnească cei mai răi duşmani pe câmpul de luptă decât propriile inimi într-o cameră izolată."

Dacă e vorba de curajul de a trăi singur, omul din popor, ţăranul, a dat dovadă de mult curaj atunci când soarta s-a dovedit nemiloasă. Scriitorul Ion Agârbiceanu care a prezentat realist viaţa oamenilor de la ţară cu toate neajunsurile ei a surprins şi tăria unor oameni de a trece peste toate amărăciunile sorţii. Fefeleaga, din povestirea cu acelaşi nume, după moartea soţului ei, înţelege că nu oamenii ce au fost prezenţi la înmormântare o vor ajuta, ci calul Bator, aşa că, Fefeleaga, Maria Dinului, singură, punându-şi nădejdea în voinţa ei, puterea ei de muncă şi „calul acela mare, alb"[1] păşeşte înainte şi îşi creşte copiii, cinci la număr, care erau bolnăvicioşi, iar când

împlineau vârsta de cincisprezece ani mureau. Odată cu moartea ultimului copil, Păuniţa, Fefeleaga îl pierde şi pe Bator, îl vinde ca să cumpere cele necesare înmormântării, rămânând să-şi petreacă ultimii ani din viaţă în singurătate şi durere. „În ochii bătrânei se iviră a treia oară lacrimi, şi, ca într-o fulgerare, întâlese păcatul ce-l face, despărţindu-se de calul ce-a ajutat-o o viaţă întreagă. Dar zadarnic! Dânsa nu mai avea ce face cu Bator. De câte ori l-ar fi văzut şi-ar fi adus aminte de lungul şir de morţi da, de morţi, căci vede ea că pentru ei a lucrat - şi n-ar fi putut răbda. Simţea că prietenia aceea aproape neomenească, ce a avut-o faţă de cal, a fost numai pentru ajutorul ce i l-a dat el pentru copiii săi. Că ea, în calul acela mare, alb, ciolănos şi-a iubit copilaşii. Şi totuşi, iată, chiar acum, cel din urmă ajutor tot de la Bator vine. Să nu fi fost el, Păuniţa n-ar avea nici sicriu vopsit, nici cunună ca de mireasă, nici giulgiuri albe.“[2] Bator, cu toate că a fost o fiinţă necuvântătoare, şi-a ajutat stăpâna până în ultimul moment, asemenea celui mai bun prieten, iar când aceasta a hotărât să se depărteze de el să aducă şi mai apăsat singurătatea peste acea prietenie de o viaţă, „calul nechează întâia oară, după o tăcere de o grămadă de ani.“[3]

În „Luminiţa“ scriitorul Ion Agârbiceanu surprinde sărăcia cruntă a oamenilor de la ţară. Baba Mâia avea în casă „o luminiţă de ceară“[4] pe care o păstra pentru momentul în care „va fi să moară“[5], „să aibă şi ea ce ţine în mână, ca să-şi vadă calea luminoasă.“[6], să respecte obiceiurile şi tradiţiile Momentul morţii a găsit-o singură pe baba Mâia, fără fata sa Salvina, dar mai mult decât atât, nu a avut parte nici de căldura lumânării ce i-ar fi alinat singurătatea morţii „Deodată, însă, baba Mâia schimbă ochii şi-i umplu de spaimă. Simţea cum vine ceva, rece şi greu, ca o povară strivitoare. Întinse mâna, dar n-ajunse luminiţa de ceară. Se oţărî cât putu, dar luminiţa căzu pe podele. Junghiul ce-l simţise o prinse, o-ncârligă, dar bătrâna se zvârcolea mereu, s-ajungă luminiţa de ceară. Aşa, frământându-se, căzu pe podele şi muri, cu mâna întinsă după luminiţă.“[7] Moartea a venit peste bătrână ca un junghi şi nu a avut parte de singura mângâiere, luminiţa de ceară ce a păstrat-o cu atâta sfinţenie pentru clipa fatală.

Jandarmul din nuvela cu acelaşi nume a scriitorului Ion Agârbiceanu a fost mereu un singuratic, nu-i plăcea să socializeze cu cei din jur. A avut parte şi el de o frântură din ceea ce am putea numi dragoste, momentele în care a avut-o alături pe Veronica. Neîncrederea în persoana draga, dar aici aş putea spune în propria-i fiinţă, pentru că doar când nu ai încredre în tine, nu poţi avea încredere în cei ce-ţi sunt alături, pe urmă războiul, i-au provocat nebunia. Alerga singur prin păduri şi aduna bureţi pentru ca Veronica să nu-l otrăvească şi să împărtăşească aceeaşi soartă ca soţul femeii ce a murit înveninat, o supoziţie greşită a lui. Tot în singurătate, în podul grajdului, şi-a găsit sfârşitul.

Din teama de singurătate, îndrăgostiţii de razele vieţii, unii îşi caută prieteni pentru a le fi alături în momentele de cumpănă. Emil Gârleanu în opera literară „Frunza“ surprinde prietenia dintre frunză şi o pasăre, un scatiu cu aripile verzi. Frunza ocrotea pasărea de căldura solară, iar pasărea o răsplătea cu al ei

cântec vesel. În toamnă, când frunza şi-a simţit sfârşitul aproape, şi-a dorit ca prietena să-i fie alături, să o ajute. Aceasta a apărut o clipă spre bucuria frunzei, dar s-a aşezat pe o altă ramură, pe urmă a lovit frunza cu vârful aripii, iar frunza care cu greu se mai ţinea de ramura vieţii, a căzut moartă.

Durerea morţii a fost de un infinit de ori mai mică ca durerea ce i-a pricinuit-o prietena ei de-o vară, ca durerea singurătăţii în care s-a găsit în ultima clipă. Cea pe care a ocrotit-o punând atâta suflet, la final, când frunza nu i-a mai fost de folos, i-a întors spatele.

O situaţie asemănătoare întâlnim şi în opera literară „Privighetoarea" a scriitorului Ioan Al. Brătescu Voineşti. Privighetoarea l-a mângâiat pe Iorgu cu melodiile ei. Acesta, neglijent, a uitat o râmă în cârligul undiţei, iar cântăreaţa a sfârşit tragic, cârligul s-a înfipt în gâtul ce scotea sunete fermecate. S-a chinuit singură în clipa morţii să scape de fierul ce-i pricinuia durere şi nimeni din cei ce ar fi trebuit să-i fie recunoscători pentru concertele de odinioară nu i-a fost alături.

Pentru unii singurătatea înseamnă libertate, o evadare din tumultul cotidian, o linişte interioară, meditare, răspuns la nevoile personale „Singurătatea, chiar izolarea de lume, uneori îţi dă sentimentul de libertate, de siguranţă, de linişte" (Victor Duţă) „Cel care trăieşte în pustie îşi poate face propriile legi." (Publius Syrus)

În cartea *Facere* Dumnezeu i-a creat bărbatului, lui Adam, pe Eva, pentru a nu fi singur.

Aş mai putea spune că singurătatea înseamnă egoism, dacă în dorinţa de a-ţi împlini unele nevoi personale te izolezi de cei care ţi-au fost mereu alături, indiferent cât de greu ar fi fost momentul vieţii tale.

Multe se pot spune despre singurătate, despre acea izolare a fiinţei, acea detaşare de tot ceea ce te înconjoară. Important este ca singurătatea să nu aducă cu sine amărăciune, ci fiecare s-o folosească în a-şi descoperi adevărata cale a sufletului.

Note:

[1.] Ion Agârbiceanu, *Jandarmul nuvele şi povestiri*, Editura ALLFA, Bucureşti, 2001, pag. 280.
[2.] Idem, *Ibidem*, pag. 284.
[3.] Idem, *op. cit.*, pag. 284.
[4.] Idem, *op. cit.*, pag. 287.
[5.] Idem, *op. cit.*, pag. 287.
[6.] Idem, *op. cit.*, pag. 287.
[7.] Idem, *op. cit.*, pag. 292.

LUMINA DIN GRĂDINA CU MERI

Ieri am făcut o excursie într-un loc încărcat cu amintiri.

Era o zi senină de vară. Razele soarelui alergau pe câmpul cu flori de mac din spatele grădinii cu meri, pe urmă rătăceau printre frunze şi ramuri încercând să pătrundă dincolo de nodul umbrei şi să coboare spre rădăcinile teilor ce străjuiau câmpia, dar arborii erau puternici. Era un adevărat spectacol jocul luminii în natură. În timp ce lumina încerca să cucerească orice unghi pitit în întuneric, eu mi-am întors privirile spre merii ce îşi etalau fructele verzi aşteptând soarele să le îmbujoreze feţele şi mi-am amintit de Radian.

În vara anului trecut, pe data de trei iulie, un copil de zece ani a pătruns în grădina cu mere şi a început să adune fructele crude din copaci. Poate ar fi reuşit să le adune pe toate până seara, dacă nu m-aş fi aflat în apropiere, poate s-ar fi oprit la un moment dat concluzionând că a adunat suficient pentru a-şi finaliza misiunea, nu pot să ştiu.

În ziua aceea am păşit încet spre copil. Nu m-a simţit. Era prea ocupat cu strânsul roadelor.

Când am ajuns lângă el l-am atins uşor pe umăr. Copilul a tresărit, s-a uitat la mine speriat, pe urmă la merele strânse într-un coşuleţ. A ezitat un moment, ca mai apoi să ridice de la sol coşul aproape plin cu mere şi să fugă. Creanga ascuţită a unui măr ce-şi pleca fruntea spre pământ datorită poverii roadelor ca un bătrân gârbovit de ani şi trudă, a agăţat tricoul băiatului şi i-a curmat drumul. Până să se elibereze din închisoarea de lemn a copacului, eu l-am prins de mână şi atunci copilul a început să plângă. I-am explicat că nu trebuie să se teamă de mine şi m-a privit cu uimire încetând să mai verse lacrimi. Mai apoi l-am slobozit din strânsoarea mâinii şi copilul nu a mai fugit. Spre surprindrea mea, băiatul a prins curaj şi m-a rugat să-l las să mai adune câteva mere. I-am explicat că merele nu sunt încă coapte pentru a fi adunate, dar copilul a motivat că nu mai are timp să aştepte până se coc merele.

Mi-a spus că-l cheamă Radin şi adună mere pentru bunicul lui, Iancu, care e grav bolnav. Mi-a relatat şi câteva frânturi din viaţa lui.

Bunica băiatului ştia să prepare oţet de mere cu miere de albine şi mulţi ani acest medicament i-a făcut bine bătrânului.

Radian nu şi-a cunoscut niciodată părinţii. A fost crescut de bunicii din partea tatălui încă din primele zile de viaţă. Mama lui a plecat departe după ce i-a dat naştere, bunicii nu i-au spus unde, iar tatăl lui are o altă familie, într-o altă localitate.

Pentru a-şi ajuta bunicul, Radian a plecat de acasă. A motivat că merge la joacă cu prietenii. A ascuns adevărul pentru prima dată în viaţa lui, în favoarea unui scop nobil.

Bunica a zâmbit că într-un final băiatul acceptă să abandoneze

responabilităţile ce şi le-a asumat şi se întoarce pentru o clipă în lumea plină de zâmbet a copilăriei, dar nu a fost aşa. Radian nu şi-a mai ajutat în acea zi bunicul să coboare din pat, nu i-a mai oferit sprijinul la fiecare pas şovăielnic, pentru că a plecat să caute mere, avea o altă responsabilitate.

Cu o zi înainte, Marius, vecinul lor, care avea stupină, le-a adus miere şi el a auzit-o pe bunica Mara spunând că tare bine i-a făcut oţetul de mere anii trecuţi lui Iancu.

Copilul ştia că banii din casă s-au dus pe tratamentele bunicului, spitalizări repetate, intervenţii chirurgicale. Mai ştia că bunicii lui, Iancu şi Mara, făceau sacrificii ca el să nu observe lipsurile financiare şi să se poată bucura de splendoarea copilăriei. Dacă ei mâncau un cartof fiert, copilul trebuia să se bucure şi de o bucată de brânză.

Ca o datorie pentru cel ce i-a fost ca un tată, copilul a plecat după mere. Ştia din vorbele bunicii că merele îl vor ajuta.

A plecat în zorii zilei, atunci când soarele încerca să-i zâmbească printre genele pe jumătate închise de povara nopţii şi a căutat mere prin grădinile oamenilor. Ştia că nu-i bine să-şi însuşească lucrurile nimănui, dar îşi iubea atât de mult bunicul, încât a uitat să mai respecte acea morală sfântă. Nu ar fi făcut multă pagubă, a precizat printre altele copilul, ar fi luat şi el câteva fructe.

Căutând fructele salvatoare a ajuns în acea zi a lui cuptor pe Scoarţa, în grădina mea.

Locul unde sunt plantaţi merii de familia mea este mirific. Pentru a ajunge la el trebuie să traversezi dealul Brici ce-şi ia numele de la izvorul cu apă rece ce curge mai bine de un secol înviorând vegetaţia zonei. În vârful dealului izlazul îşi deschide uşa primitoare, preţ de câţiva kilometri. După ce treci izlazul şi urci geluţul[1] guvernat de o mulţime de ciperci ce îşi scot pălăria după fiecare ploaie eşti întâmpinat de o câmpie împodobită din loc în loc cu maci şi străjuită de tei şi frăgari[2]. Pe partea dreaptă a câmpiei grădinile oamenilor îţi zâmbesc gătite cu flori de câmp ce nu se sfiesc să-şi ridice coroniţele deasupra firele de fân.

La un moment dat grădinile par să fie întrerupte de un tufiş cu mure. Lângă tufiş se află uşa ce te pofteşte în grădina cu meri. În partea de nord a grădinii curge un pârâu, Scoarţa. Pe malul pârâului străjuiesc doi plopi crescuţi din aceeaşi rădăcină, iar puţin mai sus, înainte ca merii să pună stăpânire pe întregul loc guvernează un nuc bătrân. În anii în care nucul aducea rod bogat, iarna era tare grea. Se pare că nucul respecta credinţa populară a zonei conform căreia, iernile se dovedeau a fi geroase şi cu multe precipitaţii, dacă nucii erau încărcaţi de rod.

În ziua când Radian s-a aflat în grădina cu meri, pârâul Scoarţa părea să se ia la întrecere cu focul ceresc. Cu cât soarele devenea mai fierbinte, cu atât mai mult apa îşi trimitea unda de răcoare peste întreaga natură ce-şi avea sălaşul pe

malul ei, încurajând prin această atitudine băiatul să nu renunţe la dorinţa de a-şi ajuta bunicul.

Am lăsat băiatul să-şi umple coşul cu mere, pe urmă l-am ajutat să-l transporte în oraş. Nu ştiu ce a făcut cu merele, nici nu l-am întrebat când l-am reîntâlnit în toamnă.

Printre bobocii clasei a V-a se afla şi Radian. Eu urmam să-i fiu profesoară. A venit în acel septembrie însoţit de bunica lui, o bătrână îmbrăcată în negru. Cromatica îmbrăcămintei şi umbra de pe chipul ei mi-au dat de înţeles că bătrânul a murit.

Ieri, în grădina cu meri, în timp ce razele soarelui încercau să cucerească rădăcinile alunecând printre crengi şi frunze, mângâind fructe şi păsări, mi-am amintit de afecţiunea lui Radian pentru cel care i-a fost bunic şi tată.

Prin merele încă necoapte copilul şi-a arătat recunoştinţa şi dragostea pentru cel care l-a crescut. Era şi el asemenea luminii ce încerca să cucerească rădăcinile arcuindu-se prin frunze şi ramuri.

Aşa cum lumina reuşeşte după mai multe încercări să prindă de picior câte o rădăcină, să străbată cele mai dese păduri şi să trezească mugurii vieţii spre a gusta vara, tot aşa şi Radian a reuşit să demonstreze prin gestul lui că dragostea nu are niciun stăvilar. Ea curge asemenea luminii şi se revarsă peste toate. Acolo unde unghiul este ascuţit şi peştera stâncii întuneacată lumina insistă şi câştigă într-un final bătălia. Acolo unde spinii sunt ascuţiţi şi drumul nu este lin dragostea picură foc şi găseşte calea cea curată pentru a se bucura de flori şi verdeaţă.

Dacă vei asculta glasul luminii, vei înţelege minunea dragostei. Nu trebuie să te uiţi decât un moment la merii ce îşi scot cu blândeţe fructele la lumină spre a se maturiza ca să-i înţelegi taina sau să fii receptiv la undele apei ce străbat orice loc, oricare ar fi piedicile.

Într-o vară am înţeles şi eu taina luminii din grădina cu meri.

Note:

[1] deal mic
[2] duzi

„Eşti mereu altul.” (Nietzsche)

DUBLUL, DEDUBLARE, UNITATEA SINELUI

Dublul este o temă frecvent întâlnită ce constă în nevoia de a găsi acel ceva care să-ţi întregească fiinţa, nevoia de a te cunoaşte pe tine prin întâlnirea cu celălalt.

Din punct de vedere iudeo-creştin, Dumnezeu, în ziua a şasea a creaţiei, a făcut omul, pe Adam. Ca să nu fie singur, din coasta lui a creat-o pe Eva. Aşadar pentru a fi împlinit e necesar să-ţi găseşti dublul, jumătatea care să-ţi întregească fiinţa, androginul. Androginul, conform mitologiei greceşti, simbolizează cele două jumătăţi care se tot caută, iar când se găsesc nu se mai despart niciodată. Hefaistos, din porunca lui Zeus care era invidios pe fericirea iubirii, a despărţit cu sabia un tot.

Scriitorul Ion Barbu în poezia „Izbăvita ardere“ din volumul „Joc secund“ utilizează diferite simboluri precum cel al hermafroditului ce face referire la mitologia greacă. „Curcanii au mutat pe soare şirul / De gâturi cu, nestinşi, cartofii roşii.“ Hermes, fiul lui Zeus şi al Herei, cel mai slut dintre zei, căsătorit cu Afrodita, zeiţa dragostei, a frumuseţii, reuneşte principiul masculin cu cel feminin şi două moduri de cunoaştere, cea intelectuală şi cea senzorială unite într-o cunoaştere de ordin superior, afectiv-intelectuală, pusă sub semnul soarelui „au mutat pe soare şirul“. Lucrurile materiale îşi pierd orice strălucire în faţa celor spirituale. Comparaţia „La cerul lăcrămat şi sfânt ca mirul“ din poezia „Izbăvita ardere“ arată urcuşul celor materiale, „curcanii / Rotunzi se fac şi joacă pântecoşii,“ spre cele înalte, spirituale. Imaginea cromatică a soarelui din poezie, conturată prin metafora „la curtea galbenă“ prezintă reuşita materialului de a se integra în lumina spiritualului şi toată această reuşită se face sub simbolul nunţii „Nuntesc, la curtea galbenă, curcani.“ Nunta, unul din momentele de trecere din viaţa omului este simbol al cunoaşterii de ordin superior. Prin urmare materialul şi-a găsit împlinirea prin înălţarea spre soare, după cum Hermes, un zeu iscusit, şi-a împlinit partea urâtă prin frumuseţea Afroditei. Prin unirea celor două părţi, găsirea dublului, toate semnele vechi, „Un stapânit pamânt ascultă ani“ sunt înlocuite cu cele noi, „Şuviţa stelei noi întinge-n ape / Pământul s-a lipit de steaua-aproape.“ Utilizarea cuvintelor soare, roşii cu sens figurat plastic în poezia „Izbăvita ardere“ arată detaşarea eului liric de tot ceea ce este material şi lipsit de orice strălucire şi împlinirea prin spiritual.

Nichita Stănescu în poezia Poveste sentimentală, surprinde ideea cuplului primordial „Pe urma ne vedeam din ce în ce mai des. / Eu stăteam la o margine-a orei, / tu - la cealaltă, / ca două toarte de amforă.“ Cele două jumătăţi ce doar împreună pot atinge idealul de iubire, mitul androginului, sunt prezentate prin cuplul eu ea. Aşadar discursul eului liric se desfăşoară în jurul celor doi poli, eu şi ea, în jurul celor doi îndrăgostiţi. Aceştia alcătuiesc cuplul perfect, idealul unei iubiri absolute dincolo de marginile timpului. După cum Eva a fost creeată din coasta lui Adam şi ea îşi lua fiinţă din el în poezie. Acest eu şi ea se completează reciproc, fapt accentuat de comparaţia „ca două toarte de amfore.“ Prin urmare cuplul eu ea este desăvârşit, ideal şi face trimitere la

Cartea Facerii a lui Moise prin cuvânt. „Cuvintele se roteau, se roteau între noi, / înainte şi înapoi.“ „La început era Cuvântul şi Cuvântul era la Dumnezeu şi Dumnezeu era Cuvântul. Acesta era întru început la Dumnezeu. Toate prin El s-au făcut; şi fără de El nimic nu s-a făcut din ce s-a făcut. Întru El era viaţă şi viaţa era lumina oamenilor. Şi lumina luminează în întuneric şi întunericul n-a cuprins-o.“ (Ioan 1, 1-5) Prin cuvânt a luat fiinţă viaţa şi tot prin cuvânt se împleteşte povestea de iubire a cuplului din poezia lui Nichita Stănescu „şi cu cât te iubeam mai mult, cu atât / repetau, într-un vârtej aproape văzut, / structura materiei, de la-nceput“. Adevărata iubire te poartă în paradisul începuturilor existenţei noastre, început când totul a fost perfect.

Şi cuplul Cătălina - Hyperion din poemul „Luceafărul“ a scriitorului Mihai Eminescu l-am putea asocia cu cel adamic, cuplul primordial. Fecioara Maria este noua Evă potrivit religiei creştine, iar fiul ei, Iisus Hristos, noul Adam, omul cel nou, înnoit prin jertfă, dezlegat de păcat. Cătălina e precum Fecioara Maria între sfinţi, aşadar jumătatea perfectă a Luceafărului. Asistăm în poem la idila dintre o muritoare şi un astru nemuritor. Unicitatea Cătălinei este conturată în strofa a doua a poemului eminescian prin numeralul cardinal „unu“ şi asocierea acesteia cu „Fecioara între sfinţi“ sau cu a astrului ce luminează noaptea, guvernând stelele „luna“. Doar cu o astfel de făptură omenească, unică, un geniu, un astru nemuritor precum Luceafărul puteau forma un cuplu ideal. Drumul lui Hyperion spre Demiurg ne aminteşte de Cartea Facerii a lui Moise „Vedea ca-n ziua cea dintâi, / Cum izvorau lumine. Doar prin întoarceare la cele primordiale poţi să creezi ceva unic. Doar parcurgând acest drum Hyperion poate să rămână veşnic lângă aleasa sufletului său. Spre dezamăgirea lui Hyperion, Cătălina nu poate să-şi depăşească condiţa de om muritor, după cum Fecioara Maria şi-a depăşit-o devenind mama lui Iisus Hristos. Deşi unică la începutul poemului Luceafărului, Cătălina, în finalul poemului devine din aleasa omului de geniu, o fiinţă ce nu poate să se detaşeze de banalul cotidian acceptând să formeze un cuplu cu un muritor de rând, renunţând la înălţare spirituală prin Luceafărul ce şi-a coborât privirea asupra ei. Se pare că Luceafărul eminescian, cu toate că îşi caută dublul, jumătatea, ajunge la unitatea sinelui în finalul poemului.

Dragostea dintre o muritoare Psyheea şi fiul zeiţei Afrodita, Eros, îşi găseşte după mai multe încercări împlinirea.

Eros în cultul elen, fiul zeiţei Afrodita, zeiţa dragostei, căsătorit cu Psyheea al cărui nume înseamnă suflet în limba greacă, simbolizează dragostea desăvârşită formată din eros şi agapé. Eros, iubirea pasiune nu e desăvârşită decât prin unirea cu agapé, doar împreună alcătuiesc adevărata dragoste, cea care te face fericit şi de aceea nu întâmplător în mitologie Eros e căsătorit cu Psyche. Eros fără agapé, devine o iubire egoistă. Mitul lui Eros şi Psyheea poate simboliza androginul.

În nuvela „Sărmanul Dionis“ a scriitorului Mihai Eminescu întâlnim tema dublului prin Dionis, un tânăr singuratic, orfan, sărac, melancolic ce se visează Dan, din timpul lui Alexandru cel Bun, îndrăgostit de fiica spătarului Tudor Mesteacăn, Maria. Dionis-Dan reuşeşte să-şi înlocuiască fiinţa cu umbra ce o lasă pe pământ, iar el călătoreşte pentru o perioadă scurtă de timp pe lună cu Maria, atinge absolutul până-ntr-un punct, când încearcă să se identifice cu Dumnezeu „oare fără să ştiu nu sunt eu însumi Dumne...“

Filozoful Emil Cioran însetat de a înţelege sensul Absolutului şi finalitatea vieţii acesteia prin moarte încearcă să se contopească cu Divinitatea „să mă îngrop de viu în El“[1] Prin această afirmaţie filozoful înlocuieşte partea cu întregul, fiinţa umană cu Absolutul, cu alte cuvinte foloseşte oximoronul. Încearcă o dedublare a propriului său eu în Divinitate, prin moarte speră să se contopească cu Ea şi să devină unul. Înţelegând că „Eul său nu va fi niciodată depăşit într-o întâlnire fericită şi definitivă cu Tu, Cioran ajunge să dorească, să reclame chiar o disoluţie negativă: De-aş putea să dispar în sânul Său!“[2]

„Tu nu vezi, Dumnezeul meu, că o să murim unul de celălalt, sortiţi prăbuşirii; căci nici tu nici eu n-am ştiut să inventăm un sprijin în afara noastră. Am vrut să contez pe tine şi am căzut; tu ai vrut să contezi pe mine, şi n-ai găsit pe ce să cazi.“[3] Filozoful îl consideră pe Dumnezeu dublul său, celălalt eu al său, dar spre neînţelegerea lui, nici Absolutul nu a perceput încă aşa numita artă a morţii, deoarece cu fiecare fiinţă umană ce se pierde în neant, moare şi o parte din El, din moarte nimeni nu-l poate preamării „Oare, morţilor vei face minuni? Sau cei morţi se vor scula şi Te vor lăuda pe Tine?“[4]

Arta dublului o întâlnim şi la scriitorul Mircea Eliade. Spre deosebire de filozoful Emil Cioran care prin moarte vede doar o comunicare cu divinitatea, Eliade prin motivul dublului face de fapt posibilă comunicarea între o fiinţă care a trăit cândva pe acest pământ, trecând din moarte în Absolut, cu o fiinţă vie. Pentru a demonstra acest lucru o să mă opresc puţin asupra romanului Domnişoara Christina care surprinde povestea de dragoste dintre mortul-strigoi Christina şi Egor.

Domnişoara Christina din romanul cu acelaşi nume este mortul-strigoi ce se îndrăgosteşte de o fiinţă aflată încă în această lume, făcând prin această iubire a ei legătura între viaţă şi moarte, între lumea de aici şi lumea de dincolo. Ea are şi un dublu în această viaţă trecătoare, pe fetiţa Simina, fetiţă ce comunică cu ea, se contopeşte cu aceasta, devenind după credinţa populară un om-strigoi. „Dublul sau tema asemănării multiplică fiinţa, făcând-o potenţial alta. Ea înseamnă un transfer de personalitate, un personaj mimând individualitatea altuia. Indicele narativ al temei dublului îl va forma persoana a III-a. De exemplu în romanul Domnişoara Christina se realizează un continuu transfer de trăsături individuale de la Christina către fetiţa Simina, către doamna Moscu şi Sanda. Simina se instituie chiar ca un agent al Christinei în lumea reală a cărei ordine o tulbură, facilitând apariţia strigoiului. Christina este un prototip care se întrupează în individualităţi succesive, pe care le potenţează Simina, le diminuează doamna Moscu sau le distruge Sanda care moare odată cu uciderea simbolică a strigoiului.“[5]

Romanul Domnişoara Christina trăgându-şi rădăcinile din folclorul românesc are ca punct de plecare dublul malefic (omul-strigoi; mortul-strigoi). „De obicei un om-strigoi din naştere după moarte se transformă într-un mort-strigoi sau cadavru viu, afară de faptul că a fost destrigoizat. În concepţia mitică mortul-strigoi deţine o putere mult mai mare decât a omului-strigoi.“[6]

Nuvela lui Eliade, La ţigănci, îl pune pe Gavrilescu în postura lui Orfeu, tema dublului, ce îşi caută iubita pierdută. Dacă Orfeu îşi caută iubita, pe Euridice, la Hades, în Infern, Gavrilescu îşi caută iubita, pe Hildegard, La ţigănci, locul dintre viaţă şi moarte.

În nuvela lui M. Eliade, Les trois Grâces, tema dublului este zugrăvită prin opoziţia dintre tinereţe şi bătrâneţe, Euphrosyna Mincu (Frusinel) îşi împarte viaţa între tinereţe şi bătrâneţe, în urma experimentului făcut de medicul Aurelian Tătaru, la fel cum Persefora îşi împărţea viaţa între pământ, simbolul vieţii, pentru a sta cu mama ei şi infern, simbolul morţii, pentru a sta cu soţul ei, Hades.

Prin nuvela Şarpele, M. Eliade arată dualitatea Andronic-Şarpe (ispită), dualitatea Arghira-Dorina, jocul seducţiei surprins în jocul cu gajuri din pădure, mitul androginului, mitul lui Eros şi Psiheea, dar şi motivul insulei erotice (paradisul). Arghira, frumoasa din lapte, mireasa lui Andronic, moare tânără. Andronic depăşeşte barierele timpului sub chipul şarpelui. Şarpele îşi caută mireasa pentru a rupe blestemul despărţirii lor. Dorina este dublul Arghirei ce va împlini idealul de iubire a lui Andronic care a aşteptat-o neobosit mai bine de un veac.

Mântuitorul Iisus Hristos o lasă pe mama lui, Maria, în grija ucenicului Ioan, numindu-l pe acesta fiul ei, cel care rămâne în locul lui, idee preluată şi de Sorin Titel în romanul „Femeie iată fiul tău“ „Trebuie să-i arăt lui domnul ofiţer că mi-e frate bun, chiar dacă nu suntem ieşiţi din aceeaşi mamă; trebuia să fac ceva pentru el, mă înţelegi, măicuţă?”.

Spre deosebire de dublu, dedublarea înseamnă disociere, împărţirea în două a personalităţii.

Scriitorul Marin Sorescu în poezia „Dedublare“ îşi observa eul punând stăpânire pe tot ceea ce a fost cândva, începând cu lucrurile materiale „Noaptea cineva umblă cu hainele mele / şi mi le poartă. / Dimineaţa observ pe pantofi noroi proaspăt, / Cine-o fi semănând la umblet cu mine?“ şi culminând prin acapararea a tot ceea ce este spiritual, etern „De la o vreme a început / Să-mi îmbrace şi gândurile, / Când mă trezesc nu le mai găsesc niciodată / Unde le-am pus. / Sunt uzate, obosite, cu cearcăne / În jurul ochilor. / Se cunoaşte că cineva a gândit cu ele / Toată noaptea.“

Eul liric pentru a-şi transmite gândurile şi sentimentele e nevoit să coboare în sufletul lui, să-l înţeleagă şi de aici dedublarea. Omul obişnuit devine în singurătatea fiinţei sale creator. „E moartă odaia, şi mort e poetul / / - Arhanghel de aur, cu tine ce-aduci? / Şi flacăra spune: Aduc inspirarea ...“ („Noapte de decemvrie“, Al. Macedonski)

Scriitorul pune suflet în opera sa şi devine prin ea altul, fie că e personaj, narator sau poet.

De la dublu, dedublare se ajunge la unitatea fiinţei şi un bun exemplu este poemul „Luceafărul“ a scriitorului Mihai Eminescu. Hyperion se detaşează de Cătălina, de tot ceea ce este muritor în finalul poemului.

Sfânta Treime, Tatăl, Fiul şi Duhul Sfânt, cu toate că sunt trei persoane distincte, au aceeaşi fiinţă, unitatea fiinţei dumnezeieşti. Scriitorul Ion Barbu în poezia „Grup“ foloseşte termenul „triunghi“. Triunghiul este simbolul fiinţei superiore. Potrivit religiei simbolizează Sfânta Treime. Sintagma utilizată cu sens figurat Ochi în virgin triunghi tăiat spre lume arată încercarea materialului de a atinge perfecţiunea, cunoaşterea de ordin superior. Eul liric reuşeşte să se regăsească, fie în temniţa pământului, a celor trecătoare, fie printr-un grup de linii „E temniţa în ars, nedemn pământ/ […] / Să nege, dreaptă, linia ce frângi:“ ori prin ovaluri figurate plastic „Ovaluri stau, de var,

ca o greşală.“ Tot ceea ce este material este grupat în diferite forme pentru a se fânge în spiritual după cum menţionează interogaţia retorică din finalul poeziei „Găsi-vor gest închis, să le rezume, / Să nege, dreaptă, linia ce frângi: / Ochi în virgin triunghi tăiat spre lume?“

Doar prin unitate spirituală poţi gusta Absolutul. Dublul, dedublarea este doar o formă de înălţare spre unitate şi în cele din urmă spre Desăvârşire.

Note:

[1.] Cioran, Emil, Lacrimi şi sfinţi, ed. Humanitas, Bucureşti, 2008, pag. 71
[2.] Modreanu, Simona, Cioran, Junimea, 2005, pag. 89
[3.] Idem, Ibidem, pg. 89
[4.] Sfânta Scriptură, ed. Institutului Biblic şi de Misiune al B.O.R., Bucureşti, 1994
[5.] Florina Rogalski, Evoluţia fantasticului, Aspecte ale genului în proza lui Mircea Eliade, pag. 113
[6.] Romolus Vulcănescu, Mitologie românească, Editura Academiei Republicii Socialiste România, Bucureşti, 1987, pag. 302

Bibliografie:

1. Biberii, Ion, Eros, Albastros, Bucureşti, 1974.
2. Cioran, Emil, Lacrimi şi sfinţi, Editura Humanitas, Bucureşti, 2008.
3. Modreanu, Simona, Cioran, Junimea, 2005, pag. 89
4. Eliade, Mircea, La ţigănci, ed. Tana, Bucureşti, 2006.
5. Eliade, Mircea, Domnişoara Christina ● Şarpele, ed. Cartex 2000, Bucureşti, 2006.
6. Eliade, Mircea, În curte la Dionis, ed. Tana, Bucureşti, 2005.
7. Eminescu, Mihai, Proză, Editura Tana, Bucureşti, 2007.
8. Mitru, Alexandru, Din marile legende ale lumii, Ed. Junimea, Iaşi, 1976.
9. Rogalski, Florina, Evoluţia fantasticului, Aspecte ale genului în proza lui Mircea Eliade, Editura Corint, Bucureşti, 2007.
10. Vulcănescu, Romolus, Mitologie românească, Editura Academiei Republicii Socialiste România, Bucureşti.
11. Sfânta Scriptură, Editura Institutului Biblic şi de Misiune al B.O.R., Bucureşti, 1994.
Dicţionar de simboluri din opera lui Mircea Eliade, Editura Coresi, Bucureşti, 1997.
12. http://www.romanianvoice.com/poezii/poezii/n_decembrie.php
13. http://www.poezie.ro
14. http://www.versuri-si-creatii.ro
15. http://dindragoste.unica.ro/poezii-de-dragoste/nichita-stanescu/poveste-sentimentala.php

Dublul fantastic

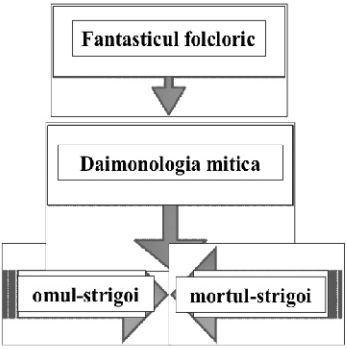

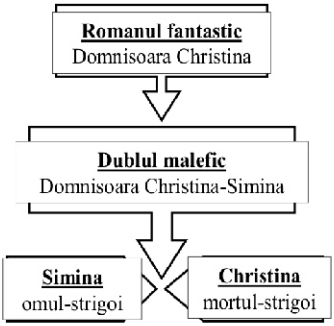

Mitul Persephorei si dubla ipostaza a eroinei Euphrosyna Mincu

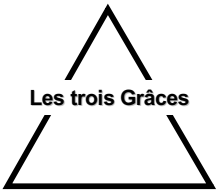

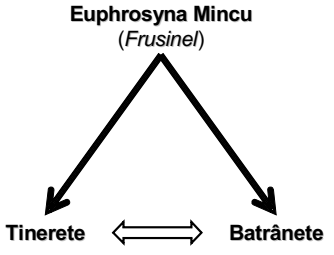

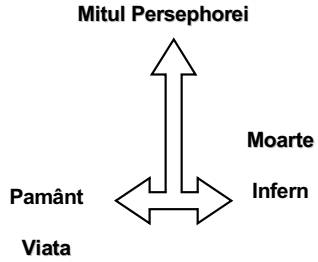

Dublul fantastic si strategii ale seductiei în nuvela Sarpele

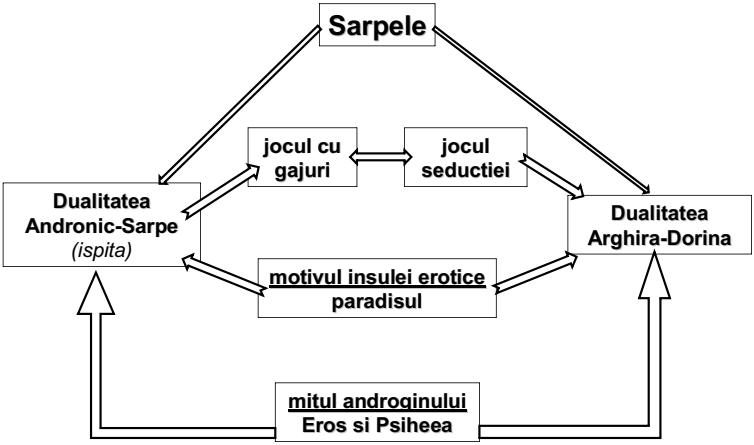

Dubla aventură a eroului, nuvela „*La ţigănci*"

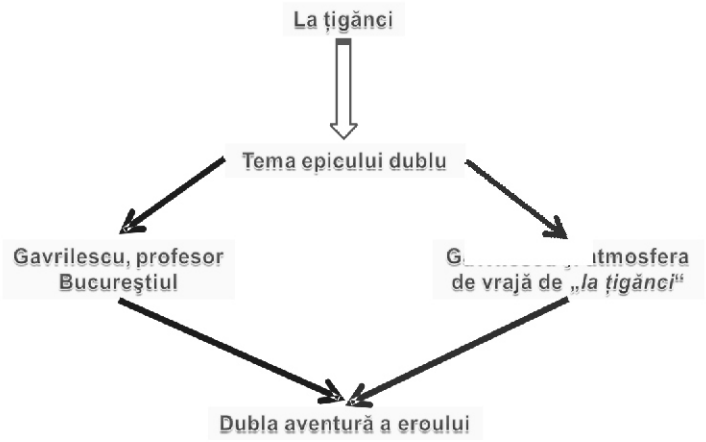

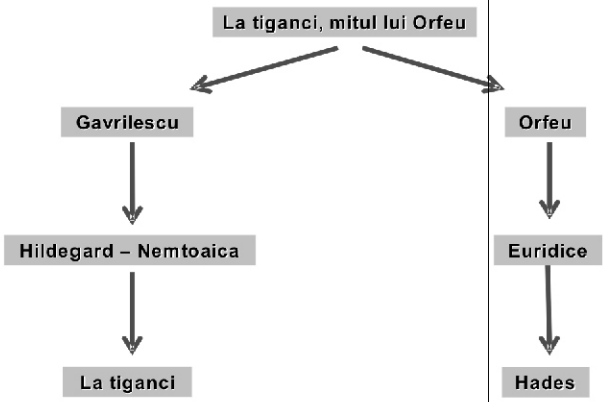

JOCUL ŞI STRATEGII ALE SEDUCŢIEI

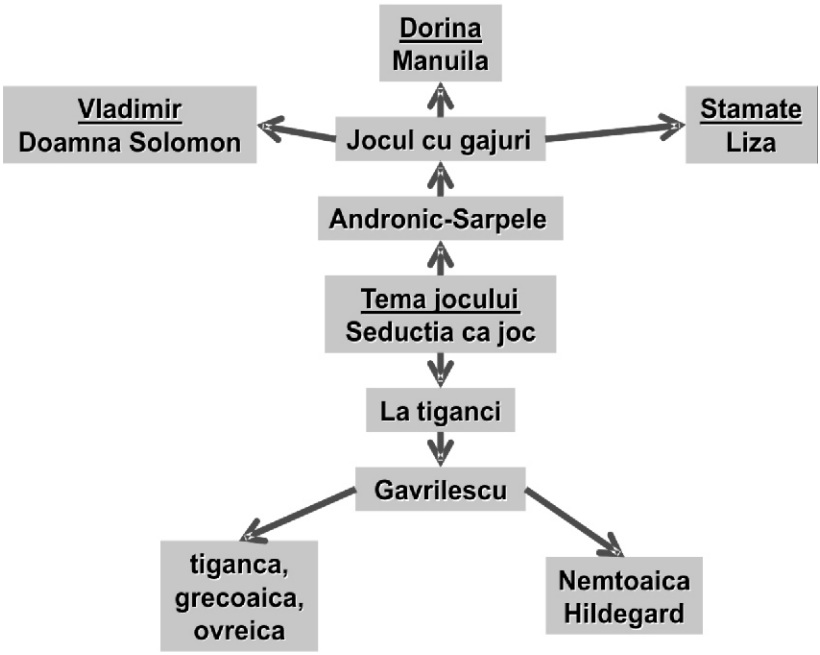

Strategii ale seductiei si mitul androginului

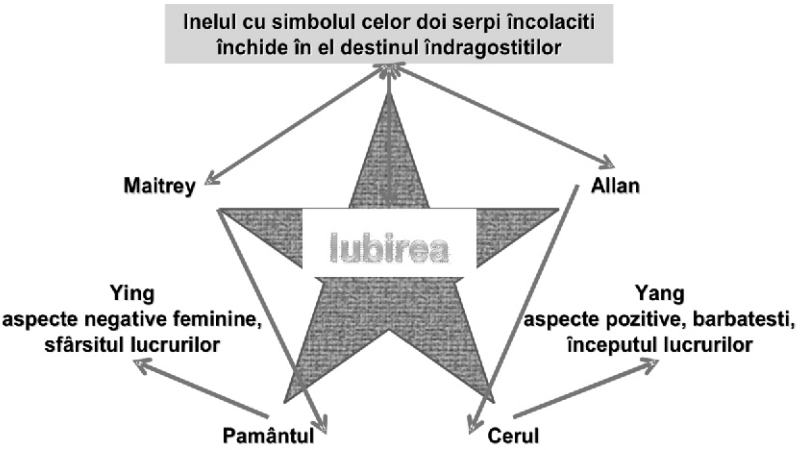

Dualitatea si androginul

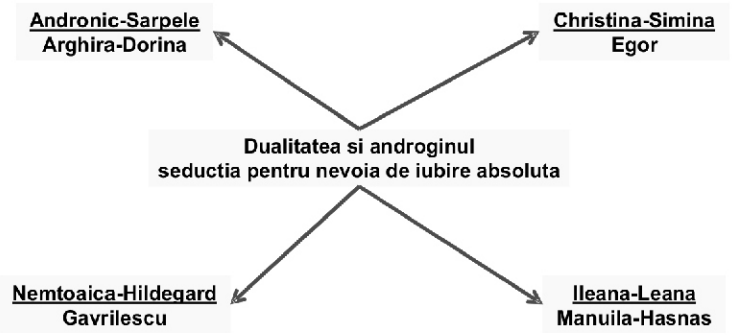

Strategii ale seductiei si mitul androginului

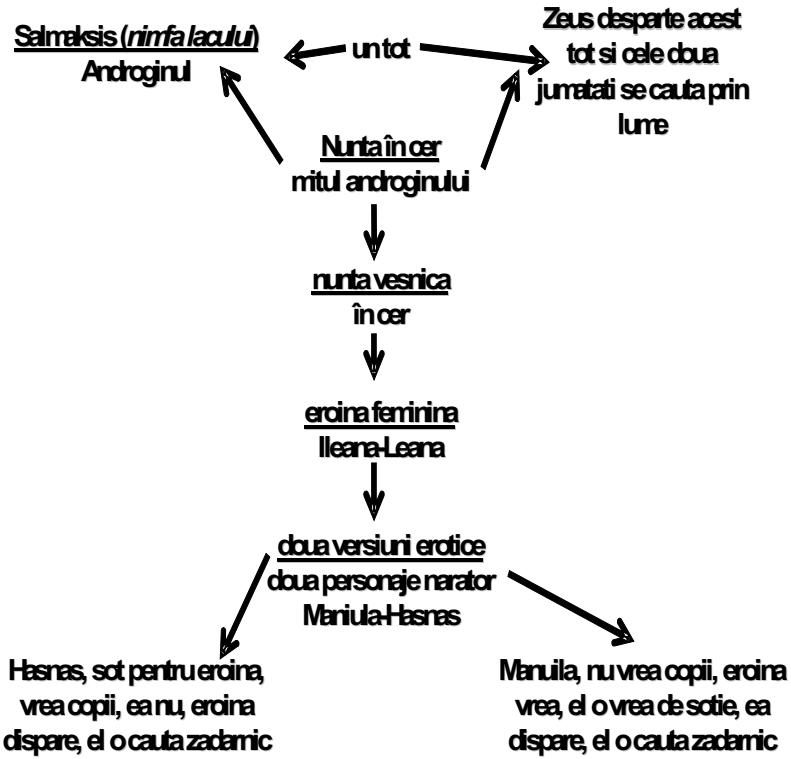
Salmaksis (*nimfa lacului*)
Androginul
un tot
Zeus desparte acest tot si cele doua jumatati se cauta prin lume
Nunta în cer
mitul androginului
nunta vesnica
în cer
eroina feminina
Ileana-Leana
doua versiuni erotice
doua personaje narator
Maniula-Hasnas
Hasnas, sot pentru eroina, vrea copii, ea nu, eroina dispare, el o cauta zadarnic
Manuila, nu vrea copii, eroina vrea, el o vrea de sotie, ea dispare, el o cauta zadarnic

„Nu cred decât în foc. Viaţă. Foc. Fiind eu însămi o flacără, îi înflăcărez pe alţii. Niciodată moarte. Foc şi viaţă.“(Anais Nin)

FOCUL

I

Getuţa Malu privea cum focul mistuia gospodăria. În jurul ei era plin de oameni ce se străduiau să stingă vâlvătaia. La început oamenii au încercat să comunice cu Getuţa, pe urmă, observând tăcerea femeii ce înlemnise undeva la câţiva metri de locuinţa sa, au concluzionat că pierderea agoniselii de-o viaţă a dus-o într-o stare de muţenie şi detaşare de relitate.

Femeia era asemenea unei stânci ce admira din depărtatre profunzimea unei lumi aflate într-o eternă mişcare.

- Getuţo! se străduia baba Fira s-o facă să reacţioneze, Getuţo, o să biruim focul! Au venit şi pompierii.

Getuţa auzea şi vedea totul, dar avea o misiune grea. Trebuia să urmărească şarpele galben cum se strecoară prin ziduri, pe urmă îşi scoate capul pe câte o fereastră, se agaţă de perdele şi se ia cu ele la trântă încolăcindu-le ca într-o îmbrăţişare caldă.

*

Getuţa s-a născut în 20 iulie, de sărbătoarea închinată Sfântului Ilie. I-a povestit bunica, Stana, că s-a născut prematur. Măriţa, mama Getuţei, se afla pe islaz cu vitele când cerul a început să se vaite. Probabil patronul acelei zile, Sfântul Ilie, trecea în grabă cu trăsura încărcată cu tunete şi fulgere spre a deschide ochii norilor şi a binecuvânta pământul cu miracolul apei. Un fulger şi-a înfipt vârful săgeţii în spatele Măriţei. Măriţa a simţit o arsură puternică ce a îngenunchiat-o, pe urmă o durere profundă în pântece. Viorel Secu, medicul localităţii, a observat întregul episod. El trecea cu maşina pe drumul ce înconjura islazul. Avea pământ prin apropiere, o grădină cu pomi fructiferi. A oprit maşina, a alergat pe islaz şi a luat-o pe Măriuţa de acolo. A dus-o rapid la spital. Copilul a scăpat teafăr, dar mama nu a supravieţuit.

*

Mai târziu a înţeles Getuţa că focul e cea mai puternică formă de energie. El mistuie totul, transformă, purifică.

Focul, unul din elementele indispensabile vieţii, a cauzat venirea ei în lume. Şi focul acela cerea apă pentru pământ şi aer proaspăt, dar Măriţa nu a mai văzut faţa ploii şi nici n-a mai simţit răcoarea aerului, căci focul coborât din cer a doborât-o la pământ şi ea nu s-a mai putut ridica.

Ilie Tezviteanul, sărbătorit în ziua venirii Getuţei printre oameni, unul din proorocii Vechiului Testament, îşi acoperea faţa când vorbea cu Dumnezeu pentru a nu muri din cauza luminii izvorâtoare a tot binele.

Dumnezeu e focul viu, energia supremă. Când Getuţa a ajuns la concluzia

că Dumnezeu e focul adevărat a înţeles că acest element este cel mai sacru.

- Şi cum nu ar fi focul cel mai sacru element? şi-a spus într-o zi de duminică Getuţa.

A fost în acea zi la biserică. Acolo a auzit câteva cuvinte ce au pus-o pe gânduri „Lumina lui Hristos ...“ Acasă a luat Sfânta Scriptură din raftul tăcut al bibliotecii micuţe ce a rămas moştenire de la mama ei şi a început să citească. Era în clasa a V-a când a luat Sfânta Carte în mână şi a deschis-o pentru a citi cuvinte înţelepte. A descoperit că Dumnezeu a creat lumea văzută şi nevăzută prin cuvânt şi a priceput că Dumnezeu este lumină, o energie ce creează viaţa, prin urmare şi focul este lumină vie.

În credinţele poporului român, originea focului este de natură dumnezeiască. „La început era Cuvântul şi Cuvântul era la Dumnezeu şi Dumnezeu era Cuvântul. Acesta era întru început la Dumnezeu. Toate prin El s-au făcut; şi fără de El nimic nu s-a făcut din ce s-a făcut. Întru El era viaţă şi viaţa era lumina oamenilor. Şi lumina luminează în întuneric şi întunericul n-a cuprins-o.“ (Ioan 1, 1-5)[1] Cuvântul a fost ziditor a toate câte sunt, cale de lumină spre viaţă. Cuvântul şi lumina, cuvântul şi focul stau la originea vieţii potrivit învăţăturii biblice. Orice cuvânt ascunde în făptura lui alcătuită din litere şi sunete un univers al înţelepciunii. Tot aşa şi focul ascunde mii de simboluri, începând cu lumina. Fără lumină întunericul sau moartea ar acoperi totul. Lumina este înţelepciune, întunericul neştiinţă, lumina este viaţă, întunericul moarte. „Şi a zis Dumnezeu: Să fie lumină! Şi a fost lumină.“ (Facere 1, 3)[2]

Dumnezeu este în credinţa creştină izvorul vieţii, focul cel viu „întru lumina Ta vom vedea lumină.“ (Doxologia mare)[3]

Focul i-a deschis Getuţei calea în această lume, dar a cerut un sacrificiu suprem.

Getuţa Malu a fost crescută de bunicii din partea mamei. Tatăl ei, originar din Bucova, s-a recăsătorit după un an de la moartea Măriţei. Foarte rar revenea la Mal, locul ce-i aducea aminte de cumpăna tinereţii sale, spre a-şi vedea fiica.

*

Mal, un sătuc micuţ, aşezat la confluenţa râurilor Bistra şi Bistra Mărului, un sat cu oameni harnici şi frumoşi, păstrători ai credinţelor străvechi, datinilor şi obiceiurilor stămoşeşti, şi-a luat numele de la poziţia sa geografică. Fiind situat la marginea a două râuri nu i se putea găsi un nume mai potrivit decât cel pe care-l poartă, Mal.

Satul Mal aparţine administrativ de localitatea Oţelu Roşu.

Ca să ajungi din Oţelu Roşu la Mal nu era necasar să urmăreşti indicatoarele de pe drumul naţional, puteai să urmezi cărarea ştiută din bătrâni, ce tăia islazul. Mai erau două drumuri scurte pe care mălănii le foloseau pentru a veni la oraş. Coborau colnicul ce se intersecta cu strada Progresu din localitatea Oţelu Roşu sau apucau drumul spre Gai, un cartier al oraşului.

Colnicul ce lega Oţelu Roşu de Mal era animat iarna de copiii ce se bucurau

de săniuş. În restul anului era un drum tăcut şi prăfuit, bătut de oamenii ce alergau spre a-şi rezolva problemele. Pietrele ce răsăreau din pământul ce ştia atât de multe aveau fiecare câte o poveste. Înainte ca ele să se lase mângâiate de razele soarelui au fost călcate de mii şi mii de tălpi goale, de opinci. Sub povara apăsării, gingia pământului s-a crăpat din loc în loc şi au apărut ele, pietrele, ca nişte măsele gata să protejeze natura. Fiecare talpă ce le-a apăsat creştetul şi-a lăsat istoria, drumului ca o ştampilă pe faţa tăcutelor roci.

În acest sat a trăit cincizeci şi nouă de ani, Getuţa Malu.

II

Bunicii Getuţei erau oameni simpli. Îşi duceau traiul aşa cum au învăţat de la părinţii şi bătrânii lor. Nici nu a împlinit Getuţa doi ani şi i-a însoţit pe cei doi bătrâni la holdă. Acasă nu avea cu cine să rămână. Foarte rar o mai lăsau în grija Zamfirei, o bătrână singuratică a cărei copii s-au stabilit la oraş.

Într-o zi, pe când Zamfira se juca lângă sălaş, în apropierea pârâului Strâmba, un şarpe mare şi gros se încolăcea deasupra uşii de lemn a locuinţei din grădina cu fân. Copila îi urmărea mişcările. Nu a mai văzut niciodată un şarpe, nici nu ştia ce putea fi acea vietate. A asociat-o puilor de găină de acasă, atâta doar că nu avea puf şi aripi, era doar galben.

Getuţa ar fi dorit să atingă vietatea dar locul unde aceasta se unduia şi se încolăcea cu mişcări line era prea departe de mâna ei. Nu putea ajunge la frumosul pui galben. La un moment dat şi-a chemat bunicii ce erau ocupaţi cu adunatul fânului să le arate puiul. La început bătânii nu au dat atenţie vorbelor fetei, pe urmă, după ce au isprăvit încă o postată, mai mult ca să-i facă pe plac, au venit să vadă puiul, dar puiul era un şarpe mare şi galben. Bunicul Getuţei l-a doborât cu furca şi i-a explicat fetei că muşcătura şarpelui este mortală.

Getuţa a lăcrimat după frumosul pui galben ce a fost omorât şi aruncat. Cu lacrimi în ochi a observat o rază de soare ce încerca să îşi privească chipul pe uşa sălaşului. A urmărit jocul razei ce lăsa urme luminoase pe uşa înnegrită de vreme şi s-a gândit că şarpele cel galben s-a metamorfozat în acea lumină solară. Acum putea să-l atingă, pentru că imaginea razei brăzda întreaga uşă. Locul brăzdat de raza solară era fierbinte.

- Parcă ar arde şarpele, şi-a spus Getuţa. A devenit foc.

Atunci când fata făcea câte o pală pentru ca bunicul s-o dea bătrânei pe claie pentru ca aceasta să-i aranjeze vârful, simţea că face câte copie a şarpelui ce urma să fie urcat în vârful porcoiului cu fân.

Mult timp şi-a amintit Getuţa de şarpele ce a devenit lumină. Când bunica a învăţat-o să coasă, făcea flori după modelul învăţat, dar alegea aţă galbenă şi încolăcea florile ca un şarpe pe pânza albă. Şi-a învăţat şi prietenele să coasă. Seara, în timp ce aşteptau vacile să vină de pe islaz, pe marginea drumului, aşezate pe pietrele încă fierbinţi de la căldura solară din timpul zilei, copilele satului se întreceau în mânuirea acului pe pânza ce aştepta să devină o

frumoasă faţă de masă. Getuţa era cea mai iscusită. Crea modele noi, însă ea nu făcea decât să urmărească în jocul ei pe pânză drumul şarpelui.

Până să ajungă la vârsta învăţăturii, Getuţa se juca cu păpuşile. Avea două păpuşi, Măriţa şi Sora. Le făcea haine frumose din cârpele ce le găsea prin cuină, pe urmă păpuşile ei se îmbolnăveau şi mureau. Ea le făcea sicriu din caserolele ce le primea duminica la biserică după oficerea unui parastas, pline de grâu (colivă). Le aranja în sicriul de plastic şi le îngropa în grădina casei. Mormântul păpuşilor îl înconjura cu pietre după care sădea floricele. Prefera panseluţele galbene. Erau aşa delicate şi frumoase. Le considera fiicele soarelui. Seara, după ce soarele mergea la culcare, Getuţa dezgropa păpuşile, pentru ca a doua zi să o ia de la capăt.

Tot jocul ei cu îngroparea păpuşilor a ţinut până într-o zi când a furat o lalea din curtea vecinului Milu. Milu a lăsat uşa deschisă la perete după ce a intrat cu o căruţă plină de lemne în curte. Fata a obsevat lângă casa vecinului ei, pe răzorul plin cu flori, o lalea mare şi galbenă. Părea o regină ce guverna toate plantele. Când vecinul ei a plecat în casă, copila a alergat spre regina florilor şi a luat-o, pentru ca să o sădească pe mormântul păpuşii Măriţa. Bunica ei a urmărit întreaga scenă. Nu i-a spus nimic, doar s-a dus pe ascuns şi i-a luat păpuşile din locul unde le-a acoperit cu pământ.

Seara, Getuţa nu a mai găsit păpuşile. A săpat după ele şi în locul unde le-a îngropat în alte zile. A continuat săpăturile timp de o săptămână, pe urmă a renunţat. A înţeles că a rămas fără păpuşi. La început a căutat după ele insistent, deoarece ştia că păpuşile nu se dizolvă în pământ de dimineaţa până seara. A crezut a doua zi că nu mai ştie locul unde le-a îngropat. Câteva ploi ce au căzut după trei zile de căutări au făcut-o să creadă că Sora, o păpuşă de pânză umplută cu pămucă s-a deteriorat şi a putrezit. După şapte zile de căutări a renunţat la păpuşile mult îndrăgite considerând că s-au agăţat şi ele de o rază de foc şi au plecat spre înălţimi.

În primăvară, când Getuţa se întorcea de la Grădiniţă, Simonica Lungu, o copilă masivă de care se temeau şi băieţii, pentru că nu se dădea înapoi de la nicio ispravă băieţească, a prins-o şi i-a tăiat o jumătate dintr-o codiţă împletită. Getuţa îşi purta părul împletit în două codiţe.

- Dacă eu nu am ce să împletesc, nicio fată nu are voie să-şi împletească părul spre a-şi arăta frumuseţea podoabei capilare, a spus Simonica în timp ce-i tăia codiţa cu o foarfecă de tuns oile.

Getuţa a privit o clipă codiţa din mâna Simonicăi, pe urmă i-a cerut-o.

- Ce să faci cu ea? a întrebat-o. Probabil vrei să ţi-o lipeşti înapoi. Nu o s-o mai vezi.

Rostind aceste cuvinte, lungana aceea a scos o cutie de chibrituri, a luat un băţ, l-a aprins şi a dat foc codiţei. Codiţa a început să ardă sub privirile neputincioase ale Getuţei.

Un vârtej ivit din senin a luat cu el şuviţa ce ardea şi fata cu lacrimi în ochi a început să alerge după acesta. Vârtejul a dus-o în grădina de la marginea satului

unde bunicii ei semănau porumub an de an. În grădină se aflau grămezi de resturi vegetale ce ardeau. Lângă o astfel de grămadă vârtejul i-a lăsat codiţa furată.

Bucuroasă, Getuţa, a alergat să o recupereze înainte ca flăcările ce ardeau ramuri uscate, tulei şi frunze să o cuprindă, dar când a ajuns lângă codiţă a observat o cutie neagră de lemn ce avea înăuntru două păpuşi, pe Măriţa şi Sora.

Bunica ce se afla în apropiere a observat că fata a zărit conţinutul cutiei şi s-a apropiat.

- De acum eşti mare, nu mai ai voie să te joci cu păpuşile, i-a spus. N-o să le ard, a mai adăugat, când o să ajung în sat o să le dau Ioanei lu' Săracu. Ea nu are jucării şi păpuşile o vor bucura.

Getuţa nu a mai spus nimic. A lăsat-o să facă ce doreşte cu Măriuţa şi Sora. Între timp, codiţa tăiată a fetei a luat foc a doua oară, de acestă dată pentru totdeauna.

*

La şcoală Getuţa era prima din clasă la învăţătură. Îşi amintea că şarpele acela de lumină se afla în urmă cu câţiva ani undeva sus, pe o uşă. Era atât de sus, încât ea nu l-a putut ajunge. Nici colegii ei nu o puteau ajunge în iscusinţă. Îi plăcea să înveţe, să descopere lucruri noi.

În anii de gimnaziu s-a ataşat de părul din fundul grădinii. Primăvara admira frumuseţea florilor ce-i împodobea fruntea. A scris câteva versuri privindu-le chipul, versuri ce nu le-a spus nimănui, le-a păstrat pentru sufletul ei: „De-atâta blândeţe vorbeşte azi florea / Când el, copac falnic, străpunge grav zarea.“ Vara se adăpostea de focul ceresc sub corona-i de frunze. Toamna roadele-i galbene o vrăjeau. Podoabele aurite se pierdeau într-un târziu când mâna bunicii le auduna pentru dulceaţă. În locul lor toamna aducea alte podabe, frunze viu colorate. Iarna părul îşi acoperea ochii cu un strat de zăpadă, dar vibra de energie atunci când Getuţa îi atingea pilea scorţuroasă.

De câte ori Getuţa era tristă sau o frământa fel şi fel de gânduri, se apropia de părul din fundul grădinii, îi atingea tulpina cu mâinile şi comunica cu el energetic. Se simţea mult mai bine după ce copacul îşi revărsa binecuvântările asupra ei.

Mult ajutor a primit Getuţa de la acel copac. Era oaza ei de linişte, până într-o iarnă geroasă. Era în clasa a VIII-a. A venit de la şcoală şi înainte de a-şi rezolva problemele la matematică s-a gândit să meargă până în fundul grădinii şi să comunice cu cel ce o încărca energetic. A ajuns în fundul grădinii, dar prietenul ei nu mai era. În locul lui a rămas un butuc ce abia se mai zărea în zăpadă. A înghenuncheat lângă tot ceea ce a mai rămas din copacul falnic de odinioară şi a început să plângă. Lacrimile ei au atins locul din care altă dată se înălţa un munte de lemn. După un timp Getuţa a observat că lacrimile îi sunt absorbite de ultima fărâmă de viaţă a părului. Atunci a atins cu mâinile ei trunchiul rănit şi a simţit multă durere şi dorinţă de viaţă. S-a gândit că rădăcina

prietenului este încă puternică. Spera ca în primăvară să facă vlăstari. Şi-a pus în gând să-l ajute chiar ea mângâindu-l zilnic, oferindu-i căldură sufletească.

Întoarsă în casă le-a cerut explicaţii bunicilor în legătură cu moartea părului.

- Nu am mai avut lemne pentru foc, i-a răspuns bunicul.

Getuţa a refuzat o noapte să facă focul în camera ei. A doua noapte voinţa i-a cedat şi a făcut focul. Cu mâna ei punea din ceas în ceas câte o bucată de lemn din fiinţa celui care i-a fost prieten atâta vreme. Se simţea vinovată, îşi ardea prietenul pentru ca ei să-i fie bine. Flăcările cuprindeau lemnul şi el gemea a neputinţă.

Un timp Getuţei i-a fost ruşine să se mai apropie de rădăcina părului. Se simţea vinovată. Era părtaşă la suferinţa celui mai bun prieten.

Peste o lună zăpada a fost biruită de soare. Mugurii au apărut pe crengile copacilor. Getuţa a îndrăznit să se apropie de părul doborât în iarnă. A observat că lângă trunchiul secerat se aflau doi vlăstari. Probabil apăruseră când încă arborele se mai afla în viaţă. I-a mângâiat. Spre bucuria ei vlăstarii au făcut muguri. Peste un timp mugurii şi-au descreţit fruntea şi frunzuliţele au deschis ochii. Rădăcina ce încă mai vibra a lăsat vlăstarii să vorbească despre dorul de viaţă.

În luna mai, când Getuţa aştepta cu nerăbdare să primească diploma de absolvent al gimnaziului pentru a da examen la liceu, a fost nevoită să suporte durerea despărţirii definitive de pritenul ei din grădină. Bunicul ei a rugat pe Pup Linu să cureţe locul de rădăcina inutilă. Când fata a descoperit tragedia era prea târziu, nu se mai aflau în viaţă nici rădăcina, nici cei doi vlăstari. Erau bucăţi în şoprul cu lemne pentru foc.

La liceu nu a mai mers. A reuşit printre primii, dar nu a fost lăsată să-şi continue studiile

- Noi suntem bătrâni, i-a spus bunica. Mâine-poimâine o să ne ducem la mama ta. Trebuie să te ştim la casa ta. Şcoala nu are cum să te ajute. Ţi-am găsit un băiat bun. O să vină ginere şi se va îngriji de gospodărie. Noi nu mai avem putere să lucrăm.

La doar cincisprezece ani Getuţa a fost căsătorită cu un băiat mai mare cu zece ani decât ea.

III

De când Onu Lupu a ajuns ginere în casa familiei Malu toate lucrurile mergeau bine. Era un om harnic. Ce-i drept, a fost un copil sărac, dar i-a plăcut munca. Din pruncie a lucrat cot la cot cu tatăl său şi ce a agonisit i-a lăsat Mioarei, sora lui mai mică. El putea să o ia de la început.

Getuţa l-a îndrăgit. Era un om bun. I-ar fi îndeplinit orice dorinţă. După un an de la nuntă a înscris-o la o şcoală profesională, cu toate că bunicii ei nu erau de acord, iar peste doi ani a obţinut diplomă de lăcătuş mecanic şi s-a angajat la

Uzina Metalurgică din Oţelu Roşu.

La douăzeci de ani a fost binecuvântată cu un copil. I-a pus numele Vlad. Nu a trecut niciun an de la naşterea copilului şi amândoi bătrânii au plecat la cele veşnice, la şase săptămâni diferenţă. S-au plâns un timp că-i dor oasele, au început să se deplaseze din ce în ce mai greu şi într-un final au căzut neputincioşi unul după altul.

Când Getuţa a împlini douăzeci şi cinci de ani, de sărbătoarea Sfântului, a auzit că lanul de grâu a lui Ion Gheară a luat foc. Un fulger a lovit partea din spate a holdei şi s-a aprins grâul.

Oamenii din sat au alergat să stingă focul de teamă să nu le facă şi lor pagubă. Onu s-a dus şi el, chiar dacă soţia l-a rugat să nu se ducă, pentru că simţea o mare nenorocire.

Rămasă singură, Getuţa l-a luat pe Vlad lângă ea şi a ieşit în grădină. Soarele dogorea puternic. Era atâta foc şi Onu al ei s-a dus să stingă ce nu poate să fie stins. A stat multe ore în grădină, pierdută. Copilul se juca la umbra unui cireş văratic.

Spre seară a auzit gălăgie pe uliţă. A ieşit să vadă ce se întâmplă. Mai mulţi bărbaţi duceau pe cineva într-o poneavă albă. Grupul acela de bărbaţi a staţionat în faţa casei ei. În poneavă era Onu. Getuţa s-a apropiat de el, l-a scuturat, dar trupul înlemnit al bărbatului nu a reacţionat. Voicu a început să-i explice.

- Eram lângă el. Am încercat să stingem focul. Fiecare punea stăvilar vâlvătăii cu ce putea, cu grebla, cu lopata, cu păturile, crengi verzi, apă. Când Onu a încercat să stingă focul cu apă, jetul a nimerit unul din stâlpii de electricitate. Curentul pare să-l fi retezat de la picioare. A căzut jos. Nu l-am mai putut ajuta cu nimic.

Femeia părea să nu audă. A simţit toată ziua că se va întâmpla ceva rău. Chiar ziua ei i-a fost chemat bărbatul în lumea de dincolo.

La trei ani după moartea lui Onu, Vlad lăsat în grija cumnatei, cât timp ea a fost la serviciu, a căzut în oala în care Mioara a fiert urzici şi lobodă ca să facă lături la porci. S-a opărit rău. A fost internat în spital, dar nu a fost suficient de rezistent să supravieţuiască arsurii şi a murit.

La douăzeci şi şapte de ani, în anul 1973, Getuţa a rămas singură.

*

Când Getuţa a împlinit treizeci şi nouă de ani tatăl ei şi-a amintit că mai are o fată la Mal. De când şi-a întemeiat o altă familie la Bucova a dobândit cinci copii cu cea de-a doua nevastă. Era greu să le oferi toate cele necesare. Gândindu-se cum să facă să le fie mai bine băieţilor lui şi-a îndreptat atenţia şi spre Getuţa.

Cum imaginea Getuţei stăruia a pornit la Mal să-i vorbească.

Acolo fiica lui l-a întâmpinat cu bucurie. El i-a oferit cadou trei cărţi pe care le-a primit la rându-i de la un prieten. Două erau scrise de Alexandru Mitru şi a treia de Romulus Vulcănescu. Ştia că primul lui copil a iubit învăţătura. Pentru

familia lui actuală cărţile acelea nu valorau nimic. Spera ca pentru Getuţa să valoreze. Mai spera să găsească înţelegere la această fată a lui, uitată demult şi să-şi ajute copilul cel mai mic.

- Mulţumesc pentru cărţi. Mi-ai adus o bucurie în viaţă prin acest dar, i-a spus Getuţa tatălui.

- Mă bucur că-ţi place cadoul meu.

- Mereu am preţuit cartea, a răspuns Getuţa răsfoindu-le.

- Nu ai vrea tu să-l trimit pe Ilie, fratele tău cel mai mic să locuiască cu tine? De când s-a însurat nu se înţelege deloc cu socrii. Nici tu nu vei mai fi singură.

- Mie nu mi-e urât singură. Sunt încă tânără şi puternică. Pot munci. Pot să iau şi viaţa de la capăt, dacă doresc. În cazul în care nu are unde să locuiască, poate să vină şi la mine un timp.

- Am crezut că după atâtea greutăţi, dacă ai pe cineva alături o să-ţi fie mai uşor, vei împărţi totul cu el, bucurii, supărări.

- Ai crezut că o să mor curând şi va rămâne avuţia lui Ilie.

- Şi tu eşti copilul meu. Cum aş putea să mă gândesc la aşa ceva?

Getuţa nu i-a mai răspuns nimic. Ţinea strâns cărţile în braţe şi tăcea.

Dezamăgit de încăpăţânarea femeii, tatăl ei a părăsit casa în care a trăit trei ani în tinereţe şi s-a întors la Bucova.

*

Rămasă singură, Getuţa a deschis o carte să citească, pe urmă alta şi alta. A recitit şi unele din cărţile pe care le-a cumpărat în anii în care singurătatea îşi spunea cuvântul. Căuta ceva printre cuvintele cărţilor, căuta acel foc care mistuie, acel foc care i-a mistuit viaţa. Dorea să-l cunoască mai bine. Poate cunoscându-l va reuşi să-i pună mâna în piept şi să-l întrebe ce a avut cu ea, de-a urmărit-o pas cu pas.

A înţeles că potrivit mitologiei focul aparţinea zeilor. Era şi firesc acest lucru. Zeii erau puternici, nemuritori, iar focul era un element sacru. De la zei focul a ajuns la oameni pe diverse căi. Potrivit mitologiei greceşti focul a ajuns la oameni datorită lui Prometeu, fiul titanului Iapet, a cărui părinţi erau zeiţa Gheea, pământul şi zeul Uranus, cerul. Pământul şi cerul erau elementele necesare pentru a putea uni graniţa dintre zei şi oameni. După ce Prometeu creează omul din trupul viu al Gheei, pământul, după chipul şi asemănarea zeilor, provocând supărare lui Zeus ce a hotărât ca omul „să-i stea supus, îndatorat, şi să-l slăvească-ntotdeauna.“[4] cere în repetate rânduri focul pentru aceştia. Zeus însă „îl amâna cu vorba de azi, pe mâine şi poimâine.“[5] Lovindu-se de refuzul zeilor, Prometeu fură focul din fierăria lui Hefaistos, fiul lui Zeus şi al Herei. „În fierărie, pe-un pat moale, Hefaistos sforăia dus... Focul ardea domol pe vatră, cu pâlpâiri albastre, roşii, aruncând umbre viorii pe faţa zeului înnegrită de fum, cenuşă şi scântei, scăldată toată în sudori […] Prometeu […] Avea cu el, în mâna stângă, tulpina unei plante verzi, plantă de soc, pe cât se spune scobită însă înăuntru. Luase tulpina asta verde, ca să ascundă în ea focul şi totuşi să nu se aprindă.“[6] „Dar şiretul Prometeu le fură zeilor focul din cer,

ascunzându-l într-o tulpină de soc."[7]

Alte legende vorbesc de faptul că focul a fost trimis pe pământ de zei pentru a-i pedepsi pe oameni sub formă de fulgere şi tunete. Prin urmare fulgerul acela ce i-a grăbit Getuţei venirea în lume era o manifestare a focului. Semele, fiica regelui din Teba şi mama zeului Dionisos, lăsându-se înşelată de Hera, îi cere lui Zeus să i se arate „în veşmântul şi cu puterea lui cerească." [8]Acesta îi îndeplineşte dorinţa, fiindcă a jurat pe Stix. „Îşi clătină bogata-i chică şi chemă-n jurul său furtuna cu nori, cu tunete cumplite şi fulgere strălucitoare. Îşi pune hainele de aur. Ia-n mână sceptrul greu de rege peste pământ şi peste ceruri, şi se pogoară iar în Teba, chiar în clipita următoare."[9] Semele doar l-a zărit, însă nu a mai avut răgaz să îi spună cât este de fericită că i-a îndeplinit dorinţa, căci „focul, care-l însoţea pe Zeus în fulgerele-i orbitoare, o-ncinge iute pe copilă."[10] Atunci când Zeus a înşelat-o pe Semele s-a metamorfozat într-un fulger şi l-a conceput pe Dionisos, dar la final răzbunarea Herei, soţia lui din Olimp a dus la pierderea Semelei. Imaginea lui cerească a ars-o pe copila înşelată.

Studiind mitologia Getuţa a descoperit o parte din tainele focului şi a înţeles ce valoare sacră are. Existau şi zei ai focului sacru precum Hestia, protectoarea focului în mitologia greacă, Vesta protectoarea focului la romani, Hefaistos, zeul focului meşteşugarilor.

Aceeaşi valoare sacră a descoperit-o şi în scrierile despre Evul Mediu. Focul era cel care purifica prin sacralitatea lui. În *Tristan şi Izolda*, Izolda îşi dovedeşte nevinovăţia prin proba focului.

Locul unde a fost cândva Sodoma şi Gomora a fost purificat prin foc conform *Sfintei Scripturi*.

De multe ori Getuţa privea spre soare şi îşi amintea de focul ce l-a revărsat pe pământ când grâul lui Ion Gheară a luat foc. Atunci şi-a pierdut sprijinul în viaţă. Ion Gheară a răbdat de foame un an, dar ea a rămas a nimănui. „Din comuna primitivă oamenii au acordat soarelui o atenţie deosebită. Cel mai mare astru ceresc le dă lumină, căldură şi fertilizează pământul."[11]

- Poate luna, sora soarelui potrivit legendelor, are o lumină mai blândă, un foc ce nu usucă viaţa, îşi spunea uneori Geuţa, dar renunţa la idee când lumina aceea palidă ce guverna noaptea îi amintea de singurătatea ce-i ofilea sufletul clipă de clipă.

- Dar ziua, se întreba altă dată Getuţa, ziua nu e imaginea luminii, a focului?

- Cu siguranţă, da, venea un alt răspuns din interiorul fiinţei ei.

Atunci lua Sfânta Scripură şi citea „Şi a văzut Dumnezeu că este bună lumina, şi a despărţit Dumnezeu lumina de întuneric. Lumina a numit-o Dumnezeu ziuă, iar întunericul l-a numit noapte."[12] (Faceare 1, 5)

- Ziua este un alt simbol al focului, concluziona Getuţa. Pe urmă studia mai departe, poezie, proză, mediul înconjurător.

- Focul, lumina îşi spunea ea, e începutul a toate. Toate vorbesc despre începutul vieţii ca despre o lumină ce a biruit moartea, întunericul. Lumina şi

întunericul stau la baza tuturor cosmogoniilor lumii. Lumina succede întunericului, un simbol al haosul. „Căci era un întuneric ca o mare fără-o rază,/ […] / Dar deodată-un punct se mişcă... cel întâi şi singur. Iată-l […] De atunci răsare lumea, lună, soare şi stihii...“[13] (*Scrisoarea I*, Mihai Eminescu) Lumina ce biruieşte întunericul, haosul, devenind dătătoare de viaţă prin apariţia lumii odată cu ea este reprezentată în poezia eminesciană de aştri ce guvernează ziua şi noaptea, soarele şi luna. În poemul eminescian, *Luceafărul*, drumul lui Hyperion spre Demiurg este prezentat ca depărtarea de întuneric, de lumea mărginită şi înălţarea spre nemurire „Şi din a haosului văi, Jur împrejur de sine/ Vedea ca-n ziua cea dintâi/ Cum izvorau lumine.”[14]

Sudiind istoria Getuţa a descoperit că focul a luat naştere prin frecarea a două pietre.

- E ca atunci când se ceartă Ion cu Mărie, vecinii mei, până ce se aprind scântei, a rostit zâmbind Getuţa.

Preocupată de taina focului, femeia a ajuns într-un final să-l aşeze deasupra tuturor celorlalte elemente necesare vieţii, pentru că doar el avea capacitatea de a dizolva, de a transforma materia şi de a produce căldură, de a produce lumină. Chiar dacă celelalte materii, elemente necesare vieţii, apa, pământul, aerul, au şi ele puterea de a transforma datele fizice ale lumii reale, doar focul şlefuieşte forma finală.

O viaţă de om a căutat Getuţa Malu să înţeleagă misterul focului.

Când aprindea câte o lumânare pentru cei care i-au luminat cândva viaţa Getuţa privea flacăra ce mistuia ceara minute bune, pe urmă spunea:

- Aşa arde şi viaţa omului.

Îşi mai amintea câteodată şi de baba Mâia din povestea *Luminiţa* a scriitorului Ion Agârbiceanu ce n-a avut parte de lumină când a trecut în lumea celor mulţi. Lumânarea a fost tot timpul mesajul luminii în ritualurile de trecere ale vieţii omeneşti, botezul, nunta şi moartea: „Era în casă o luminiţă, o luminiţă de ceară, pusă împletită pe o cruciuliţă afumată de lemn, pe care nu se mai cunoşteau sfinţii. Dar luminiţa aceea n-o aprindeau. O păstrau pe când avea să moară baba Mâia, să aibă şi ea ce ţine în mână, ca să-şi vadă calea luminoasă, când va pleca pe drumul de veci.“[15] „Deodată însă baba Mâia schimbă ochii şi-i umplu de spaimă. Simţea cum vine ceva, rece şi greu, ca o povară strivitoare. Întinse mâna, dar n-ajunse luminiţa de ceară. Aşa frământându-se, căzu pe podele şi muri, cu mâna întinsă după luminiţă.“[16]

Cei dragi ai Getuţei au avut parte de mult foc când au trecut dincolo, atât mama ei, cât şi soţul, dar şi unicul copil, Vlad.

Poate loviurile primite de la soartă au închis ochii Geuţei şi aceasta nu a înţeles cum să-şi mai deschidă sufletul spre înţelepciunea luminii pentru a putea rodi în această viaţă. „Deschide-te naturii ca mugurul luminii, / Şi sparge închisoarea îngustului tău trup!“[17], nu a mai avut nicio motivaţie să urmeze calea luminii spre a găsi fericirea, acea cale care poartă paşii fiecăruia spre eternitate. Nimic nu are rădăcini fără lumină, până şi veşnicia ar fi o umbră fără

valoare. Lumina este viaţa cea veşnică, iar chipul lumânării ce-i deschide drumul vorbeşte despre ea, potrivit cultului creştin ortodox. „Esenţa lumânării nu este ceara care lasă urme, ci lumina.“ (Antoin de Saint-Exupery)

IV

La cincizeci şi opt de ani Getuţa Malu s-a pensionat. A venit momentul să trăiască liniştită în singurătatea casei sale. Primele luni i-a fost mai greu. Simţea o apăsare cu fiecare zi ce trecea. Nu avea cu cine să schimbe o vorbă. Pe urmă s-a obişnuit.

La un an de când s-a pensionat, de sărbătoarea Sfântului Ilie, Getuţa se străduia să aprindă focul pentru a coace pâinea. Aprindea câte un chibrit, urmărea cu atenţie jocul flăcării, pe urmă se ardea la degete şi aprindea altul. Când şi când îşi amintea zgomotul ce suna a gol în grădina casei de trei nopţi ca o prevestire a unui dezastru, ca un ecou al morţii. Nu s-a dus în grădină să identifice zgomotul. O teamă ce nu şi-o explica o ţinea în casă. Nu a îndrăznit să se uite nici pe geam. Era convinsă că vântul şi-a găsit de joacă cu ceva vechi şi inutil.

După ce a epuizat o cutie de chibrituri femeia şi-a şters fruntea de sudoare şi a luat-o de la capăt cu o altă cutie. De această dată mai util. Fiecare chibrit îl punea pe lemnele încă verzi, iar acestea refuzau să se aprindă.

Când s-a plictisit de nefolositorul chibrit a luat o lumânare şi i-a urmărit flacăra, flacăra aceea ce vesteşte atâta viaţă şi moarte.

Atunci când a dat voie lumânării să sărute lemnele verzi ca acestea să ardă, fitilul s-a stins, ochiul de ceară a rămas fără strălucire.

- Astăzi nimic nu va arde, nici dacă arunc un chibrit în aşternut, a rostit Getuţa obosită de jocul focului.

Rostind aceste cuvinte, femeia a trecut şi la fapte. Aşternutul a început să se lumineze. Flăcările şi fumul au cuprins camera.

Obosită mai mult decât speriată Getuţa a ieşit în stradă. Spre surprinderea ei vecinii au auzit deja glasul focului şi au venit să ajute.

Lipsită de orice voinţă, ca o persoană ajunsă la un capăt de drum, Getuţa Malu a început să privească jocul şarpelui galben ce-i muşca casa.

- A doborât perdelele, acum va birui şi casa, au fost ultimele vorbe ale femeii, dar nimeni nu a mai auzit-o.

Spre seară focul a fost stins, dar din gospodăria Getuţei Malu nu a mai rămas nimic.

Norica s-a apropiat de femeie şi i-a vorbit:

- Nu te întrista, Getuţo! Fiul meu lucrează la un azil de bătrâni. Tu ai pensie bună. Te vor primi şi pe tine. Cred că au fost blesteme pe familia ta sau păcate

ale moşilor. Întâi ţi-ai pierdut mama arsă de fulger, pe urmă bărbatul ucis tot de foc, copilul şi acum casa, agoniseala de-o viaţă şi toate pe data de 20 iulie. A fost un prag greu această zi pentru neamul vostru, un prag ce nu l-aţi putut trece. Acum a ars totul. V-aţi purificat prin foc.

Getuţa a privit-o pe Norica. Ar fi dori să o întrebe ce vină are ea, cum va mai putea trăi printre atâta foc şi morţi, dar cuvintele nu mai doreau să urce din suflet spre limbă. La un moment dat s-a simţit purtată de braţ, urcată într-o maşină şi dusă departe, într-un loc unde să-şi ardă amintirile de-o viaţă alături de alţi năpăstuiţi.

Note:

[1.] *Sfânta Scriptură*, Editura Institutului Biblic şi de Misiune al B.O.R., Bucureşti, 1994, Ioan 1, 1-5.
[2.] Idem, Ibidem, Facere 1, 3.
[3.] *Antologhion,* Editura Arhiepiscopiei Timişoarei, Timişoara, 1999, pag. 51.
[4.] Alexandru Mitru, *Legendele Olimpului, Zeii*, Editura Vox, Bucureşti, 2004, pag. 68.
[5.] Idem, *Ibidem*, pag. 70.
[6.] Idem, *Ibidem*, pag. 71.
[7.] Mircea Eliade, *Istoria credinţelor şi ideilor religioase*, vol. I, Editura Universitas, Chişinău, 1992, pag. 269.
[8.] Alexandru Mitru, *Legendele Olimpului, Zeii*, Editura Vox, Bucureşti, 2004, pag. 209.
[9.] Idem, *Ibidem,* pag. 210.
[10.] Idem, *Ibidem,* pag. 210.
[11.] Romulus Vulcănescu, *Mitologie românească*, Editura
[12.] Academiei Republicii Socialiste România, Bucureşti, 1987, pag. 367.
[13.] Mihai, Eminescu, *Poezii*, Editura Tineretului, Bucureşti, 1965, pag. 81.
[14.] Idem, Ibidem, pag. 117.
[15.] Ion Agârbiceanu*, Jandarmul nuvele şi povestiri*, Ed. Allfa, Bucureşti, 2001, pag. 287, 288.
[16.] Idem, *Ibidem*, pag. 292.
[17.] Ion Pillat, Poezii, Editura Eminescu, Bucureşti, 1983, pag. 280.

PĂIANJENUL

L-am zărit înt-un colţ. Stătea ascuns în umbra dulapului şi ţesea. Firele de mătase curgeau lin. Prima dată şi-a încadrat perimetrul trasând spre fiecare punct ce se intersecta din ochiul sferei sale fire radiale. Cu iscusinţă, neobosit ca întodeauna, păianjenul fixa firele spirale pe scheletul pânzei. Când cetatea a primit forma finală, vietatea a legat un fir de argint care să-i dea de veste când fiinţele ce au înţeles taina aerului greşesc drumul, ameţesc din prea mult dor de infinit şi cad prizoniere în abisul de cleştar. Ca un clopot ce vestea moartea, firul semnalizator ce-şi avea rădăcinile în încrucişarea circulară a ţesăturii, chema meşterul pentru a-şi săruta porumbelul ce şi-a pierdut ramura de măslin. Lipsit de speranţă porumbelul îşi trăgea singur clopotele chemând spre el întunericul potopului. Firul de argint se strângea mai apoi în jurul înaripatei ca o îmbrăţişare menită să sufoce orice urmă de lumină.

Urmărind mişcarea albului ce hipnotiza chiar şi pe cele mai perspicace insecte am observat cum zborul unui bob de rouă a fost întrerupt.

Înaripata a greşit. S-a lăsat amăgită de raza unei sfere ivite în drumul său care i-a înăbuşit cântecul. Fără muzică totul se dizolvă. Viaţa a apărut ca un cântec de albastru. Când albastul îşi uită sunetul, umbra atinge ochii verdelui de primăvară. „Căci muzica este generatoare de Divinitate. O viziune plastică a fiinţei divine ţi se desfăşoară în faţă şi creşte Dumnezeu sub ochii tăi.“[1] „Mă încântă şi mă omoară de bucurie misterul muzical care zace în mine […] Extazul muzical este o revenire la identitate, la originar, la rădăcinile primare ale existenţei.“[2]

Cineva a înţeles teama fiinţei ce s-a pierdut, a celei ce a început să-şi tragă singură clopotul speriată că nu se respectă toate tradiţiile ce ţin de ritualurile de trecere, a fiinţei ce s-a lăsat vrăjită de cântecul sirenei şi a căzut pradă mării „Mi-e frică de muzica secretă a lucrurilor, de tonurile ei subterane, ce răzbat în ceasurile de tristeţe solemnă, ca mărturisiri tainice dintr-o altă lume“[3] şi a venit în grabă spre a-i da cea din urmă împărtăşanie.

Victima s-a speriat de muzica ce a început să curgă din sufletul ei atunci când firele de argint îi înlănţuiau aripile, iar arahnida i-a înţeles ezitarea şi a alergat să-i ofere o firmitură din otrava Fetei Morgana. „Când cânţi la vioară, muzica îţi iese din corp. Înţelegi deci, trebuie ca şi glontele să iasă, şi el, din corp, din corpul tău. Dacă ţi-e frică de propria puşcă, ăla eşti.“[4]

Ameţită de esenţa magică, făptura a uitat să-şi mai arcuiască aripile pentru a culege nectarul aerului şi a respira ambrozia libertăţii, ci s-a lăsat pradă mirajului unei firmituri pe care porumbeii de la oraş o cerşesc pentru un moment de plăcere, uitând astfel de adevărata dulceaţă a paradisului. „Porumbeii ăştia sunt total stupizi. Ca toate celelalte păsări de la oraş de altfel.“ [5] „Pentru că şi-au pierdut total libertatea.“[6] „nu mai ştiu să se hrănească singuri.“[7]

În plasa păianjenului, anesteziată, prada uită gustul libertăţii, nu mai înţelege că doar libertatea este cea care te ajută să creşti, te ajută să-ţi înalţi aripile deasupra tuturor lucrurilor, rămâne atât de marcată de elixirul morţii, încât, dacă ar reuşi să evadeze, ar cădea cu faţa la pământ, contopindu-se cu deşertăciunea. „Personajul meu se vede într-o bună zi pus în libertate, iar libertatea i se pare un fel de expulzare anormală dintr-o lume în care se obişnuise... Expulzat din închisoare, personajul meu devine nesigur, începe să aibă mii de îndoieli, rătăceşte în jurul închisorii etc.“[8] Cu alte cuvinte înaripata s-a obişnuit cu firmiturile din spatele gratilor, cu falsa lumină a unei existenţe pe cale să-şi închidă ochii.

Înaripata care-şi uită semnul „În chip de rune, de veacuri uitate, / poart-o semnătură făpturile toate.“ (*Rune*, Lucian Blaga) cade în lumea de care s-a detaşat cândva, cade în aceeaşi lume materială nesigură şi supusă morţii.

Făpturile cu aripi sunt o detaşare a materialului de spiritual. „Slăvitele păsări subt aripi o poartă / 'n liturgice zboruri prelungi ca viaţa.“ (*Rune*, Lucian Blaga) Ele au înţeles veşnicia din muzica liturghiei, fapt dovedit de inversiunea „liturgice zboruri“.

Orbită de absenţa libertăţii, orbită de durerea rănii provocată de muşcătura păianjenului, rătăcită în propria orbire a sufletului, insecta prinsă în plasa de mătase s-a pierdut în nefiinţă. „Nu vedeţi că rana mea este o oglindă? O rană care se goleşte de sânge nu poate să fie o oglindă.“[9]

Trecătorul, omul simplu, omul ce nu ajunge niciodată să-şi cunoască aripile, să asculte sunetul divin al muzicii, omul ce se opune sângerării, zborului, pentru că nu înţelege oglida rănii în spatele căreia se ascunde Absolutul este cel care trăieşte viaţa ca pe o clipă petrecută în pânza unui păianjen, este cel care refuză să guste binecuvântarea libertăţii, ambrozia ce-ţi deschide uşa spre cele înalte.

Note:

[1] Emil Cioran, *Lacrimi şi sfinţi*, Bucureşti, Editura Humanitas, 2008, p. 76.

[2] Aurel Cioran, *Cioran şi muzica*, Bucureşti, Editura Humanitas, 1996, p. 30-31.

[3] *Emil Cioran, Cartea amăgirilor, Bucureşti, Editura Humanitas, 2008*, p. 62.

[4] Matei Vişniec, *Omul din cerc, antologie de teatru scurt 1977-2010*, Piteşti, Editura Paralele 45, 2011, p. 193.

[5] Http://www.scribd.com/doc/25502487/mansarda-matei-visniec.

[6] Http://www.scribd.com/doc/25502487/mansarda-matei-visniec.

[7] Http://www.scribd.com/doc/25502487/mansarda-matei-visniec.

[8] Matei Vişniec, Domnul K. Eliberat, Editura Cartea Românească, Bucureşti, 2010, p. 6.

[9] Matei Vişniec, *Omul din cerc, antologie de teatru scurt 1977-2010*, *Trecătorul*, Piteşti, Editura Paralele 45, 2011, p. 185.

DESPRE MINE

NUMELE: POPESCU (fostă Mîţu)
PRENUMELE: **ANA-CRISTINA**
DATA NAŞTERII: CARANSEBEŞ - 24.07.1976
NAŢIONALITATE: română
RELIGIE: ortodoxă
E-mail: Elzumina@yahoo.com
Tel: 0766293724
Site: www.elzumina.ro,
Http://blogul.elzumina.ro/
Domiciliul: Caransebeş, judeţul Caraş Severin.
LOCUL DE MUNCĂ VIZAT / DOMENIUL OCUPAŢIONAL: profesor titular pe catedra de *Limba şi Literatura Română*, gradul I, la Şcoala Gimnazială Nr. 3, Oţelu Roşu, judeţul Caraş-Severin; absolventă a *Facultăţii de Litere, Filosofie şi Istorie* din cadrul Universităţii de Vest, Timişoara şi Licenţiată în sesiunea iunie 1999, Master - Managementul educaţional, 2007.

ACTIVITATE CULTURAL-LITERARĂ:

● MEMBRU ÎN LIGA SCRIITORILOR, FILIALA BANAT-TIMIŞOARA

● Am publicat următoarele volume:

1. Culegerea de creaţie literară ***Îndrăgostiţi de poezie***, Editura Dalami, Caransebeş, 2009.
2. ***Rătăciri***, Editura Sfântul Ierarh Nicolae, Brăila, 2014.
3. ***Paradigme***, Editura Sfântul Ierarh Nicolae, Brăila, 2014.
4. ***Destin fără aripi***, Editura Sfântul Ierarh Nicolae, Brăila, 2014.
5. *Culegerea de creaţie literară* ***Colaj***, Editura Sfântul Ierarh Nicolae, Brăila, 2014.
6. Antologia ***Micuţii scriitori din Banatul Montan***, Editura Sfântul Ierarh Nicolae, Brăila, 2015.

Volume în curs de *APARIŢIE EDITORIALĂ:*

7. ***Umbre***, Editura Sfântul Ierarh Nicolae, Brăila, 2015.

Volume în lucru:

8. ***Conflicte***, proză.

● Publicaţii în revistele: *Agora Literară*, *Vatra Veche* Brăila, *Constelaţii Diamantine*, *Confluenţe Literare*, *Foaia Diecezană* a Episcopiei Caransebeşului, *Ecou de timp* Oţelu Roşu, *Slova creştină*, *Glas comun*, *Slova copiilor* - Maramureş, în ziarul *Caraş Severin în şapte zile* unde sunt şi în colectivul redacţional - colaborator, în culegerile: *Preocupări actuale în ştiinţele educaţiei, Tradiţie, actualitate şi perspective în cercetarea*

pedagogică, Demersuri creative de predare-învăţare, *Educaţia şi preocupările pedagogiei contemporane,* pe site-ul ecreator, pe site-ul şi blogul personal.

● Cronici: Despre *Culegerea de creaţie literară Îndrăgostiţi de poezie*, Marciana Corici în revista *Reflex* 4-6/2009; Despre *Culegerea de creaţie literară Colaj*, Adrian Popescu în ziarul *Caraş Severin în şapte zile*; Despre *Rătăciri*, *Paradigme, Destin fără aripi*, în ziarul *Caraş Severin în şapte zile*, pr. Ion Turnea, Cronică în revista *Agora Literară*.

● Publicaţii în culegeri comune:

- ANTOLOGIA *LIMBA NOASTRA CEA ROMÂNĂ*, STARPRESS, 2014.

- Antologia literar-artistică „Să ningă peste inimi bucurii!“, îngrijită de Voichiţa Pălăcean-Vereş, Editura Napoca Nova, 2014.

- Antologia literar-artistică „Sinfonie-n verde crud“, îngrijită de Voichiţa Pălăcean-Vereş, Editura Napoca Nova, 2015.

- Antologia Roşu-aprins în câmpul de mătase, îngrijită de Voichiţa Pălăcean-Vereş, Editura Napoca Nova, 2015.

- ANTOLOGIA *IARNA SCRIITORILOR ROMÂNI*, STARPRESS şi *ANTOLOGIA ROMÂNĂ-SPANIOLĂ*, STARPRESS, 2015.

- Antologia Moştenirea Văcăreştilor 2014.

- Anuarul Ligii Scriitorilor, Filiala Banat-Timişoara, 2014.

● Postfaţă la volumul scriitorului Ion Turnea *Albinăritul între pasiune şi afacere,* Editura Dalami, Caransebeş, 2011.

● Cuvânt înainte la volumul scriitorului Ion Turnea: *Cuvinte pentru suflet*, Editura Sfântul Ierarh Nicolae, Brăila, 2012.

● Prefaţă la volumele scriitorului Ion Turnea: *Dor de rădăcini* Editura Sfântul Ierarh Nicolae, Brăila, 2012 şi *Monografia localităţii Peştere, judeţul Caraş Severin,* Editura Sfântul Ierarh Nicolae, Brăila, 2012.

● Premii:

- Menţiune, atât la Secţiunea poezie, cât şi la Secţinea proză, la *Concursul Internaţional STARPRESS*, 2014.

- Premiul I la Secţiunea Teatru scurt, Festivalul Concurs Naţional de Literatură, Moştenirea Văcăreştilor, Târgovişte, 2014, Ediţia XLVI.

- Premiul „Mircea Horia Simionescu“ al Societăţii Scriitorilor Târgovişteni la Secţiunea Proză scurtă, Festivalul Concurs Naţional de Literatură, Moştenirea Văcăreştilor, Târgovişte, 2014, Ediţia XLVI.

● Lansare de carte, *Culegerea de creaţie literară* ***Colaj***, Editura Sfântul Ierarh Nicolae, Brăila, 2014, 04.08.2014, la întâlnirea literară a Ligii Scriitorilor, Filiala Banat-Timişoara şi prezentarea volumelor *Rătăciri, Paradigme* şi *Destin fără aripi* în cadrul aceleaşi întâlniri.

● Lansare de carte: ***Rătăciri***, Editura Sfântul Ierarh Nicolae, Brăila, 2014, ***Paradigme***, Editura Sfântul Ierarh Nicolae, Brăila, 2014, ***Destin fără aripi***, Editura Sfântul Ierarh Nicolae, Brăila, 2014, Antologia ***Micuţii scriitori din Banatul Montan***, Editura Sfântul Ierarh Nicolae, Brăila, 2015 la ASOCIAŢIA CONSTANTIN BRÂNCUŞI, Timişoara.

● Diplomă de excelenţă din partea ASOCIAŢIEI CONSTANTIN BRÂNCUŞI, Timişoara, 2015.

EXPERIENŢĂ PROFESIONALĂ:

►Absolventă a Facultăţii de Litere, Filosofie şi Istorie din cadrul

Universităţii de Vest, Timişoara şi Licenţiată în sesiunea iunie 1999.

- Titularizare pe catedra de Limba şi Literatura Română la Grup Şcolar din Sânnicolau Mare, jud. Timiş, în iulie 1999.

- Detaşată pe catedra de Limba şi Literatura Română, Limba Franceză şi Religie la Şcoala cu clasele I-VIII, Beba Veche, judeţul Timiş, în perioada 01. 09. 1999 01. 09. 2001.

- Începând 01. 09. 2001 a încetat detaşarea fapt pentru care am preluat catedra de Limba şi Literatura Română de la Grup Şcolar din Sânnicolau Mare, judeţul Timiş, unde eram titulară, până la 31. 08. 2002.

- Prin transfer de la 01. 09. 2002 şi până în prezent activez ca profesor titular pe catedra de Limba şi Literatura Română la Şcoala Gimnazială Nr. 3, Oţelu Roşu, judeţul Caraş-Severin.

- Responsabil Comisie metodică „Limbă şi comunicare" începând cu 01. 09. 2008 şi până în prezent la Şcoala Gimnazială Nr. 3 Oţelu Roşu şi în anul şcolar 2001-2002 la Grup Şcolar Sânnicolau Mare, judeţul Timiş.

► Master Managementul educaţional, 2007.

EDUCAŢIE ŞI FORMARE:

► Grade didactice: Gradul I în 2009, Gradul II în sesiunea august 2005, Definitivatul în sesiunea august 2001.

► Cursuri de formare: „Prevenirea violenţei în mediul şcolar", 24 ore, 19-22 ianuarie 2009, Participare la Programul naţional de dezvoltare a competenţelor cadrelor didactice din învăţământul preuniversitar (DeCeE) 2008, Curs de formare „Prevenirea consumului de stupefiante", 24 ore 4-10 decembrie 2008, Cursuri de Consiliere şi orientare educaţională pentru diriginţi în perioada noiembrie 2006, Cursul Promovarea Metodelor Alternative Educaţionale Non-violente în perioada martie 2006, Cursuri de Formare profesională în vederea utilizării Ael şi elaborării materialelor educaţionale pentru Ael în perioada februarie 2006, Dezvoltarea competenţelor digitale în 2014 Forumul Educaţional Magister, Cursuri de perfecţionare ca Formator pentru ADS (adulţi), octombrie - noiembrie 2011.

APTITUDINI ŞI COMPETENŢE PERSONALE ŞI SOCIALE:

- Membru în mai multe comisii la nivelul unităţii de învăţământ, responsabil cu biblioteca şcolii începând cu 01.09.2006 şi până în prezent la Şcoala Gimnazială Nr. 3, Oţelu Roşu şi în perioada 2001-2002 la Grup Şcolar Sânnicolau Mare, jud. Timiş, profesor evaluator la olimpiade, concursuri şcolare, la evaluari naţionale etc, participarea la simpozioane, concursuri, olimpiade, serbări, excursii, în anul şcolar 2013-2014 am avut o elevă (Buzuriu Andreea) care a participat la Olimpiada Naţională de Limbă şi Comunicare după ce a obţinut Locul I la faza judeţeană. Aceeaşi elevă a obţinut menţiune la Festivalul de Creaţie şi Interpretare Ana Blandiana de la Brăila, 2014.

- Începând cu 2004 şi până în 2013 am activat în cadrul slujbelor divine la strană, biserica cu hramul „Sf. M. Mc. Dimitrie" cartier Nord din Caransebeş, în perioada 1999-2001 am condus corul bisericii din localitatea Beba Veche.

APTITUDINI ŞI COMPETENŢE TEHNICE:

Programe soft operare: Word 2003, 2007, Corel 12, Microsoft PowerPoint, Microsoft Excel, operare pe un Web Site, Adobe Photoshop.

CUPRINS

Argument - Oameni şi frunze pag.3
Captivi în toamnă ..... pag. 4
Ce mult contează ambalajul! ..... pag. 5
Obiceiuri şi tradiţii de iarnă în Banatul Montan ..... pag. 7
Timişoara, un veşnic răsărit de soare ..... pag. 10
Bunătatea - calea spre adevărata fericire ..... pag. 13
Cât mai valorează o carte? ..... pag. 16
Nu te-ntrista! ..... pag. 19
„Şi totul a început cu o floare“ ..... pag. 21
Lumina darului ..... pag. 23
Adevărata faţă a eternităţii ..... pag. 25
O bucurie cultural literară ..... pag. 26
Revista Slova Creştină, o binecuvântare culturală şi spirituală .. pag. 28
Natura - artă şi viaţă ..... pag. 29
Descoperirea sinelui ..... pag. 31
Cartea, o poartă deschisă spre înţelepciune ..... pag. 34
Apariţii Editoriale, STARPRESS 2015 ..... pag. 36
Alchimia primăverii ..... pag. 37
Cugetări ..... pag. 38
Rătăcită ..... pag. 40
Dunărea,
o pildă de răbdare, statornicie, dragoste şi înţelepciune ..... pag. 41
Calea spre fericire ..... pag. 43
Viaţa şi moartea în literatură, religie, filosofie şi celelalte arte .. pag. 45
Magii ..... pag. 52
Epigrame ..... pag. 53
Poezie în grai bănăţean ..... pag. 54
Alchimie ..... pag. 55
Scrisoare către elevii mei ..... pag. 56
Metamorfoză ..... pag. 58
Confuz ..... pag. 60
Indiferenţa ..... pag. 61
Cuvintele ..... pag. 63
Haideţi să ne jucăm ... ! ..... pag. 64
Singurătatea ..... pag. 66
Lumina din grădina cu meri ..... pag. 70
Dublul, dedublare, unitatea sinelui ..... pag. 73
Focul ..... pag. 83
Păianjenul ..... pag. 95